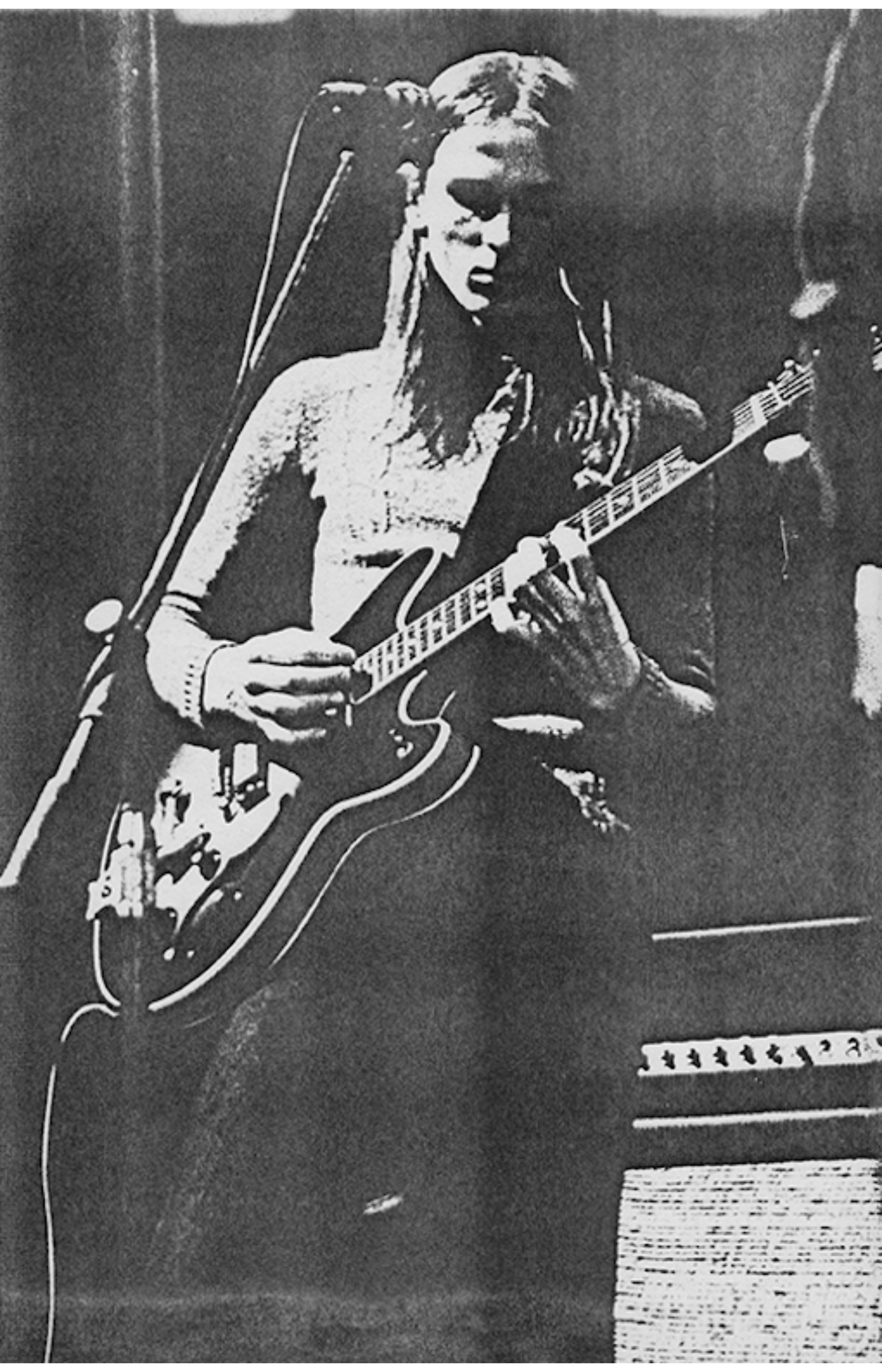

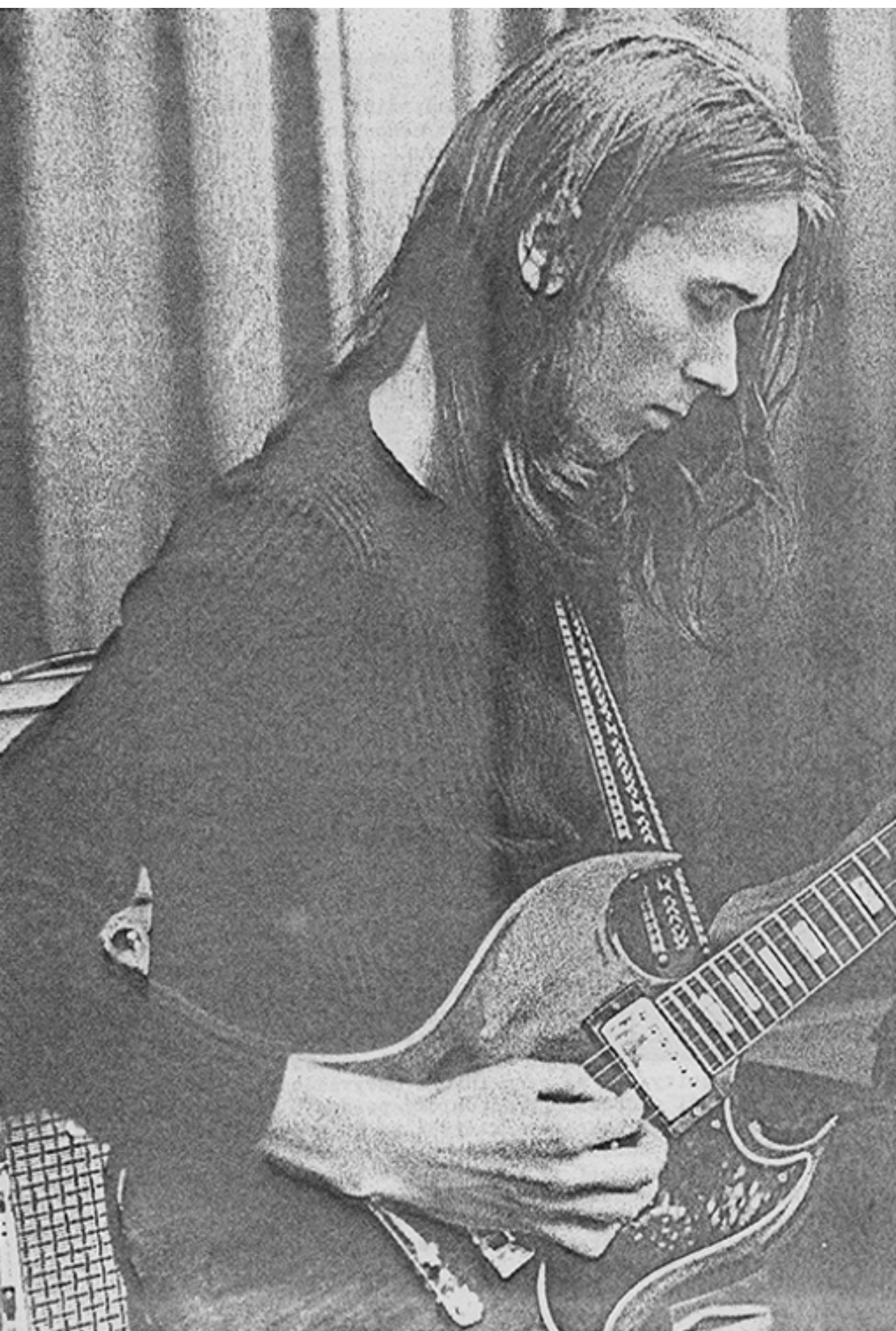
IN MEMORIAM JIŘÍHO JELÍNKA

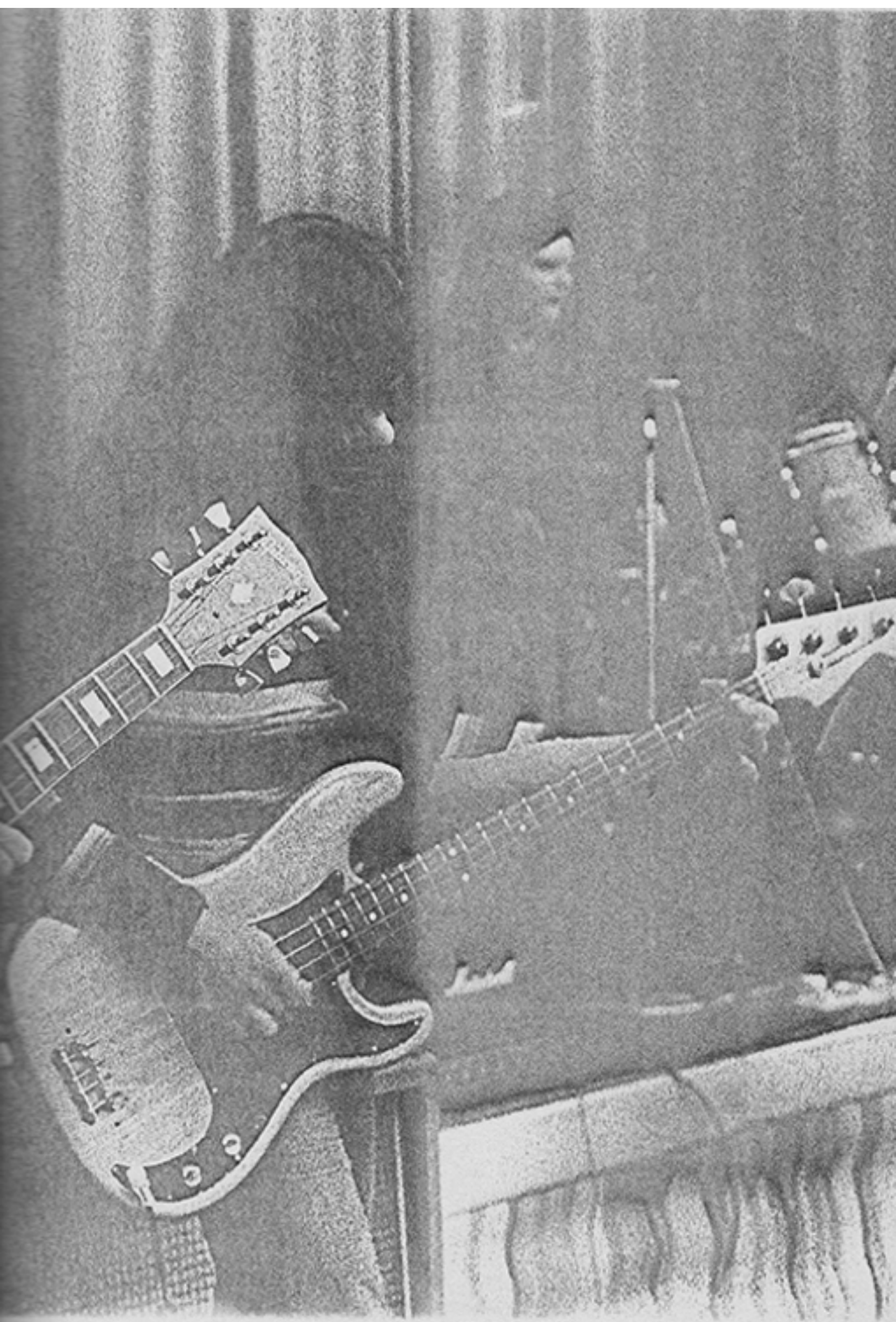
Soubor vzpomínek a názorů na nejosobitějšího českého rockového a jazzrockového kytaristu

O B S A H

I. kapitola

1965 - 1970

Favorit / Smaragd / The Eaters & Co.

P e t r   M l a d a

9. září roku 1965 stál společně se Zdeňkem Žáčkem bezprostředně u zrodu prvního hudebního seskupení Jiřího Jelínka. Sešli se v něm čtyři chlapci ve věku kolem dvanácti let, přičemž Jelínek byl o rok mladší než ostatní a jako jedenáctiletý žák nastupoval do šesté třídy základní školy. Hned po prázdninách navštívili společně film Perný den a tato napohled celkem běžná událost zasáhla významně do jejich života.

P.M.: "Do té doby jsme se nijak nelišili od ostatních kluků našeho věku. Znali jsme se z místa bydliště a teprve ta návštěva kina způsobila velkou změnu. Dá se říci, že to byl hlavní podnět. Tenkrát nás to chytlo, ten styl nás chytil, té hudbě jsme tolik nerozuměli."

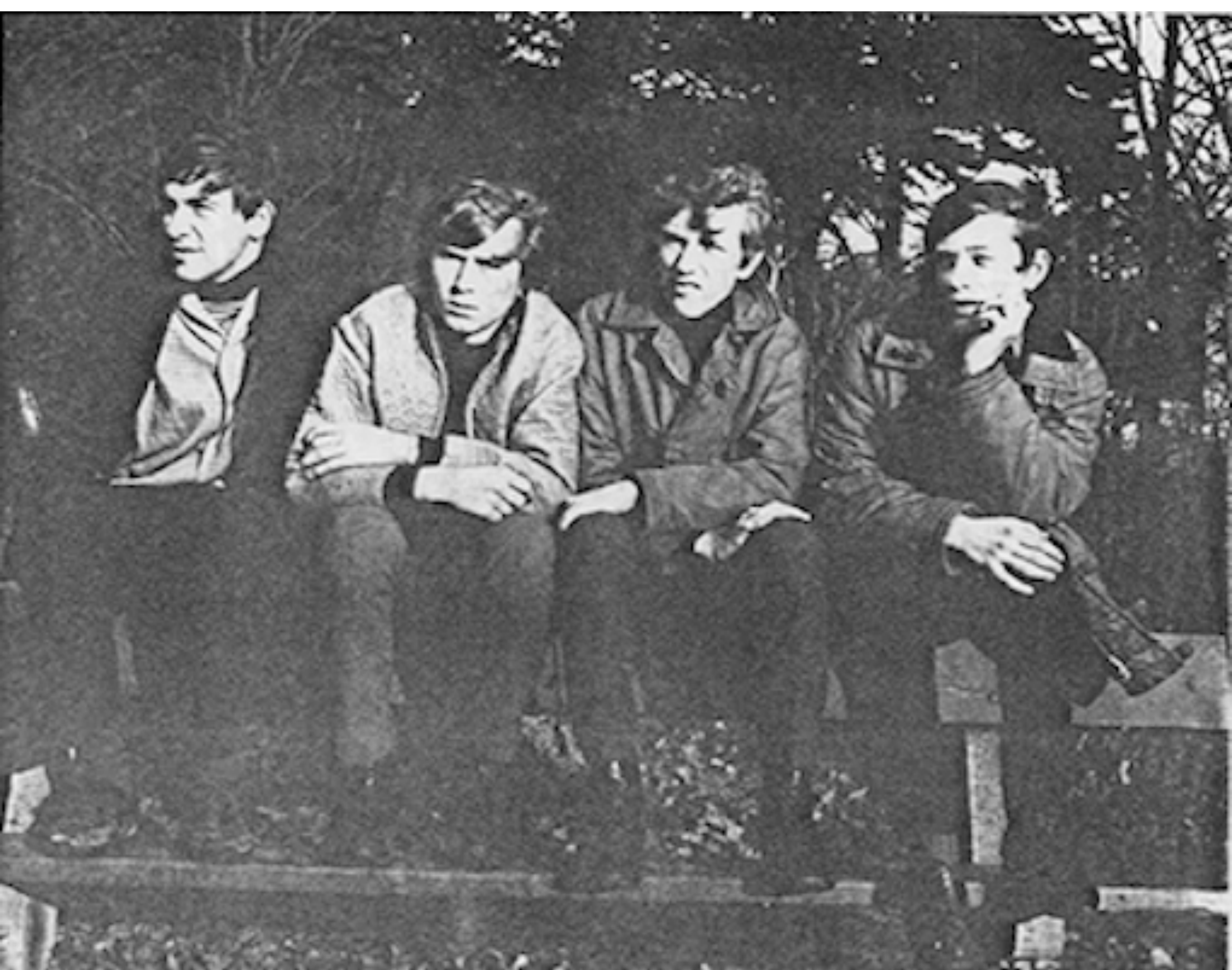
V kronice skupiny (první půlrok se jmenovala Favorit, pak Smaragd a nakonec od léta 1968 The Eaters & Co.; zápisy však sahají pouze do března uvedeného roku, takže se jedná o kroniku Favorit-Smaragd), kterou vedl právě Petr Mlada, čteme v úvodní kapitole: "Založil to vlastně Jirka. Zeptal se mě, jestli nemám foukací harmoniku. Řekl jsem, že mám a půjčil jsem mu ji. Zkoušel zahrát předehru k jedné písničce od Beatles. Podařilo se mu to. Zavolali jsme Zdeňka, aby přinesl kytaru. Když ji přinesl, tak se snažili sehrát. Hráli jsme to na dva akordy. Já jsem si udělal buben z formy na dort. Byla potažena slídou. ... Nakonec jsme Járu naučili hrát na kytaru. Šlo nám to dobře."

Základní čtveřice přizvala ještě Aleše Kautského jako technického pomocníka (při zakládání skupiny na něj pozapomněli). Byl Jelínkovým nejbližším sousedem (okna vedle sebe) a později plnil funkci zvukaře a příležitostně i fotografa.

Paradoxně dnes působí, že Jirka Jelínek v době založení skupiny kytaru vůbec neznal a ostatní ho učili. První vlastní akustickou kytaru dostal v listopadu 1965. Zpočátku především hrál na harmoniku a zpíval, ale během několika týdnů přechází na kytaru, takže Favorit funguje přes následující zimu ve složení: Jaroslav Presl - kytara, Zdeněk Žáček - kytara, Jiří Jelínek - kytara, harmonika, Petr Mlada - bicí. Zkoušeli nejdříve venku před domem nebo v protějším parku na lavičce. Starší Preslův bratr František chlapcům pomáhá coby 'cvičitel'. S chladnějším počasím se stěhují do sušáren, kam získali přístup. Koncem zimy došlo k pozměnění úloh, které logicky vyplývalo z přístupu Jiřího Jelínka ke hraní. "Jára s Jirkou si vyměnili role. Jára hraje doprovodnou kytaru a Jirka sólovou. Jirka už má snímač. Hrajeme tedy se zesilovačem." (dubnový zápis z kroniky)

P.M.: "Jirka byl velice učenlivý, velice inteligentní. Když šli kluci na fotbal, Jirka sám cvičil. Během jednoho roku nás všechny přerostl. ... Měl doma gramofon a dvě desky Beatles. Od roku 1965 začal moderní světovou hudbu systematicky probírat. ... Půl roku po tom, co jsem mu půjčil tu harmoniku, se stal vlastně vedoucím naší skupiny."

V kronice je i zmínka o prvním koncertu. V neděli 5. června 1966 vystupoval Smaragd v restauraci U Špačků. Hráli

zde také rock and roll, ale již v únoru 1967 Petr Mlada poznamenává, že se rozhodli "hrát jenom vlastní skladby, kterých máme okolo patnácti" a v listopadu téhož roku "jich máme přes 25". Jelínkův podíl na repertoáru skupiny byl značný. Hudební se pohyboval až kolem 50 %, jeho texty najdeme asi u 30 % veškeré tvorby. Drtivá většina skladatelské aktivity je spojena se jmény Presla a Jelínka, přičemž zvláště Jiří Jelínek už tehdy tvořil nejčastěji zcela samostatně (několik instrumentálek i skladeb s vlastním textem).

Po Preslově bratrovi převzal manažerství jeho přítel Pavel Novák, který mimo jiné (Mladovi půjčil vlastní bicí) sehnal Jelínkovi první elektrofonickou kytaru (Jolana Futurama, namořená na červeno, samá kytička - à la Hendrix).

P.M.: "Jirka hrál výborně táhlé pomalé blues - vynikající! ... Druhou originální elektrickou kytaru dostal od rodičů na vánoce roku 1969 - žlutou Star X.

Pro potěšení si často hrál vážnou hudbu - třeba serenády. ... Naše kolektivní snažení - vývoj od Beatles přes blues k hard rocku - usměrňoval a ovlivňoval stále více, až jsme se museli zákonitě rozejít. Byl výjimečná osobnost, my jsme stagnovali."

J a r o s l a v   P r e s l

Patřil od počátku do čtveřice první skupiny. Začal v ní jako sólový kytarista, ale velmi brzo přenechává tuto úlohu Jiřímu Jelínkovi. Až do konce pak plní funkci doprovodného kytaristy, zpěváka a především skladatele.

V prvních dvou až třech letech (asi do roku 1968) se dá hovořit o kompaktní pospolitosti, i když je již od roku 1966 zřejmé, že nejperspektivnějšího instrumentalistu má kapela v Jelínkovi.

J.P.: "Zpočátku jsme znali jen pár akordů a na to jsme hráli všechno. Náš přístup spočíval v tom, že jsme prostě hráli to, na co jsme měli, co jsme zvládli. Takže převzaté skladby byly často dost zjednodušené, nebo jinak pozměněné.

Jirka děsně moc poslouchal a už asi po dvou letech se začal věnovat poněkud jinému stylu. My jsme ale stále zůstávali u jednoduchých melodických věcí."

Presl už tady naznačuje rodící se základní rozpor, který později vedl až k otevřené nespokojenosti na obou stranách a nakonec byl hlavním důvodem rozpadu The Eaters & Co. koncem podzimu 1969, resp. zániku sestavy Jelínek-Presl-Žáček-Mlada.

J.P.: "Jirka dřel, uměl. Začali jsme se odklánět, protože on se začal víc rozvíjet, prostě odjížděl pryč... Byl o hodně lepší než my a chtěl nás do toho svého zasvětit, chtěl, abychom hráli s ním. Nejvíce mu asi vyhovoval Zdeněk - ten měl rád blues a snažil se s Jirkou udržet krok. Tu basu uměl,

chodil k Jirkovi a hráli spolu něco tvrdšího.
Jednou si mě Jirka pozval a chtěl mě naučit jednu skladbu Ten Years After. Říkal - tohle budeš hrát , ale mně to nešlo. Po týdnu jsme se sešli na zkoušce, vydržel jsem chvilku a pak mi Jirka řekl, abych se na to ......, že to nebudeme hrát. Už i Petr se k tomu naučil bubnovat a já jsem tedy zavinil, že se to nehrálo.
Pavel Novák - náš nový manažer - nás vedl k jinému stylu. Měl rád černochy, blues. A protože Jirka v tom už jel, chtěl to zkusit se všemi. Jirka se v posledním období taky seznamuje s novými lidmi a když se jeho snaha (podporovaná Novákem) o prosazení náročnější hudby nesetkává s úspěchem, začíná ztrácet zájem. My jsme přitom Jirku potřebovali moc - - nejen jako kamaráda, ale i jako dobrého hudebníka. Stávalo se, že jsme chtěli někde hrát a on třeba nepřišel. Když se dostavil, zahrál všechno, jak měl, ale už s nechutí."

Z d e n ě k   Ž á č e k

Vycházíme-li z geneze kapely Favorit-Smaragd-The Eaters & Co., je Zdeněk Žáček úplně prvním spoluhráčem Jiřího Jelínka, jak již bylo popsáno u Mlady.
Z.Ž.: "Jirka zapískal (byl dole s Petrem) - 'přines kytaru!'. Naučil se předehru k té písničce, já jsem hrál dva akordy - G, D a refrén na C. Když jsme ji zahráli, byl Jirka nadšený. Na základě tohoto úspěchu padlo rozhodnutí udělat skupinu. Jako čtvrtého člena jsme vzali Jardu."
Na vývoj kapely se Žáček dívá obdobně jako Presl s Mladou. "Viděli jsme, že Jirka nejvíc maká . Proto jsme ho zvolili vedoucím. Já jsem vlastně znal kytaru daleko dřív a přitom to Jirka během pár měsíců tak vydřel, že byl z nás nejlepší.
Fanda Presl nás občas vzal k nim do závodního klubu na Plzeňské ulici, kde jeho kapela měla veškeré vybavení. Měli jsme tam několik zkoušek a dokonce jedno vystoupení, po kterém za námi přišla Fandova skupina se žádostí, zda mohou převzít naši skladbu Houpající se měsíc (složil ji Jarda Presl)."
Podle svědectví Jaroslava Presla to Jiří Jelínek odmítl i přesto, že starší zájemci na oplátku nabízeli snad i zesilovač. Třeba z této příhody je už patrné, že Jelínkova osoba se začíná vydělovat z kolektivu nejen uměleckými ambicemi, ale také praktickými postoji, jež se později přetvořily v osobitou zásadovost působící na jeho okolí naopak "nepraktický".
Zdeněk Žáček se snažil vyhovět stoupajícím požadavkům,

a proto se asi v listopadu 1969 skupina rozštěpila. Žáček zůstává s Jelínkem ve zkušebně a po přijetí nového bubeníka Pavla Zumana se stále pod názvem The Eaters & Co. snaží o realizaci některých hudebních představ.

Z.Ž.: "Jirkovi mohu děkovat, že mě naučil hrát na basu. Se Zumanem byl na začátku asi spokojen, ale pamatuji si, že mu párkrát vynadal, když přišel pozdě na zkoušku.

Zkoušeli jsme nejdříve dvakrát týdně, pak jen jednou. Náš repertoár se skládal ze dvou věcí Ten Years After, ze tří skladeb z druhého alba Led Zeppelin a z volných improvizací.

V červnu 1970 jsem s Jirkou a Zumanem absolvoval první a pro mě poslední vystoupení v Radiopaláci, kde jsme byli předskupinou kapely Lazy Three. Hráli jsme celkem šest skladeb. Jirka i zpíval v úvodní sérii - 2x Ten Years After, 1x Led Zeppelin, druhá byla vyplněna bluesovými improvizacemi. Hlavně v první půlce měl Jirka trému, vadilo mu, že na něj lidi 'čuměli', o přestávce řekl, že 'se na to může vykašlat'. Vzpomínám si taky přesně na jeden moment těsně před začátkem koncertu - na Jirkovu odpověď konferenciérce, když za námi přišla do šatny a ptala se, co má o nás lidem říci: 'Řekněte, že hrozně rád piju mlíko.'"

Po létě 1970 s příchodem jiného basového kytaristy se již skupina The Eaters & Co. přeměňuje na Feeling Free, čímž se ale už načíná další kapitola hudební dráhy Jiřího Jelínka.

2. kapitola

1970 - 1973

Feeling Free - Satori (Kurt Müller Band)

A l e š   K a u t s k ý

Postava Aleše Kautského je spjata s osudy Jiřího Jelínka od dětských krůčků v roce 1965, přes dobu rozchodu první skupiny, až k občasným setkáním v posledních letech jeho života. Kautský měl tak možnost průběžně sledovat Jelínkův vývoj také v oblasti názorů a postojů. Jako zvukař a technik několika kapel, mimojiné i Feeling Free, měl příležitost proniknout do sféry na první pohled dost nejasných mezilidských vztahů, bezprostředně se v tomto případě seznamovat s myšlenkovými postupy Jiřího Jelínka, vidět, kam směřuje jeho úsilí a být svědkem úspěchů i velkých krachů.

Zařazení jeho příspěvku na začátek této kapitoly není náhodné, protože Aleš Kautský žil v Jelínkově společnosti přece jen nejvíce v útlém mládí a pak v době přesunů a změn v letech 1970-71.

A.K.: "Co se týče změny v obsazení, bylo to následovně. Jednou - asi v létě 1970 - se na jamu v Radiopaláci (přítomen i Vávra coby člen Hills) dohodli mezi sebou Zuman s manažerem Troupem, že vymění Žáčka za Kubínka. Název Feeling Free vymyslel pravděpodobně právě Jiří Kubínek v hospodě U medvídků (na Perštýně se zkoušelo). Kromě hraní na basu a zpěvu se na tvorbě podílel psaním českých i anglických textů.

Kapela Feeling Free měla nejnižší stupeň kvalifikace, tzv. poloprofi, z čehož plynuly mizivé příjmy. Každý měl navíc svoje zaměstnání (Jirka pracoval až do července 1976!). Ve finančních a organizačních otázkách rozhodovali Kubínek s Troupem.

Skupina produkovala náročnější hudbu - spíše k poslechu. Měla asi jednou až dvakrát týdně koncerty, často mimo Prahu. Působila jednoznačně dojmem bluesové kapely, což vyplývalo i z repertoáru - např. Mayall, ale taky Hendrix, Ten Years After, Zappa. Hráli i vlastní skladby (hudba Jelínek, texty Kubínek). Zpíval většinou Kubínek, někdy taky Jirka. Jeden z prvních koncertů se uskutečnil v Ústí nad Labem společně se skupinou Benefit. Pak následovalo mnoho míst - Pečky, zase Ústí, Říčany, Nová Ves (někde u Nového Boru) a nakonec v létě 1971 Rataje nad Sázavou. Hráli taky na posledním Beat-salónu.

Z Perštýna se kapela přestěhovala na Smíchov (Na Zatlance) do zkušebny, kterou sehnal Zuman. Tam už Jirka nebyl moc dlouho, dostal se pak do společnosti Šrajera a Čeledy. To byl takový záhadný spolek, s ním jsem přišel do styku jenom jednou. Pak se mi Jirka ztratil z dohledu.

Častěji jsem se s ním viděl až zase v době ETC... . Pořád trénoval, třeba hodinu stupnice, ale to byl finiš! Poslední dobu hrál 16 hodin denně. Muzika byla pro Jirku všechno, nikdo ho od toho neodtáhl.

Ještě ve Feeling Free často přerušil zkoušení a šel třeba Kubínkovi doladit kytaru - hlídal vždycky i ostatní. Odešel z Feeling asi proto, že se sice dělala dobrá muzika, ale s častými výkyvy (Kubínek, Zuman). Pořád toužil po co nejlepších lidech kolem sebe!

I v jeho poslední kapele existovaly skryté problémy. Vyplývaly z Jirkových vysokých nároků. Někdy mluvil i dost negativně o ostatních členech, že třeba Francl s Mišíkem přijdou

pozdě na zkoušku. S Padrůňkem byli ale velice dobří kamarádi. ... Jirka byl vždy jako sólový kytarista fantastický. Projevilo se to i na souhře s Franclem - např. v Dubové kuličce. Podle mého názoru hodně ovlivnil veškerou tvorbu ETC... ."

P a v e l   Z u m a n

S Jiřím Jelínkem se bubeník Pavel Zuman sešel již v lednu 1970. Tehdy ještě pokračovala dvojice Jelínek - Žáček (progresívnější polovina bývalé základní sestavy) s nově příchozím Zumanem stále jako The Eaters & Co. Teprve od podzimu 1970 nese kapela název Feeling Free, ovšem už bez Žáčka. Zuman pak bubenické místo neopustil ani po odchodu Jelínka a spolupracoval se Stanislavem Kubešem, podle jehož pečlivých záznamů lze datovat i konec celé kapely - 3. března 1972.

Skupina Feeling Free fungovala vždy v tříčlenném obsazení. O době do května 1971 (Jelínek, Kubínek, Zuman) se dá hovořit jako o "Jelínkových Feeling Free", poněvadž, až stereotypně, byl opět vůdčí osobností kapely.

P.Z.: "První koncert se uskutečnil asi po měsíci zkoušení v Radiopaláci. Byli jsme jako předskupina Exitu a měli jsme velký úspěch - Jirka to tam doslova všechno zametl!

Hráli jsme zpočátku převzaté věci, vzorem byl Jirkovi nějaký čas Alvin Lee. Kromě Ten Years After i Mayall, Canned Heat... Na dalších koncertech se stále více uplatňovaly vlastní skladby. Jirka Jelínek skládal od dětství, minimálně čtyři až pět hodin denně cvičil.

Jezdili jsme hrát na zábavy asi desetkrát do měsíce - - pátky do Rudné u Prahy (tam za námi dojížděly celé vlaky), soboty do Kyjí. Jirka však začal postupně ztrácet zájem, říkal 'proč se tolik ukazovat?'; náš manažer začal totiž kapelu komercionalizovat - jednotné oblečení, barevná světla atd. Tyto věci Jirkovi ovšem nic neříkaly, šlo to mimo něj, organizačně byl naprosto neschopný. Jeho vztah se jevil jako příliš jednostranný - šlo o vztah čistě hudební. Nevnímal svoje okolí (třeba dva dny nejedl, protože ho to nenapadlo!) a naopak se v některých situacích projevoval jako úžasně přecitlivělý člověk."

S t a n i s l a v   K u b e š

V době okolo roku 1970 bychom mezi nejmladšími hudebníky našli dva velmi dobré kytaristy - Stanislava Kubeše a Jiřího Jelínka. I když si vzájemně rozuměli, nedošlo nikdy ke stálému spojení těchto dvou silných individualit

v jedné skupině. Často se scházeli v soukromí a někdy si pouštěli svoje věci i po telefonu.

S.K.: "Prostě jsme si spolu brnkali! Nebylo to žádné krystalizování nápadů ani sblížení duší. Šlo o zdravé kamarádské soupeření, tím jsme se posunovali dopředu. Ukazovali jsme si navzájem finty.

Zabývali jsme se tehdy naprosto stejnou hudbou - blues, rhytm and blues. Byl to velice přemýšlivý, citlivý člověk, který zvládl maximálně svůj nástroj, protože byl poctivý. V tomto směru si ho velice vážím.

Myslím si, že život je 75 % vůle, 20 % talentu a 5 % štěstí; toto nás sbližovalo. Oba jsme se toho drželi, a proto jsme převyšovali své vrstevníky - jak výsledky své práce, tak přístupem."

Nabízí se nám přirovnání se světem - jako se vystřídali v jedné slavné kapele Clapton, Beck a Page, tak snad až zákonitě nahradil v květnu 1971 Kubeš Jelínka v sice nepříliš oficiálně známém, ale jistě ne podprůměrném pražském triu Feeling Free.

J o s e f   Š r a j e r

Nezanedbatelnou úlohu v dovršujícím se "feelingovském" období sehrál Jelínkův nový kamarád Josef Šrajer. I když, časově vzato, vše navozuje představu náhodného epizodického přátelství (jaro až léto 1971), přesto jsme nyní pravděpodobně u jednoho z několika klíčových momentů Jelínkova vývoje.

Společně se svým starším přítelem a zkušenějším muzikantem Ivanem Čeledou chtěl Šrajer založit kapelu a hlavně získat další hráče (doposud pouze Čeleda - basa, Šrajer - - kytara). Díky šťastnému setkání s Jiřím Troupem na jaře 1971 se pak Šrajer mohl seznámit s Jelínkem.

J.Š.: "Troup říkal, že zkouší s nějakou kapelou a že by ji jako manažer chtěl dostat v létě na vystoupení do jakéhosi mezinárodního tábora. Proto taky hledal druhého kytaristu a zmiňoval se o tom, že ta skupina má fantastického mladého sólového kytaristu - asi šestnáctiletého!

Když jsem k nim přišel do zkušebny, poprvé jsem viděl Jirku Jelínka, vlastně především slyšel; vizuálně si dnes vzpomínám hlavně na jejich bubeníka. Po zkoušce - zúčastnil jsem se jí jako zpěvák - jsem Jelínka 'vytáh' na pivo, kde se poznal s Ivanem Čeledou a dalšími lidmi z našeho okruhu. Měl jsem už předem v úmyslu ho přetáhnout do naší plánované skupiny, což se nám podařilo - 'ukecali jsme ho'.

Občas jsme potom v létě měli zkoušky v Dělnické ulici (ten dům byl pak rozbořen), často se však mojí nebo Ivanovou vinou neuskutečnily, když se vždy jeden z nás dvou nedostavil... Já sám jsem se s Jirkou scházel jen několik měsíců,

takže nevím, co pak od podzimu 1971 následovalo.
Asi po třech letech jsem Jirku potkal na stanici u Národního divadla; šel s nějakou holkou a říkal, že někde hraje. To bylo naše poslední setkání..."

I v a n Č e l e d a

I.Č.:"Pepa přivedl kluka s nápadně hezkým obličejem, představil mi ho jako kytaristu a my jsme se domluvili, že si druhý den zahrajeme u Šrajera v bytě.
Když jsem se tam ráno probouzel, slyšel jsem přes zavřené dveře kytaru (nejdříve jsem si myslel, že hraje magnetofon). Za chvíli jsem jasně poznal Hendrixovu hudbu, kterou však musel hrát někdo jiný. Šel jsem se podívat do pokoje, kde se zkoušelo, a tam v křesle, napůl vleže a napůl vsedě, hrál Jirka Jelínek. Ten styl mě šokoval, neboť člověka s takovou technikou a cítěním jsem tady neviděl. Pepa, aby mi ho snad ještě víc předvedl, pustil magnetofon s nahrávkou pravého Hendrixe a Jirka k tomu začal hned hrát. Když přišlo sólo, hrál totéž do posledního tónu. Jirka se pak zeptal, co my vlastně chceme vůbec dělat, načež jsme mu pustili to, co jsme už uměli - skladbu Gypsy Queen od Uriah Heep. Během poslechu se Jirka naučil kytarové riffy zpěvových pasáží a po skončení nás požádal o zopakování, že by si rád 'stáhnul' sólo. Potom si ještě osvojil námi dříve vybranou skladbu z první desky Black Sabbath."
Po této první orientační zkoušce se setkání trojice Jelínek - Čeleda - Šrajer opakovalo každý den a čekalo se na bubeníka slíbeného Troupem. Mezitím jejich známý Pavel Vaněk sehnal zkušebnu v Holešovicích (Dělnická 1), kde se stal po první zkoušce doprovodným kytaristou a Šrajer se zaměřil na zpěv. Posléze se i doporučený bubeník dostavil sám do zkušebny. Byl jím Pavel Trnavský, který přišel z kapely orientované taky na Black Sabbath a navíc prosazoval Grand Funk. Dotvořila se tím volnější hudební pospolitost "Malvaz Band", jejímiž základními členy tedy byli: Josef Šrajer - zpěv, Jiří Jelínek - sólová kytara, Pavel Vaněk - - doprovodná kytara, Ivan Čeleda - basa, Pavel Trnavský - - bicí. Vystupovala pouze ve zkušebně před uzavřenou společností.
Po destrukci objektu se spolek roztříšťuje, ale Jelínek se s Čeledou schází velmi pravidelně v bytových podmínkách. Jejich společnými schůzkami je naplněn přibližně celý další půlrok (zima až léto 1972).
I.Č.:"Natáčeli jsme si vlastní věci. Osud většího množství magnetofonových záznamů mi zůstal neznámý... Jirka začal tehdy víc číst, zajímal se zvláště o životopisy malířů, např. Brouwera a Modiglianiho, poezii prokletých básníků, z nich především o Verlaina a Rimbauda, prozaické i básnické dílo beatnické generace (Kerouac,

Ginsberg, Ferlinghetti, Corso, Snyder), které mělo na něj velký vliv - podle novely Jacka Kerouaca Satori v Paříži jsme začali uvažovat o názvu 'Satori' pro naši budoucí skupinu (satori lze volně přeložit jako osvícení)."

V létě 1972 se v Jelínkově blízkosti objevuje opět Pavel Trnavský. Po různých výměnách názorů se však dvojice Jelínek - Čeleda domluvila s bubeníkem 'Méďou' (Josef Jelínek) a kytaristou Evženem Bočkem. Jiří Jelínek v této souvislosti prohlásil, že bude 'klidně hrát druhou kytaru'. Sestava zkoušející potom v Letňanech ve studiu kulturního domu (připojil se poslední člen - zpěvák Slobodan Popovič) a nosící již - alespoň v myslích - jméno Satori byla vyzbrojena dvěma sólovými kytarami (v neshodě s prohlášením hrál Jiří Jelínek logicky první kytaru) a repertoárem čerpajícím z produkce skupin Spirit, Juicy Lucy, Keef Hartley Band, Man, Allman Brothers Band a vlastní tvorby Jiřího Jelínka a Evžena Bočka. Na jediném oficiálním koncertu byla skupina propagována pod úplně jiným názvem - na plakátech se objevilo Kurt Müller Band. Tento nápad vyklíčil asi někde v pořadatelských kruzích, nebo jinde. Jednalo se o vystoupení dvou kapel, a protože ta druhá měla již zajištěnou popularitu z dřívějška, tak se snad někomu zdálo vhodné (v zájmu vyrovnanější poutavosti) vymyslet něco daleko efektnějšího a lákavějšího, než jen stručné a pro drtivou většinu publika nic neříkající Satori.

Koncert "Kurt Müller Bandu" se konal v září nebo v říjnu 1972 a kromě náhodnosti názvu se musíme zmínit i o podstatnější změně. Kapela se tady představila s jiným bubeníkem - Pavlem Trnavským, spoluhráčem z doby "Malvaz Bandu". Zaskakoval za 'Méďu' Jelínka (zranil se týden před vystoupením). Trnavský se za dva dny naučil celý repertoár s výjimkou některých delších skladeb.

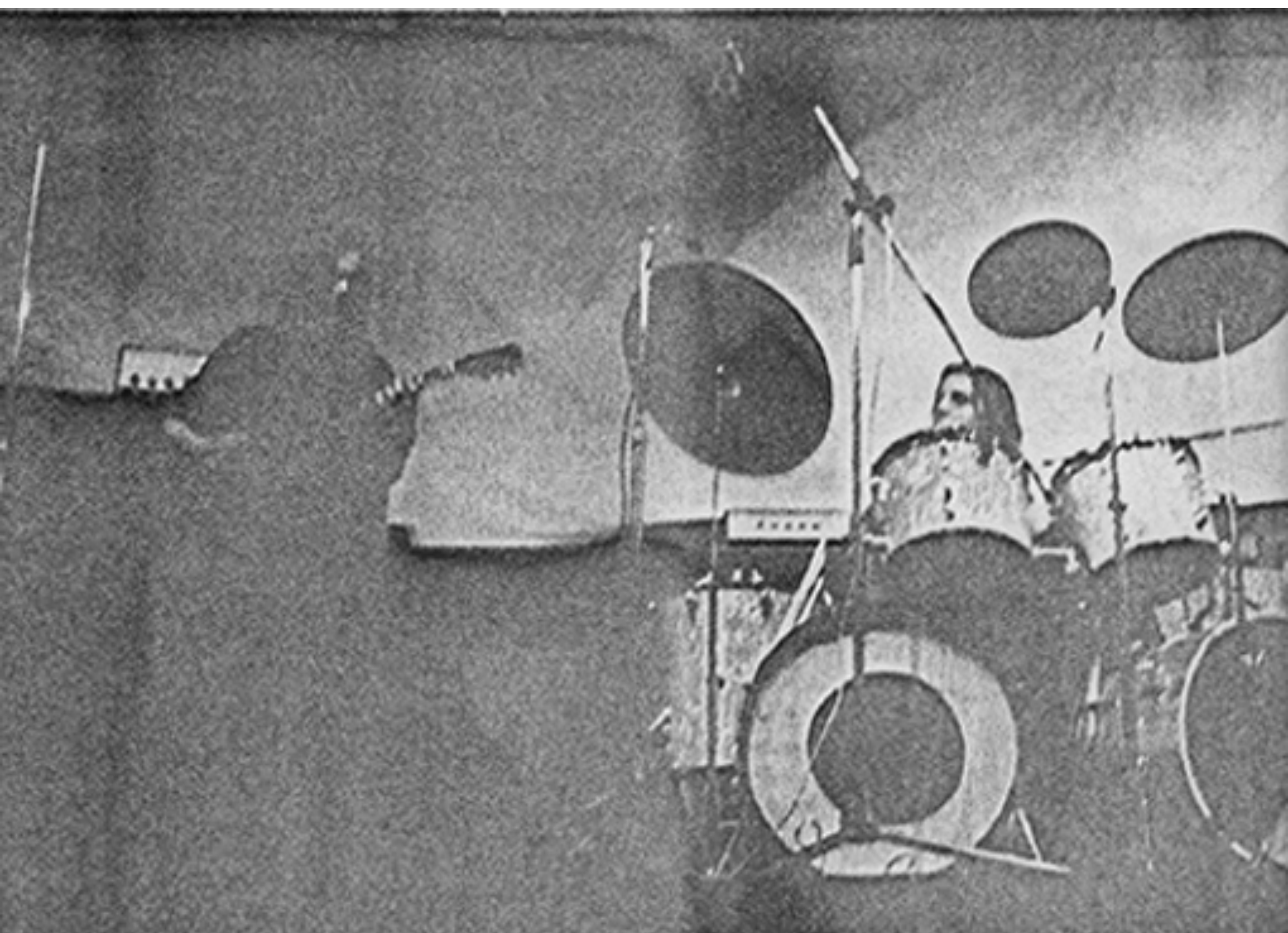
Brzy po realizaci uvedeného dvoukoncertu byla Satori vyhoštěna z kulturního domu v Letňanech, přibližně na měsíc či na dva mohla pak využívat zkušebnu jednoho hudebníka na Spořilově, a tím končí její zajištěná existence.

Během roku 1973 si Jiří Jelínek chodíval zahrát i do Anionu (Trnavský, Martínek aj.). Přibližuje se doba formování skupiny, ve které se Jelínek spolu s ostatními členy vypracoval k suverénní profesionalitě projevu.

3. kapitola

1973 - 1976

Expanze

P a v e l   T r n a v s k ý

Pro většinu členů vznikající Expanze byla spolupráce s Jiřím Jelínkem otázkou pouze této kapely. Jen Slobodan Popovič poznal Jelínka dříve a snad nejvíce předběžných zkušeností v Jelínkově společnosti získal bubeník Pavel Trnavský, vzpomínaný už v předešlé kapitole.

Když se po určité době, po odchodu Slobodana Popoviče, dostal Pavel Trnavský do pozice organizačního vedoucího skupiny, měl v Jelínkovi nejvyspělejší a nejprecizněјší složku určující charakter celé kapely. Pro dnešní začínající hudebníky by Expanze mohla být vzorem špičkové kolektivní spolupráce.

P.T.:"Skupinu Feeling Free jsem znal, jednou jsme v té době spolu mluvili. Poprvé hrát jsem ho ale viděl až někdy v létě 1971 v Ratajích nad Sázavou. Já jsem byl v předskupině."

Po tomto koncertu Jelínek uvažoval více o přestavění kapely Feeling Free a myslel při tom právě na Pavla Trnavského, který ho v Ratajích zaujal.

Odchodem od Feeling Free se načalo období, kdy Jiří Jelínek kromě už popsaného působení v okruhu Satori nezakotvil stabilně a nepřerušovaně v žádné jiné skupině. Zahrál si příležitostně s kýmkoli, kdo byl schopen ho alespoň doprovázet. Pavel Trnavský potvrzuje existenci kapely ve složení Jelínek-Vaněk-Čeleda-Trnavský, ale později se přes opětovné společné plány uskutečňovala jen nárazová střetnutí a každý z obou hudebníků se realizuje v odlišném prostředí. Do Trnavského Anionu se v létě 1973 dostal i Jiří Novotný.

P.T.:"K založení Expanze jsme se odhodlali na podzim 1973. Šel jsem na sklonku léta za 'Jelenem', s 'Plešounem' jsme dali padáka Anionu a šlo se zkoušet do Střešovic. Začínali jsme tedy ve třech, pak Jirka přivedl 'Lolu'."

Podzim a zimu 1973 prožívá nová kapela Expanze ve složení: Slobodan Popovič ('Lola') - zpěv a 'vůdčí duch kapely', Jiří Jelínek - kytara, Jiří Novotný ('Plešoun') - basová kytara, Pavel Trnavský - bicí. Průběžně se snažili získat druhého kvalitního kytaristu. Teprve až koncem zimy objevil 'Lola' Michala Pavlíčka, tehdy hlavní postavu skupiny Pinguin.

P.T.:"Repertoár jsme měli zpočátku dvojí - pro tancovačky zpívaný a pak instrumentální věci, kde měl hlavní slovo ve výběru skladeb Jirka.

Zvláště v prvních dvou letech jsme hráli pouze převzaté věci - Wishbone Ash, Santanu atp. Jako první jsem začal prosazovat myšlenku vlastního repertoáru, pak se připojil Jirka se svým Palivem, jež však považoval za nedokončené, a v závěru naší dráhy i Michal dvěma skladbami s medvědí tematikou.

'Lola' kladl důraz na 'pohodu v partě', kdežto já jsem to chtěl někam dotáhnout - dál k profesionalitě (patřili jsme jen pod Svaz lidových hudebníků). Po mých názorových střetech s 'Lolou' se tento problém vyhrotil až dávno po 'Lolově' odchodu a byl asi jedním z důvodů rozpadu Expanze. Jirka nechtěl dělat se zpěvem, měl pravděpodobně strach ze skluzu k oficialitě. Ale k 'Jelenovi' jako muzikantovi jsem měl vždycky úctu."

ono se v roce 1974 ...
P.T.: ... k založení ...
1973. Šel jsem na sklonku ...
jsme další pedůka Antonů a ...
nali jsme tedy ve třech, pak ... přišel ...
Podzim a zimu 1973 prožívá nová kapela ...
ení: Slobodan Popović ('Lola') - zpěv a 'vůdčí duch ...
iří Jelínek - kytara, Jiří Novotný ('Plešoun') - basová ky-
tara, Pavel Trnavský ... se snažili získat dr-
ného kvalitního kytar... síly ...
la' Michala Pavlíčka ... sestavu skupiny ...
P.T.: Repertoár ...

J i ř í   N o v o t n ý

Mezi postavy, které s Jiřím Jelínkem prožily nejvíce, patří bezesporu basový kytarista Jiří Novotný. Na podzim 1973 stál u zrodu Expanze (Jelínek-Novotný-Trnavský) a až do jara 1976 působil tedy ve stejné kapele jako Jelínek. Jeho klidná povaha mu umožnila celkem objektivně sledovat dění v Expanzi a jejím nejbližším okruhu. Navíc se celá kapela scházela v jeho domovském místě ve Střešovicích u 'Zvoničky' (Nad hradním vodojemem 53).

J.N.: "Poprvé jsem se s ním setkal na zkoušce blízko 'Zvoničky'. Zapnul si to tam, a když jsme začali hrát, tak jsem si řekl - 'to je vono'!

Byl děsně nervní člověk, impulsívní. Navrch vypadal klidně, a přitom vevnitř existoval citlivý aparát. Věřil v duši v různých tělech, říkal, že v příštím životě se narodí líp. Se svými problémy se lidem nesvěřoval. ... Byli jsme s 'Jelenem' dost dobří kamarádi, oba dva spíš uzavřenější.

Jirka hrál pořád stejně dobře, a i když se mu líbil třeba McLaughlin, tak se vždycky naučil něco svého. Každé sólo měl připravené do posledního brnknutí. Když se mu něco stoprocentně nepovedlo, byl naštvaný.

Ve třech jsme byli asi půl roku, vystřídalo se několik kytaristů, dokud nepřišel Michal. S Michalem pohoda, protože oba dva měli opačný přístup ke hraní. Jirka - pečlivě připravený, Michal - živelnější, 'jak mu to přišlo do ruky'. U 'Jelena' se společně scházeli a nacvičovali... . Vyrovnaná parta, rozhodoval kolektivní rozum, zkoušky se uskutečňovaly třikrát týdně."

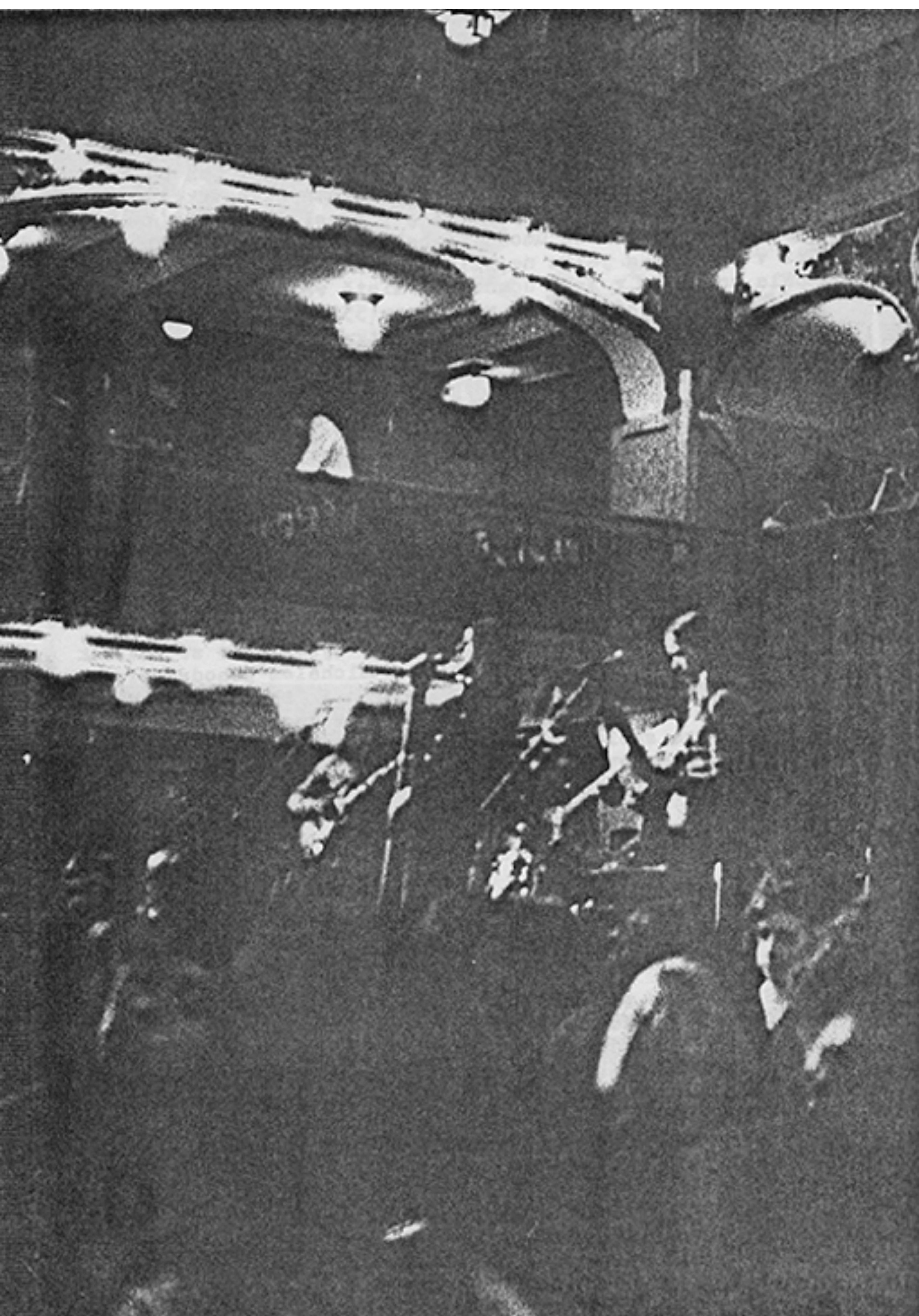
V l a d i m í r   K h o l

S Jelínkem se seznámil na devítiletce. Oba byli členy "žákovských" hudebních skupin, takže se setkávali "pracovně".

Technická vyspělost Jiřího Jelínka už tehdy zajišťovala jeho kapele takové postavení, že jejich mladí přátelé a známí se měli čemu obdivovat a za vzory nemuseli vždy chodit na koncerty profesionálních hudebníků. Podle Khola se Jelínek v tomto období vyžíval v bluesových improvizacích.

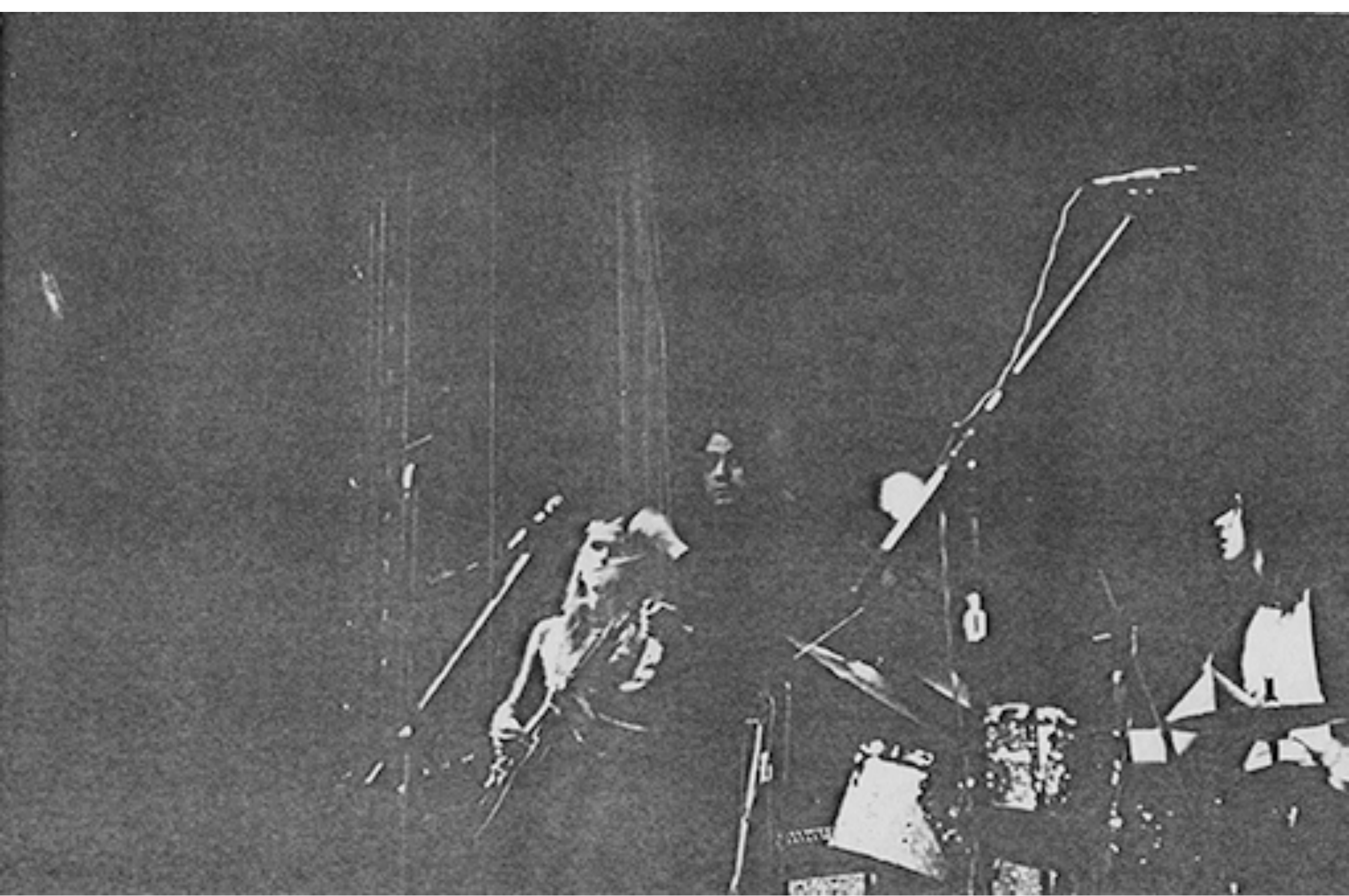
K dalšímu setkání, jež se již přímo týká historie námi nyní sledované skupiny, došlo až počátkem roku 1974, kdy Expanze hledala druhého kytaristu. Vladimír Khol se jím stal, ovšem pouze na několik měsíců, protože 1. duben ho pak vyřadil z normálního života. Po něm do Expanze nastupuje Michal Pavlíček.

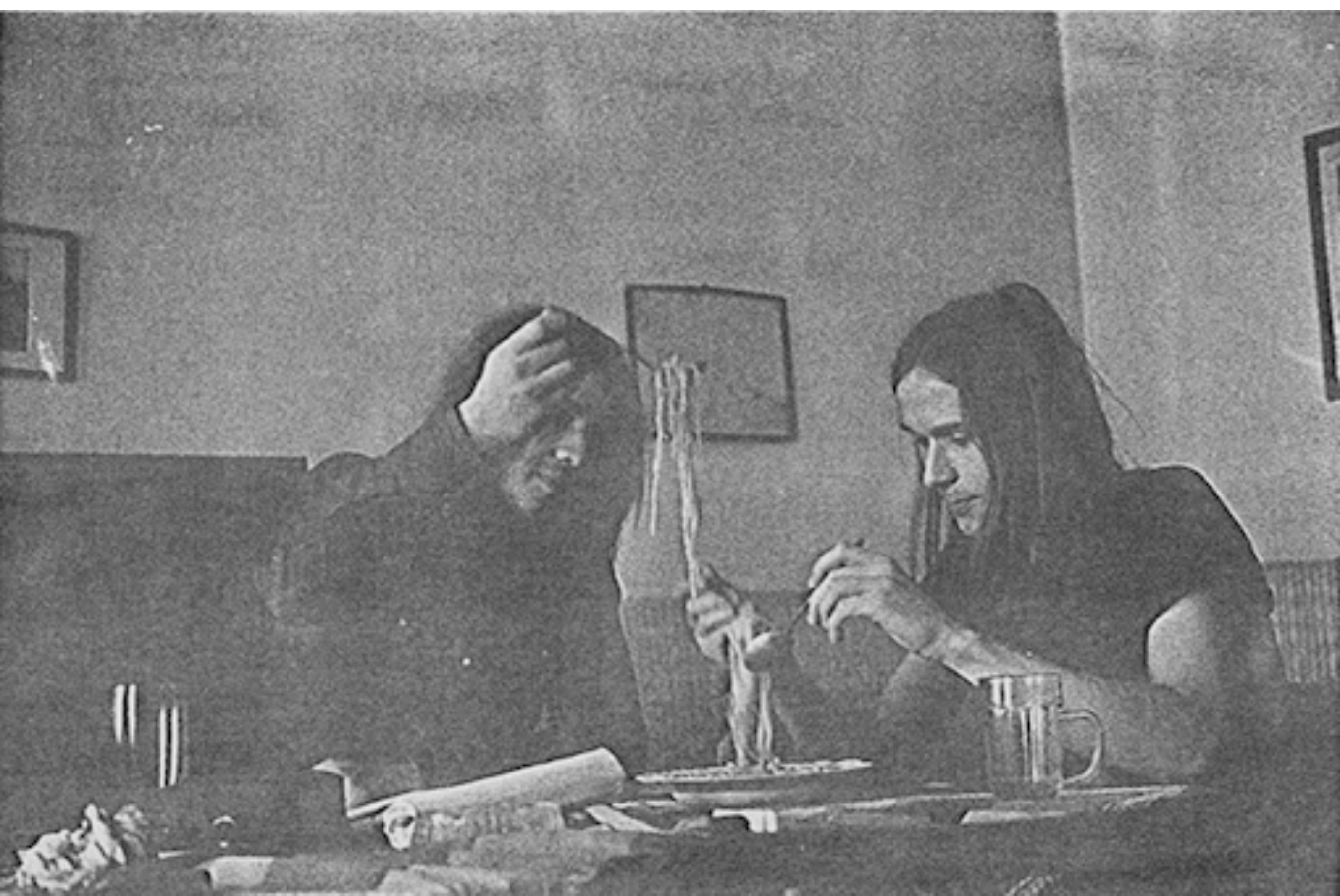
V.K.: "Repertoár byl převzatý a asi ze 70 % ho tvořily kapely Captain Beyond a Wishbone Ash. Ve sféře kopírování jsem se nikde jinde nesetkal s tak puntičkářským přístupem;

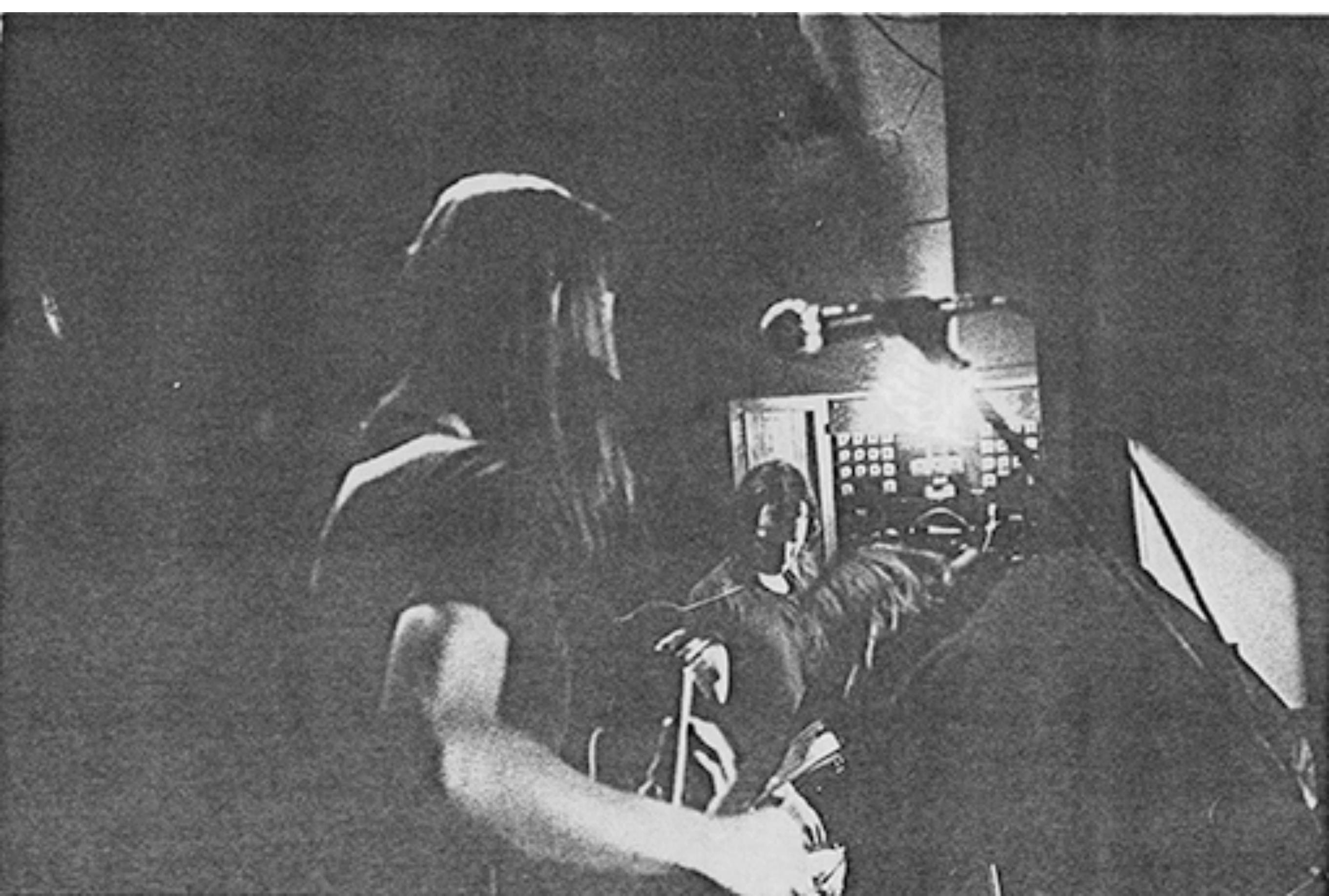

fanatická, restaurátorská práce! Měli precizní přístup, všichni bez výjimky - Trnavský přesně bicí, 'Plešoun' tu basu a 'Jelen' je jasný. Zpívali všichni, i Jirka.

Jelínek hrál čistě, lehce, měl lehké zápěstí a vynikající hudební paměť. On to tam táhl; všechny nuance, které ostatním unikly, jim připomínal. Tenkrát to mělo doopravdy náboj originálu."

M i c h a l   P a v l í č e k

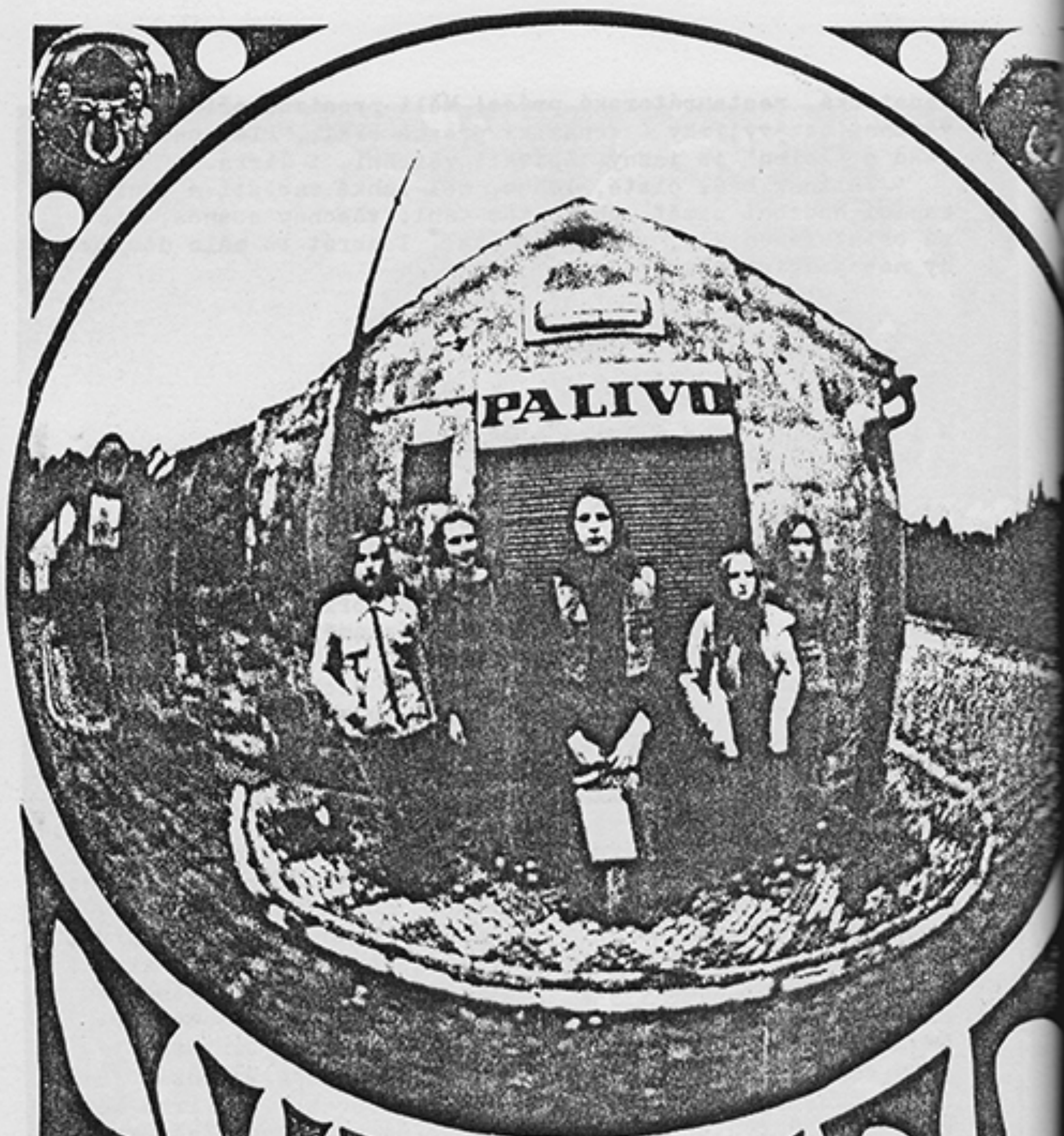
Jiří Jelínek se často scházel s různými lepšími i horšími kytaristy. Někdy šlo jen o krátkodobou epizodu, jindy o dlouhodobý kamarádský kontakt a nakonec pak také o stálou spolupráci. Do poslední nejvýznamnější přihrádky musíme na první místo zařadit dnes velmi dobře známého kytaristu a skladatele Michala Pavlíčka.

Před příchodem do Expanze působil Michal jako protagonista tříčlenné kapely Pinguin. Bylo to v době jeho gymnasiálních studií a někdy po Novém roce 1974 se v prostředí malostranských hospod (tehdy bychom třeba ještě podnik U Glaubiců našli plný mladých lidí) seznámil se Slobodanem Popovičem.

M.P.:"'Lola' mi řekl, že si mám vzít kytaru a přijít do superundergroundu - 'Plešatýho zkušebny'. Nešel jsem hned, 'Lola' mi zavolal, a tak jsem se tam dostavil.

Udělalo to na mě obrovský dojem, bylo to vlastně první moje setkání s Jirkou Jelínkem. Jirka byl skvělý kytarista! Tehdy byl mezi námi velký rozdíl v technice. V počátečním období Expanze byl nejvyspělejší muzikantskou osobností. Když jsem přišel, tak už to byl někdo - pán kytarista; já jsem se od něj učil. Teprve později (na konci Expanze) jsme se vyrovnali, dostal jsem se na jeho úroveň. ... Jirka měl perfektně 'přečtené' kytaristy, perfektní sluch. Začátky v Expanzi pro mě znamenaly slušnou lekci od života!"

Tvorbu Expanze lze pro přehlednost rozdělit do čtyř hlavních údobí.
První: podzim 1973 - jaro 1974, složení Popovič-Jelínek--Novotný-Trnavský. Tato etapa byla ve znamení hledání vlastního osobitého výrazu (vystřídalo se několik doprovodných kytaristů).
Druhé: jaro 1974 - léto 1975, složení Popovič-Jelínek--Pavlíček-Novotný-Trnavský. Jde o časově nejrozlehlejší období věnované dokonalému kopírování 'klasického bigbeatu' (Captain Beyond, Wishbone Ash aj.).
Třetí: léto 1975 - konec téhož roku, složení Jelínek--Pavlíček-Novotný-Trnavský (na podzim jednorázový experiment se saxofonistou Ferdinandem Dremlou, přes zimu Vladimír Dědek - trombón, klávesové nástroje - zúčastnil se festivalu v Příbrami a v Radvanicích). Expanze se začíná zaměřovat na jazzrock (Cobham, Corea, Urbaniak aj.).

EXPANZE

PRAHA

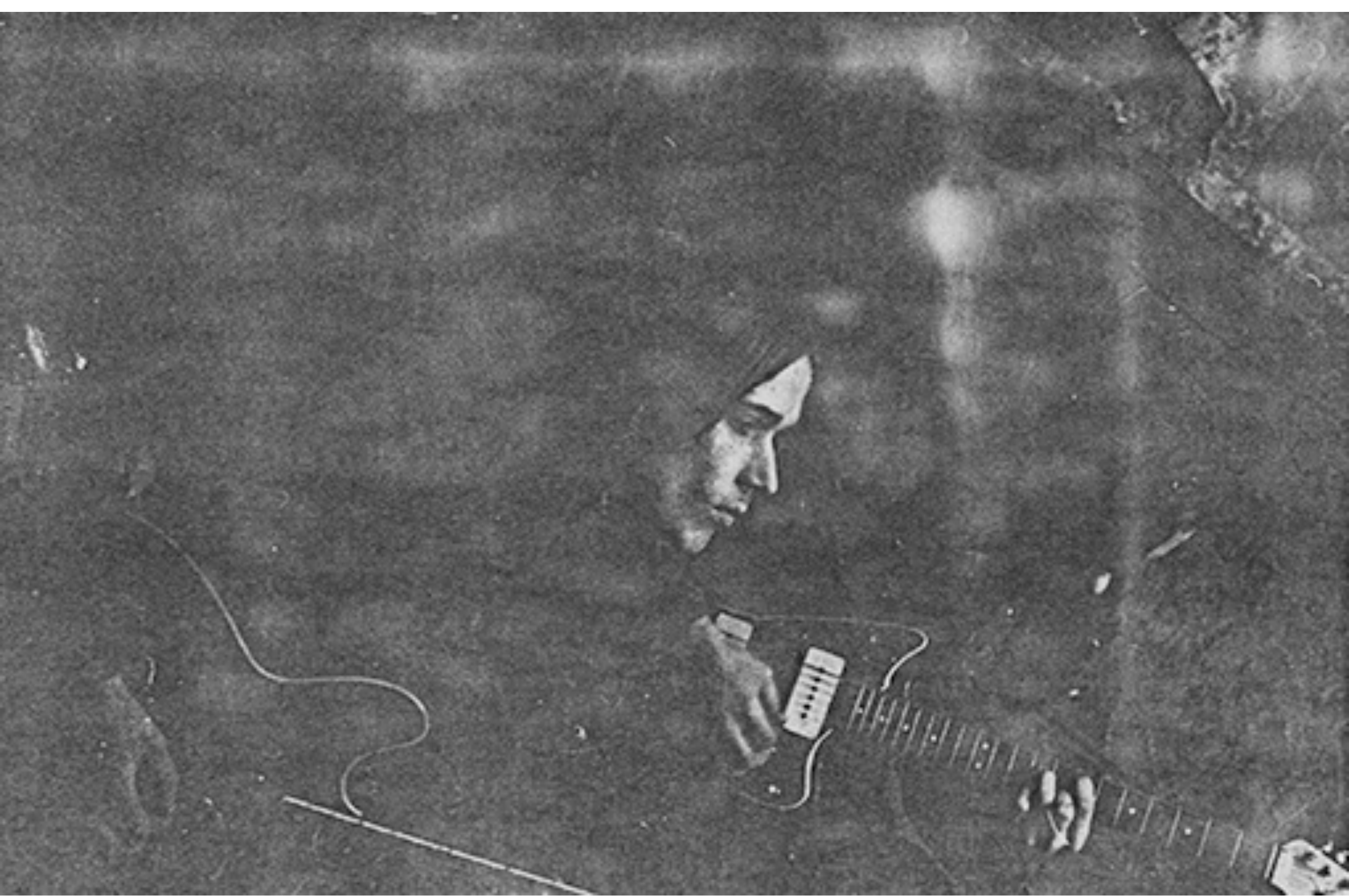
DNE:

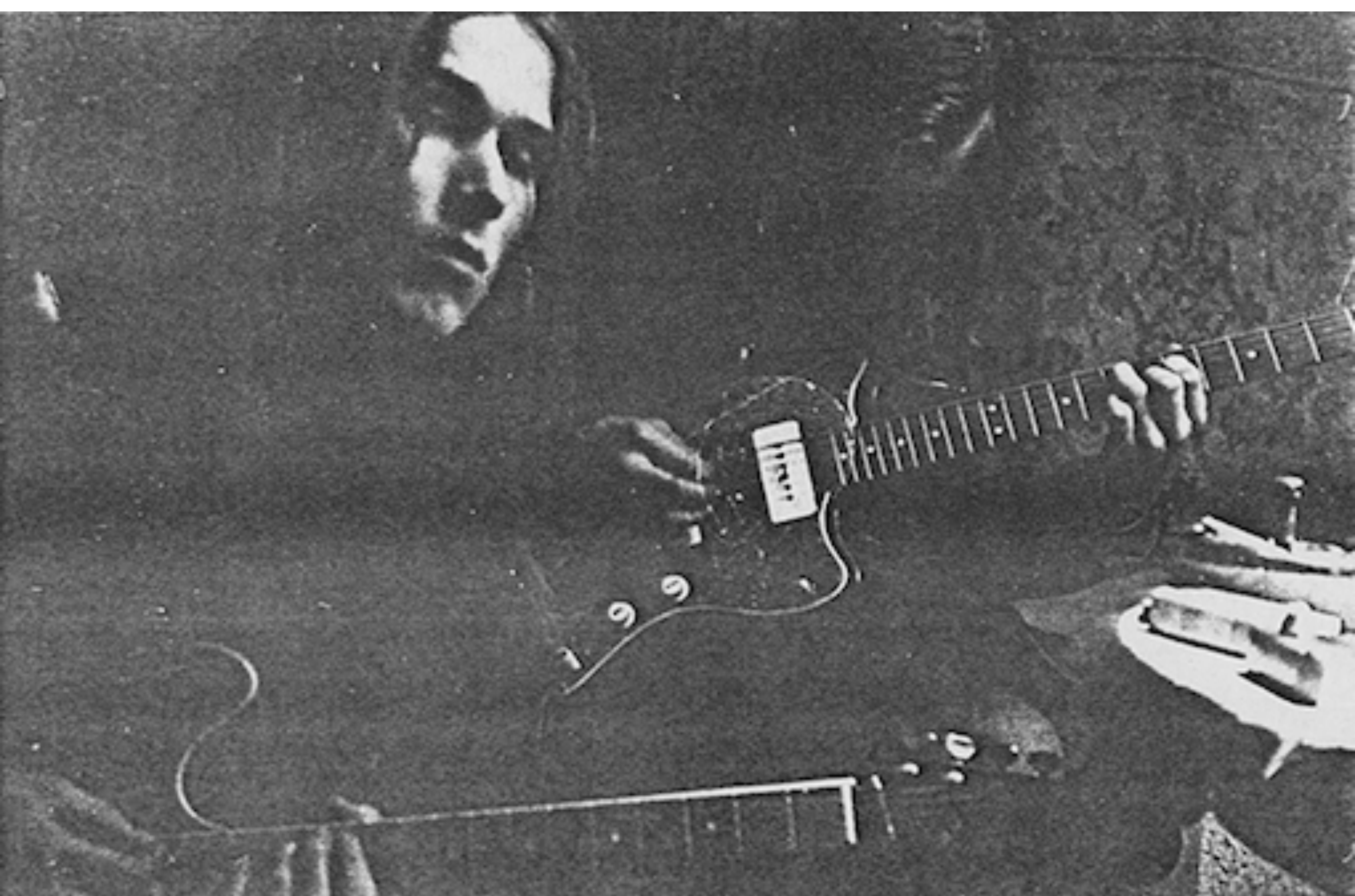
V HOD. - VSTUP: Kč

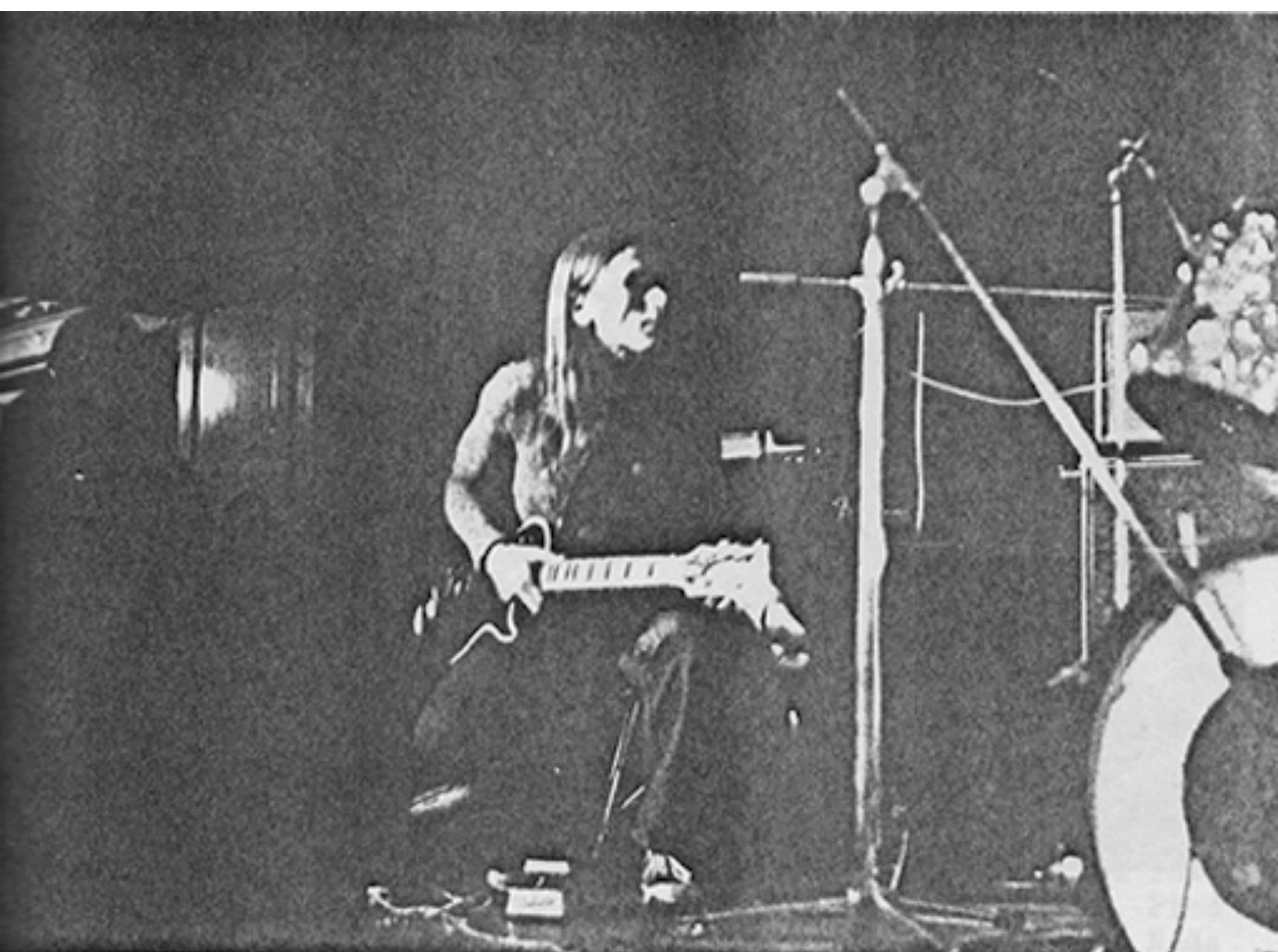

53

Čtvrté: počátek roku 1976 - jaro 1976, složení Jelínek--Pavlíček-Novotný-Trnavský (na některých koncertech Kratochvílová - zpěv). Objevuje se již i zpracovaná vlastní tvorba (v pořadí Trnavský, Jelínek, Pavlíček) vedle dále produkovaného jazzrocku a hudby jiných žánrů (Zappa, Soft Machine, Rolling Stones aj.).

Kdybychom se pokusili hodnotit a srovnávat, asi bychom upozornili na význam druhého období, kdy se definitivně ustálila zvuková tvář kapely, která přes různé odchylky a změny orientace zůstala věrná sama sobě až do konce. Z hlediska celkového vytížení základní čtveřice, invence a profesionality ve smyslu kvality byla vrcholem pravděpodobně třetí etapa.

M.P.: „Celá parta Expanze - to byla pohoda. Pro mě bylo nejlepší a nejupřímnější období ještě s 'Lolou', ale muzikantského vrcholu dosáhla Expanze v jazzrockovém údobí.

Prožil jsem několik Jirkových kytaristických období. Ze začátku jsem byl svědkem skvělé kytarové konjunktury. Jirka byl výborný technik a sólista. Připadal mi invenčně podstatně lepší než později, kdy se u něj projevila určitá krize - zvláště před rozpadem (mělo to možná částečný vliv na jeho pozdější postavení 'superbegleitového' kytaristy v Mahagonu a v ETC... , kde to však bylo dáno v první řadě stylem těchto kapel). Jirka začal velice věrně kopírovat Johna McLaughlina (demonstrace jeho vynikající technické vyspělosti), což se pak ukázalo jako jedno úskalí - Jirka přestával být někdy sám sebou. Nicméně vždycky když hrál, byla to opravdu vysoká umělecká profesionální úroveň.

Hodně jsem s ním zažil - dva roky jsem ho viděl téměř každý den. Byl citlivý, skvělý hudebník, ale měl psychické problémy. Snažil jsem se do něj proniknout, což bylo velice obtížné. On byl takový samorost, uzavřený 'človíček', velmi hodný... Byli jsme kamarádi, ale nikomu se nepodařilo proniknout dovnitř. Těžko říci, co se v něm ve skutečnosti odehrávalo...

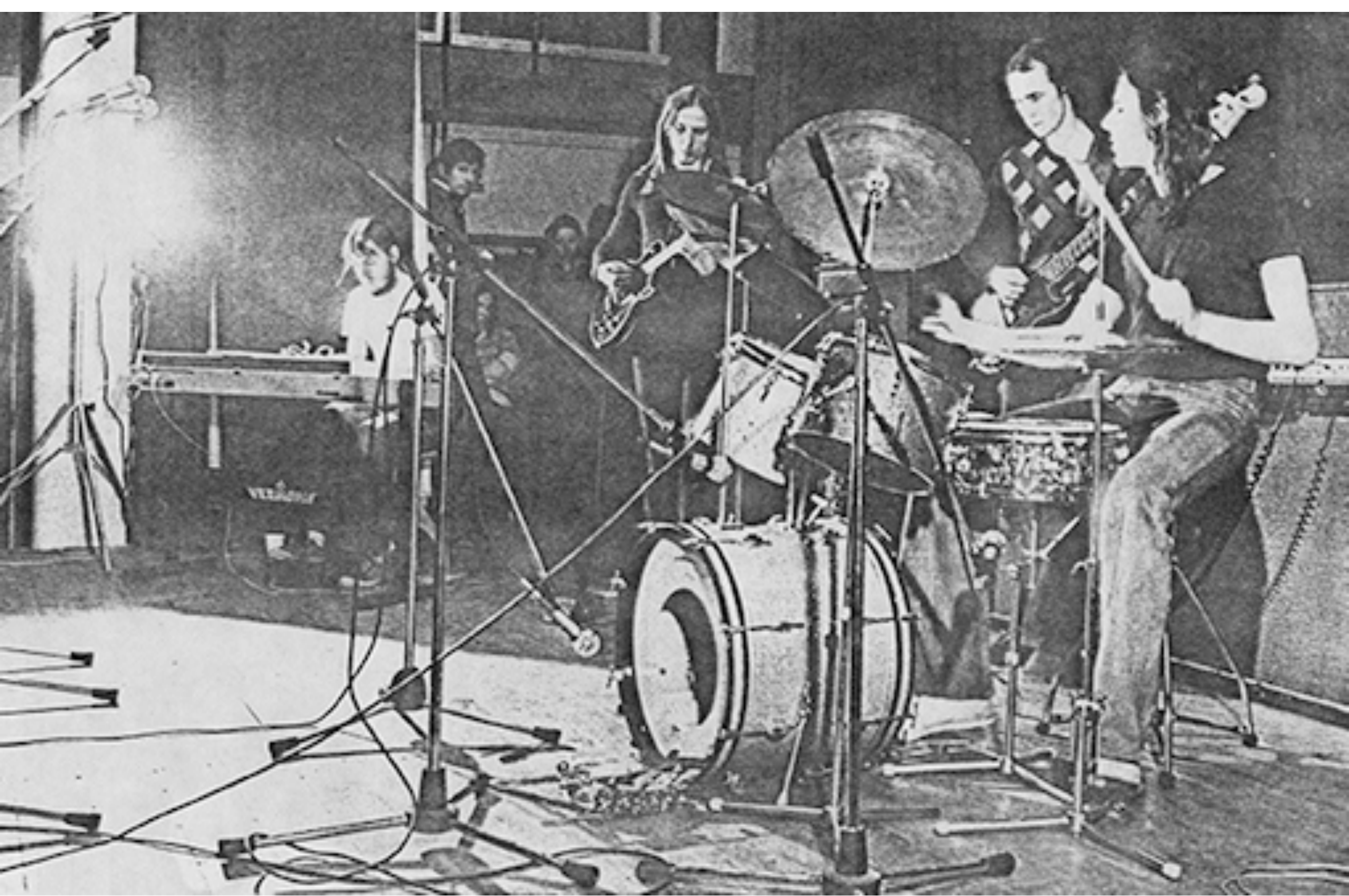
Techniku, kterou měl Jelínek, jsem tady u nikoho neviděl. Jeho geniální technika hry trsátkem pravé ruky - - celé zápěstí uvolněné - mu umožňovala hrát ty 'šílené' hodnoty, to mu dělalo i tu preciznost těch 'begleitů'. Kdyby ten člověk žil, tak by byl bezesporu jedním z našich špičkových kytaristů, a nejenom našich... “

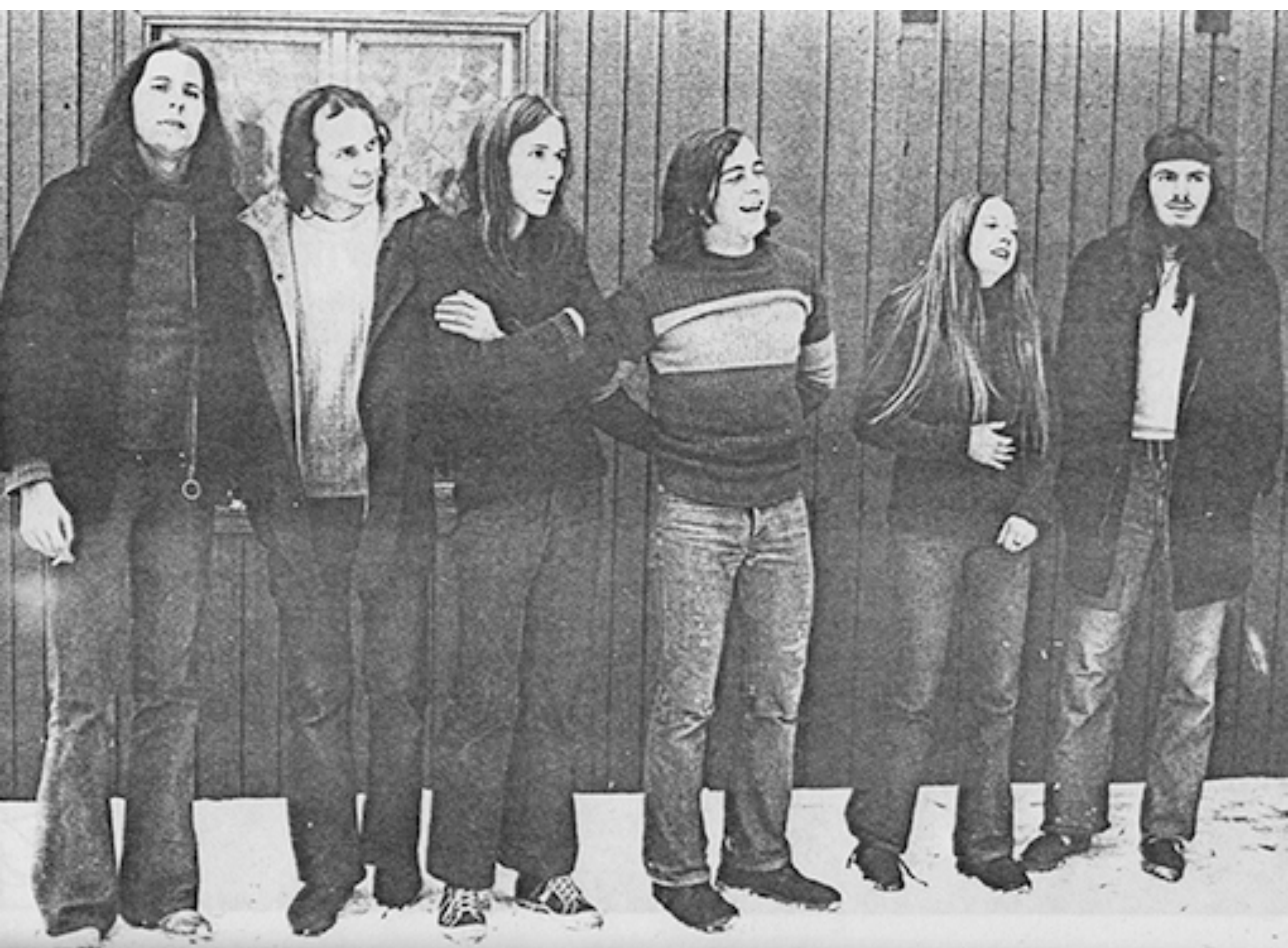
J a n a   K r a t o c h v í l o v á

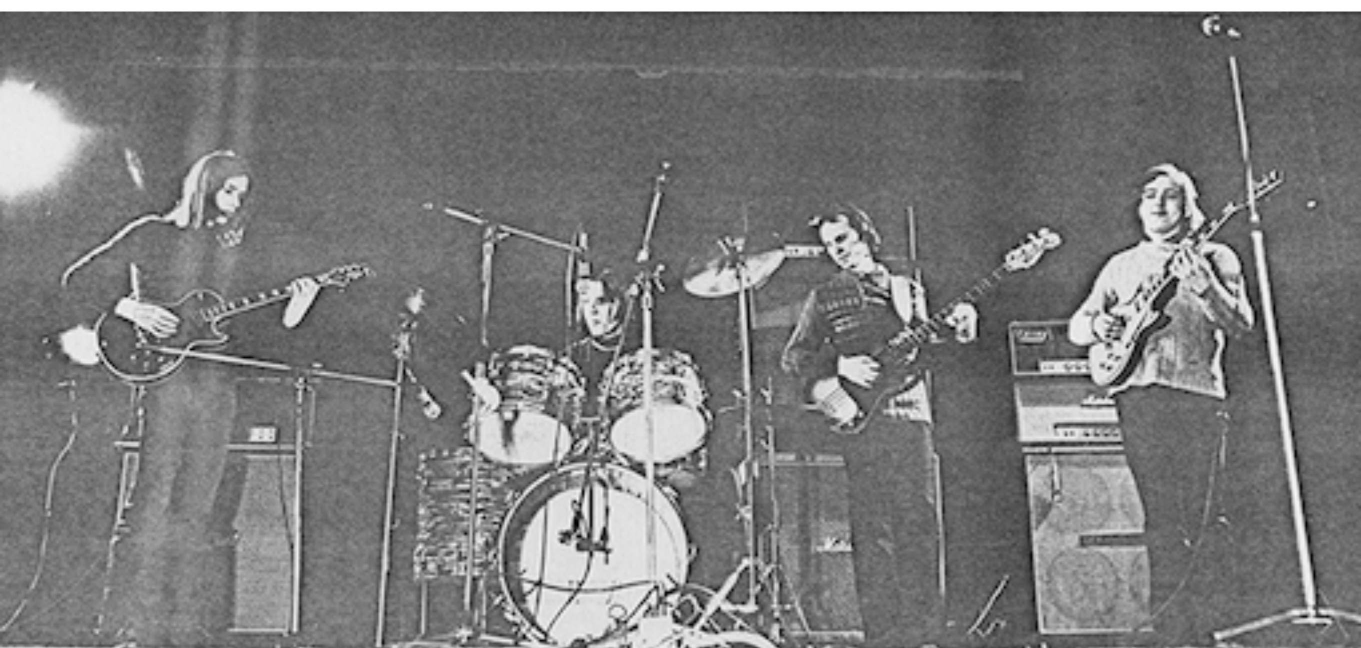
Důležitým mezníkem pro další vývoj Jany Kratochvílové bylo setkání se skupinou Expanze, kam ji přivedl Pavel Trnavský. V posledním období existence Expanze (počátkem roku 1976) se dokonce začlenila do kapely jako zpěvačka. Před ní žila s kapelou intenzívněji pouze Jelínkova dívka - Naďa Vávrová.

J.K.: „Setkání s Expanzí mě fascinovalo a prudce

ovlivnilo změnu směru mého tehdejšího životního stylu, myšlení i tápání. Atmosféra zkoušek skupiny v bytě basisty (hned vedle pokoje jeho shovívavé babičky a dědečka...; vždycky jsem jim přinesla čokoládu...) je a zůstane neopakovatelná a já na ni nemohu zapomenout. Nikdy jsem už nic podobného neviděla!"

Jana Kratochvílová charakterizuje Jiřího Jelínka z několika pohledů.

"'Jelen' při hraní - nehybná dlouhá a hubená postava v přísně spatném stoji, výrazně krásné blonďaté vlasy zakrývající střídavě celou půlku obličeje, zavřené oči a tvář pod ostrými světly reflektorů zároveň přitažlivá a děsící svou neživotností.

'Jelen' ve hře - dominantní, složitý, fascinující, nepochopitelný, hluboce lidský.

'Jelen' jinak - převážně nehybná postava s přísně úspornými pohyby a až křečovitými postoji, nepodchytitelný a plachý pohled očí, tvář i při sporé mimice při mluvení zvláštně neživotná a bledá.

'Bigbeatový upír' s tváří 'propadlého vesmíru dovnitř' a dominantní, složitou, někdy až nepochopitelnou, uhrančivou a srdce zasahující hrou na kytaru."

Dnes už legendární a posmrtně proslavená kapela Expanze ("líheň velkých muzikantů") připomíná svou dobou trvání (necelé tři roky) osudy některých světových hvězd moderní hudby konce šedesátých let.

O záchranu skupiny se asi nejvíce snažil Pavlíček, ale názorová a umělecká hlediska stěžejní dvojice Jelínek-Trnavský, ke kterým lze připočítat velkou vytíženost Trnavského jako kapelníka i odlišný poměr k profesionalitě a zpívanému repertoáru, se začala natolik rozcházet, že už stačilo jen málo, aby se čtveřice (nepočítáme-li zpěvačku) vynikajících mladých rockových hudebníků rozešla a stala se kořistí netrpělivě čekajících špičkových kapel.

Musíme vzít taky na vědomí, že Expanze neměla v tisku téměř žádnou publicitu a když si jí konečně začali kompetentní lidé trochu všímat, bylo již pozdě. Mně se dostalo do rukou pouze pár řádek napsaných v rámci IV. pražských jazzových dnů do programu na 21.3.1976 a referujících o dni předešlém v rubrice "recenze": "Expanze si získala jméno už před přehlídkou. Plným právem. Jejich hudba, kořeněná dvěma výtečnými sólovými kytarami, patří k tomu nejlepšímu, co v Praze vůbec máme. Od dob už legendárního Perpetua Mobile se tu neobjevila podobně řízná hudba. Pokud spolu členové vydrží, budeme o nich brzy mluvit velmi často."

Bohužel, za daných podmínek by i vnitřně nerozvrácený kolektiv měl velké starosti s výdrží...

4. kapitola

1976 - 1977

ETC...

Vladimír Mišík

Ze všech hudebníků, kteří kdy s Jiřím Jelínkem spolupracovali, je Vladimír Mišík bezpochyby nejznámější postavou. Když koncem roku 1974 vznikala skupina ETC... , měla předem zajištěný zájem širší hudební veřejnosti dvěma jmény: Mišík a Padrůněk.

Postupem času se první z nich stal trvalým nositelem názvu ETC... společně s kapelníkem Janem Hrubým. Samozřejmě lze Mišíka považovat i za samostatnou osobnost, zatímco Hrubého osoba je pevně srostlá s kapelou. Mišíkovo odlišné postavení bylo vždy dáno především tou skutečností, že se jedná v první řadě o zpěváka a skladatele, nikoli o instrumentalistu.

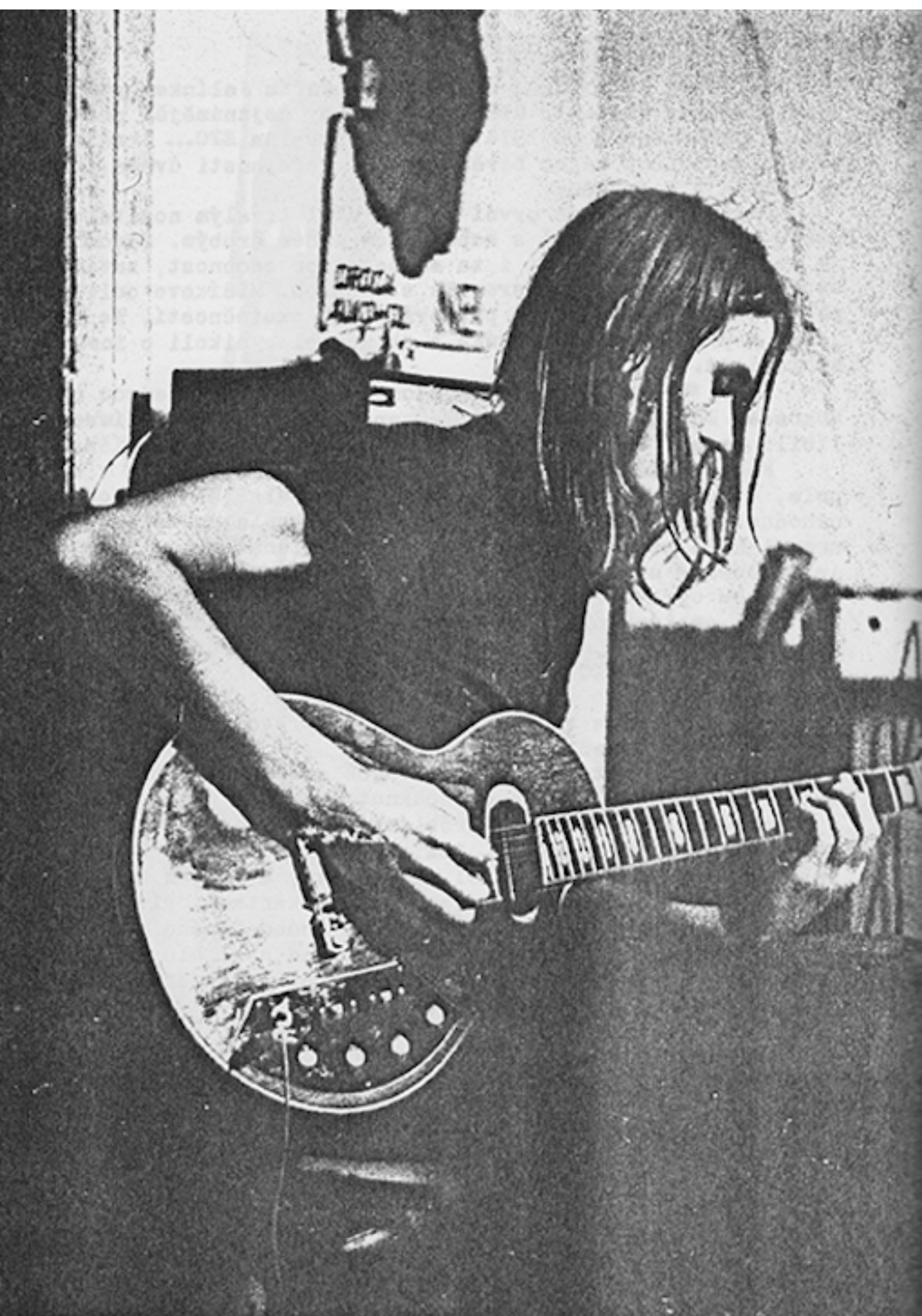
V.M.: "Jirku jsem měl možnost poprvé vidět jednou na Rokosce, kde hrála Expanze. Ta kapela byla hodně zajímavá, líbili se mi oba kytaristé, ale víc si pamatuju Pavlíčka.

Naše pozdější setkání, jako že jsme hráli spolu v kapele, bylo více méně téměř náhodné, ale vlastně tak moc náhodné zase nebylo, protože ta kapela hrála na nějaké úrovni a dá se říci, že po odchodu 'Kulicha' bylo, nebo je do dneška strašně málo kytaristů. V Expanzi byli na svou dobu opravdu dva vynikající kytaristé, byť v kategorii tzv. amatérů. Takže bylo štěstí, že jsme mohli s Jirkou dělat, že ho Láďa Padrůněk objevil. Ve srovnání s 'Kulichem', kdy se ETC... ještě projevovala jako rocková kapela bez nároků na větší instrumentální plochy, stál sice Jirka Jelínek více v pozadí, byl však pregnantnější, víc dobře rockový, preciznější.

S Jirkou nastala děsně bezvadná atmosféra, hodně se zkoušelo, došlo k lidskému 'scuknutí'. Práce šla šíleně rychle. Jirka neměl žádné problémy, nemusel se nic dlouho učit a když mu něco nešlo, tak si sednul někam do kouta, nebo šel na zahradu a přišel za hodinku, a už tam nikdy neudělal chybu. Měl velmi precizní muzikantský přístup. Deprimovalo ho, když bylo někdy něco nedodělaného, neměl rád volné improvizované věci. Dost nerad hrál bluesové věci a nerad sóloval. Myslím, že byl hodně zahleděný do jazzrockové scény; tam se pohyboval úplně perfektně. Dokázal tolerovat i moje pokusy, vždycky pak přišel, třeba si sednul a říkal 'počkej, počkej', pak vymyslel třeba úplně takové obzvláštňující doprovody. Je jasné, že to byl šíleně inteligentní muzikant.

Když jsme začali zkoušet s Jirkou, tak se objevilo hodně nápadů. Mnoho skladeb vzniklo společnou prací, v níž se stýkaly zájmy všech. Například já vymyslel harmonickou kostru, Honza udělal aranž a Jirka perfektně zahrál i s Padrůňkem. Nebo třeba skladba Na okraji - tu víceméně vykoumal Jirka, jako tu aranž... Jirka měl tu úžasnou vlastnost, že uměl vymyslet dokonalé doprovody - jako nenápadné, ale technicky velice obtížné. Kapelu to stavělo do úplně jiné sféry!

Že doprovody Jirka precizně zvládl, to je slyšet třeba na tom Mahagonu. Kytara je tam tak nenápadná, ale když

se zaposloucháš, tak to je prostě to, co v té době neuměl žádný kytarista tady a nejsem si tak jistý, jestli je vůbec někdo schopný tak precizně zahrát do dneška.

Rytmika získala děsně; Jirka hrál výborně rytmické spodky, Honza držel sólové party.

Skvělá byla Dubová kulička, vyloženě Jirkova vlastní instrumentální věc. Skladba Pomalu v revolver ztrácí se víra měla perfektní spodek a v Lady Vamp je slyšet, jak Jirka uměl zahrát všechno přesně. Vymyslel zajímavou kytaru do Schůzky o půl páté - protichůdnou, druhý hlas. Celkově se u všeho podílel na aranžích. Cením si toho, že i ty moje jednodušší písničky hrál se zaujetím.

Byl to člověk, který, tak jak pracoval na sobě, by dneska mohl být, já nevím kde, na úrovni těch amerických démonů... "

Jak se lišilo období s Frantou Franclem od předešlého?

V.M.: "Franta byl druhý hlas ke mně, pomohlo to písničkám. Dalo se harmonizovat ve větší šíři. Jirkova funkce byla skromnější, ale o to víc účinná, protože mohl hrát, co mu nejvíc vyhovovalo.

Franta je skvělý hráč, takový pocitový... Umí zahrát sóla, rozehrát sóla, udělat náladu, ale má trošku nevýhodu, že byl zvyklý hrát s Martinem Kratochvílem, kde všechny doprovody hrálo piano a pak tam chyběla ta nenápadná práce, třeba to, co právě dělal Jirka v těch 'begleitech' s basou a bicíma.

Nebylo zvykem psát bicí do not, pracovalo se spontánním způsobem - přehráváním na zkouškách, kdy bubeník strávil s Láďou i s Jirkou dvě až tři hodiny a hledali ten ideální tvar rytmické souhry.

O době s Frantou se dá mluvit jako o nejideálnější sestavě naší kapely. Jirka tady našel širší pole uplatnění, neboť jako introvertovi mu vyhovovalo, že netrčel, že stál v pozadí - vedle Ládi; nehýbal se, dostal se do ideálního klidu, ale s napětím vevnitř. Bylo to nejplodnější období ETC... ! Velká škoda, že jsme netočili v té době LP.

Franta je typ takového opravdu dobrého sólového hráče, není to ale 'debilní profesionál' bez chyb. Má bluesové cítění, tóny jsou nádherné a právě v kombinaci s Jirkou, tím, že Jirka Jelínek byl přesný, ale nebyl chladný, to prostě byla kombinace 'jako blázen'!"

Vraťme se ještě k Jirkově povaze a jeho hudební osobnosti.

V.M.: "První zkoušení s Jirkou se odehrávalo mimo jiné i v příbramském mlýně. Když jsme tam večer seděli a popíjeli pivo (Jirka nepil), jevil se mi jako příjemný a usměvavý člověk, ale byl spíš uzavřenější. U těchto uzavřených lidí vždycky předpokládám, že něco není v pořádku.

Nejvíc komunikoval s Láďou. Měli idealistické představy o soužití - Láďa evidentně, Jirka to viděl trochu více realisticky.

Hrozně jsem si ho vážil proto, jaký byl. Prostě dokázal, že to byl chytrý muzikant, kvalitní muzikant a přitom

to nebyl takový ten totální zaujatec pro jeden druh. Je jasné, že se mu rozzářily oči, když hrál něco, co mu vyloženě sedělo, ale i v jiném případě naopak ještě pomohl.

U této muziky je šílené, že hraješ třeba před šedesáti, nebo sto lidmi v nějakém klubu, a kdyby se natáčelo, byl by zachycen vrchol existence kapely. Nejlepší vystoupení se uskutečnila na Strahově, v R-klubu a na kolejích v Brně. Ty velké akce (Pezinok, velodrom) demonstrovaly spíš jen profesionální výkon. Většina repertoáru byla zpívaná, přibližně třetina instrumentální. Jirka Jelínek odvedl každé představení s maximálním úsilím. Velmi ho mrzelo, když udělal i sebemenší chybičku.

Nedá se říci, že by se Jirka někomu podobal. Hrál stylově, ale měl k tomu svůj osobitý přístup - nebyl exhibicionista. Když měl sólo, tak to bylo sólo velice funkční. Spíš se pídil po komponovanější muzice. Všechno, co přinesl, bylo to nejkvalitnější, co se pak hrálo. Začal psát poprvé aranže do not (Dubová kulička). Napsal skladbu tak, jak ji slyšel jako skladatel.

Myslím, že pro něj bylo ideální, že byl zasazen do chvíle, kdy se rocková muzika začala zkvalitňovat sblížením s jazzmanama nebo i vážnou hudbou. U Jirky šlo o mnohem kratší vývoj - jako na léta - než u těch muzikantů, kteří tu hráli dřív. Zachytil ten správný moment pro sebe, a tím udělal třeba za dva roky takový skok...

Vím, že Jirka psal hodně; připravovali jsme nový repertoár, ale bez něj se to nedalo použít. Kdo by to zahrál? ... Když jsme pak ještě nějaký čas vystupovali jen s Frantou, Jirka tam vyloženě strašně chyběl.

Byl každopádně jeden z nejlepších kytaristů doprovodného charakteru, ale ne v tom špatném smyslu! Bylo to šíleně funkční, stavělo to model muziky. ... Je hodně nedoceněný. Je to taky tím, že po něm zbylo velmi málo nahrávek. Je jasné, že to byl obrovský muzikant.##

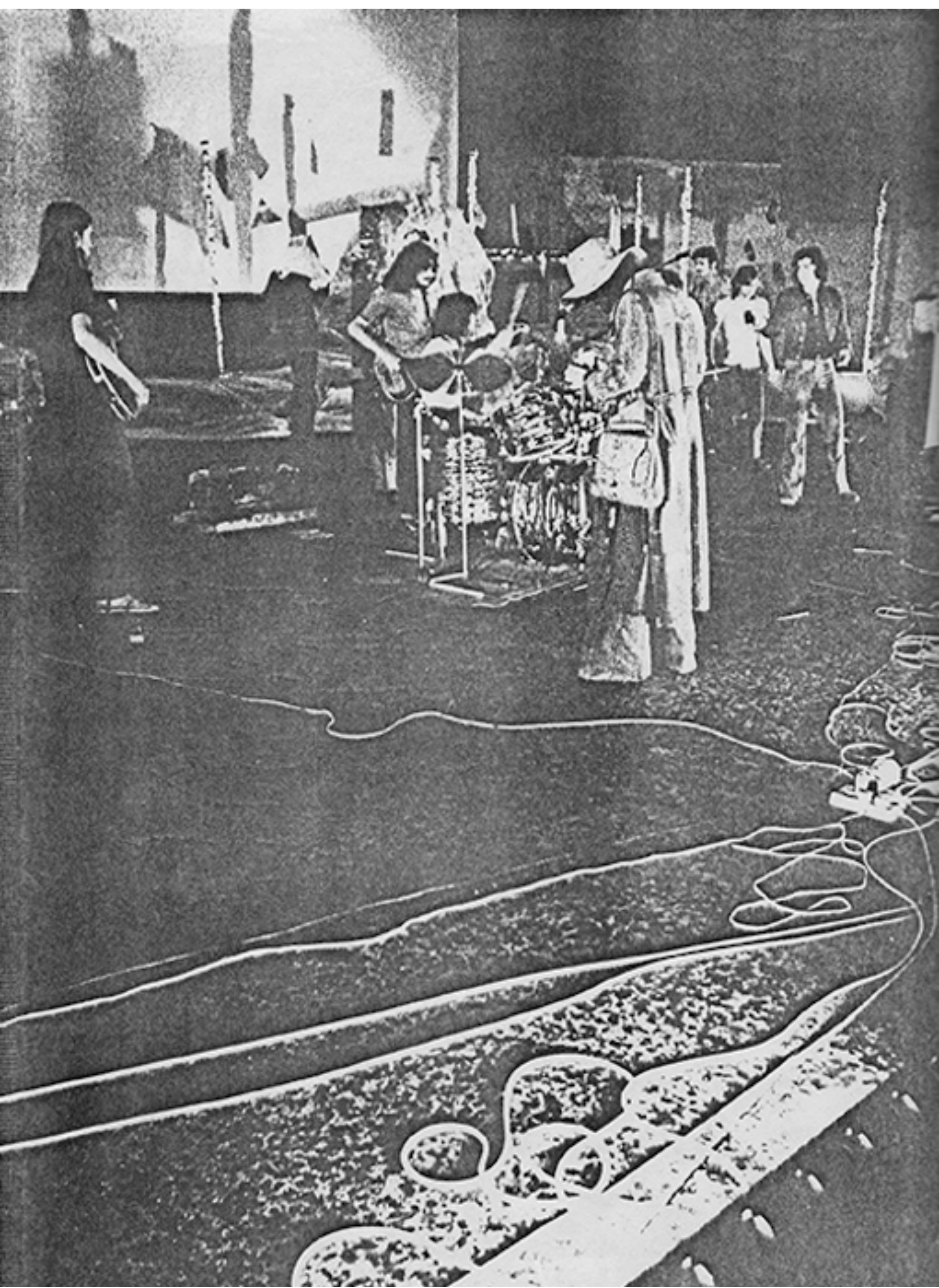
V l a d i m í r   P a d r ů n ě k

V první polovině sedmdesátých let ztělesňoval už téměř klasický typ ortodoxního hardrockového hráče a bez nadsázky patřil k nejlepším evropským baskytaristům. Pro vyhraněného rockového posluchače u nás představoval absolutní špičku. Proto jeho sblížení a pak i hudební spolupráci s Jiřím Jelínkem, v jehož uměleckém spektru nalézáme právě hard rock na jednom z nejpřednějších míst, lze dodatečně klasifikovat jako velmi perspektivní a mimořádně plodný čin. V dvacetileté historii naší beatové hudby bychom těžko hledali obdobu.

V roce 1975 měla již skupina ETC... dobrou pozici a její koncerty se řadily k lahůdkám. Progresívní vývoj se tímto naštěstí nezastavil a v následujícím roce, někdy na jaře,

začala mezi lidmi probleskovat zpráva, že se Jelínek a Padrůněk sejdou v jedné kapele! Nejeden rockový posluchač a fanda obou osobností pocítil příjemně šokující vzrušení a tušení superskupiny ovládalo mysl těch, kteří poprvé očekávali od moderní hudby maximální uspokojení a obohacení. Splnilo se... Osudem vyměřený čas pro dvojici tehdejších pilířů ETC... však rychle uplynul a nám všem zbylým zůstaly pouze vzpomínky na fascinující hudební zážitky.

V.P.: "Od té doby, co jsem potkal Jirku, tak jsem dal všechno stranou a začal hrát. ... Jirka měl v sobě 'to všechno', co jsem tady u nikoho nepoznal. Přišel jsem o nejlepšího přítele, jakého jsem kdy měl..."

Dnes je Jelínek skoro zapomenut a Padrůněk již není na výsluní české rockové scény, což mimojiné pramení také z toho, že tak zaujatého a strhujícího spoluhráče a kamaráda, jakým mu byl Jiří Jelínek, už nenašel...

J a n   H r u b ý

J.H.: "Jirku Jelínka jsem poprvé viděl na malém rockovém festivalu v Radvanicích v Podkrkonoší. To bylo na přelomu roku 1975. Mé první dojmy z jeho hry dohromady s kytaristou Pavlíčkem byly vcelku kladné, neboť na amatérskou kapelu hráli oba dva velmi dobře. V té době byla skupina Expanze patrně již v poslední fázi své existence a nabídky profesionálních souborů brzy napomohly Expanzi rozložit.

Moje první osobní setkání s Jiřím Jelínkem se uskutečnilo právě ve zmíněných Radvanicích. Podle rozhovoru a jeho celkového chování jsem okamžitě pochopil, že se jedná o velmi nadaného a citlivého muzikanta.

Mé představy o kytaristovi po odchodu 'Kulicha' (Petra Pokorného) byly již silně ovlivněny tím, jak a co hrál a cítil Jirka Jelínek. Nebyl sice výslovně sólovým kytaristou, nicméně jeho dokonalé a precizní podání všeho, co hrál, samozřejmě imponovalo nejen mým představám, ale i celému souboru ETC... .

Kde se uskutečnil první koncert s Jirkou Jelínkem, si již přesně nevzpomínám. Vím však, že jedním z prvních byl festival Pezinok 76.

Začátky a počáteční zkoušení s Jirkou nedělalo žádných obtíží. Rychle jsme si na sebe zvykli. Jeho hra velmi dobře korespondovala jak s rytmikou, tak i s melodikou. Jelínek se řadil podle mého názoru k těm kytaristům, kteří poslouchají v první řadě celek a neprosazují individuální projev, čímž svým způsobem přispěl k originálnímu zvuku a projevu ETC... , který se bohužel po jeho smrti začal vytrácet.

S příchodem Jirky Jelínka do ETC... se sice styl kapely výrazně nezměnil, nicméně jeho silná hudební osobnost zákonitě zapustila kořeny a jaksi omladila instrumentaci a dodala preciznosti do výkonů hráčů. Jeho skladby a aranže

nesly stopy jazzrocku v tom nejlepším slova smyslu. Nedopouštěl se žádných hudebních obmyslností, nikdy neupadal do konvenčního klišé. Měl rád jazzrockové soubory. Tato hudba byla velmi blízká jeho mentalitě. Velmi rád poslouchal také Beatles, o kterých říkal, že jsou zázrakem století. Přestože jejich vyjádření nemělo s jazzrockem nic společného, vážil si Jelínek jejich krásy nápadu a geniálního spojení."

V době, kdy byl Jiří Jelínek členem ETC... , se vytvořily dvě špičkové sestavy.

J.H.: "Složení Mišík-Hrubý-Jelínek-Padrůněk-Vondrák bylo asi nejšťastnější za celou éru ETC... . Padrůněk měl sice již v té době sám se sebou velké problémy, ale dokázal je alespoň do jisté míry ještě korigovat. Vyhovoval Jelínkovým představám o basistovi, avšak podle mého názoru chyběla Padrůňkovi Jelínkova pregnantnost projevu."

Druhý vrchol představovalo složení Mišík-Hrubý-Francl-Jelínek-Padrůněk-Noha.

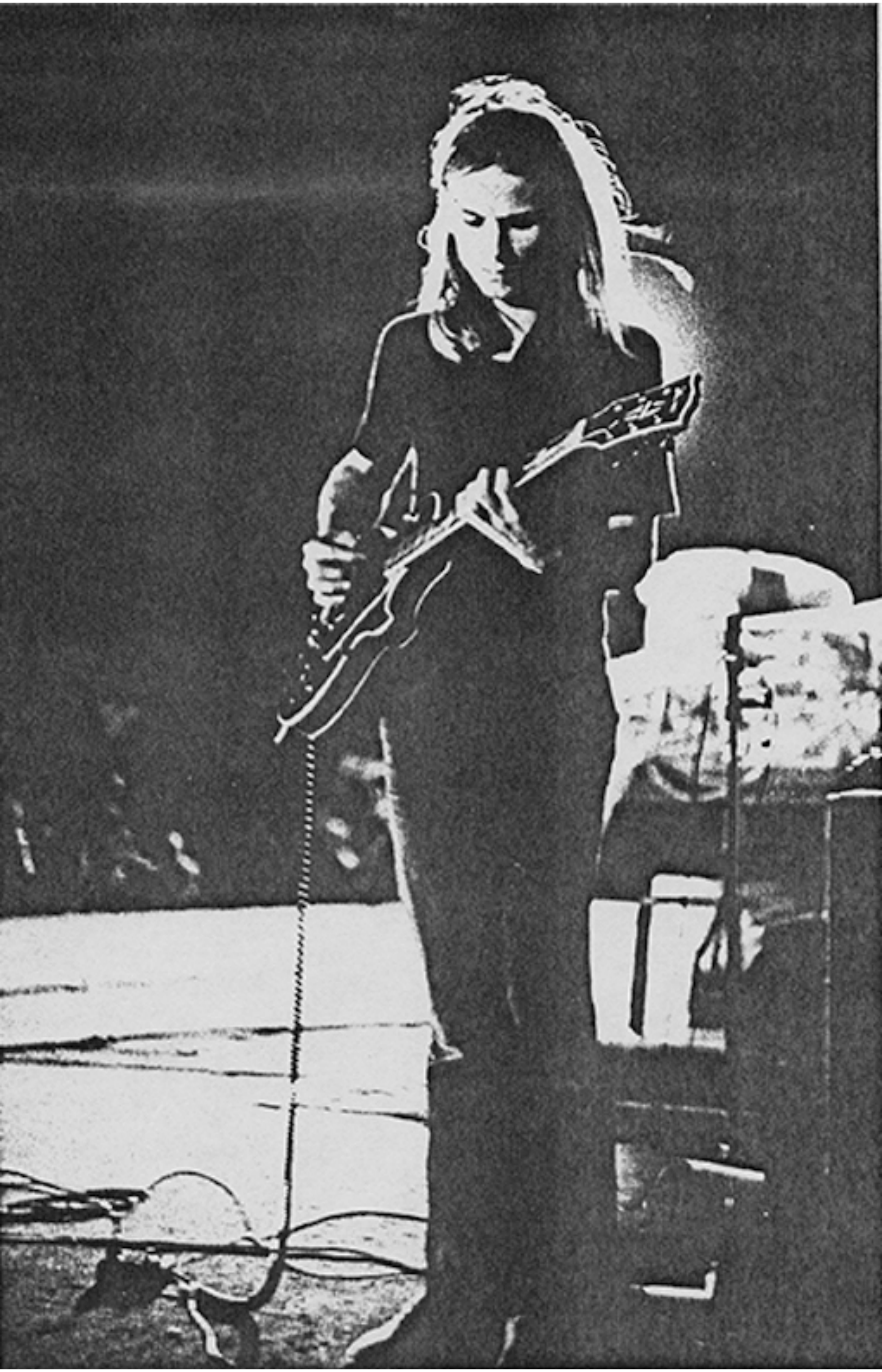
J.H.: "Tato sestava byla vůbec ta nejdokonalejší, k jaké mohlo dojít. Francl byl ryze sólovým kytaristou a Jelínek se mohl plně věnovat spodku; tím vzrostla i rytmická pregnance. Padrůněk byl v tehdejší době jedním z nejlepších basistů u nás; to ovšem nemění nic na situaci, že Jirka Jelínek byl od Padrůňka a bubeníka Nohy vzdálen nejméně o třídu směrem nahoru.

Spolupráce s Jirkou Jelínkem byla ve znamení dokonalé pohody a porozumění. Jeho citlivost a hudební vytříbenost i tolerance k jiným žánrovým výchylkám, které psali ostatní spoluhráči ETC... , byla obdivuhodná. I ke skladbám, které byly jaksi vychýleny ze žánrového hlediska jeho stylu, se stavěl zodpovědně a s velkou chutí pomáhal dotvářet i ty nejmenší nuance. Cítil je i tam, kde je ostatní nepostřehli. Vždycky si zakládal na dokonalosti a rytmické precizitě. Jeho stylu hry si dodnes váží nejlepší jazzoví i rockoví kytaristé a hudebníci vůbec.

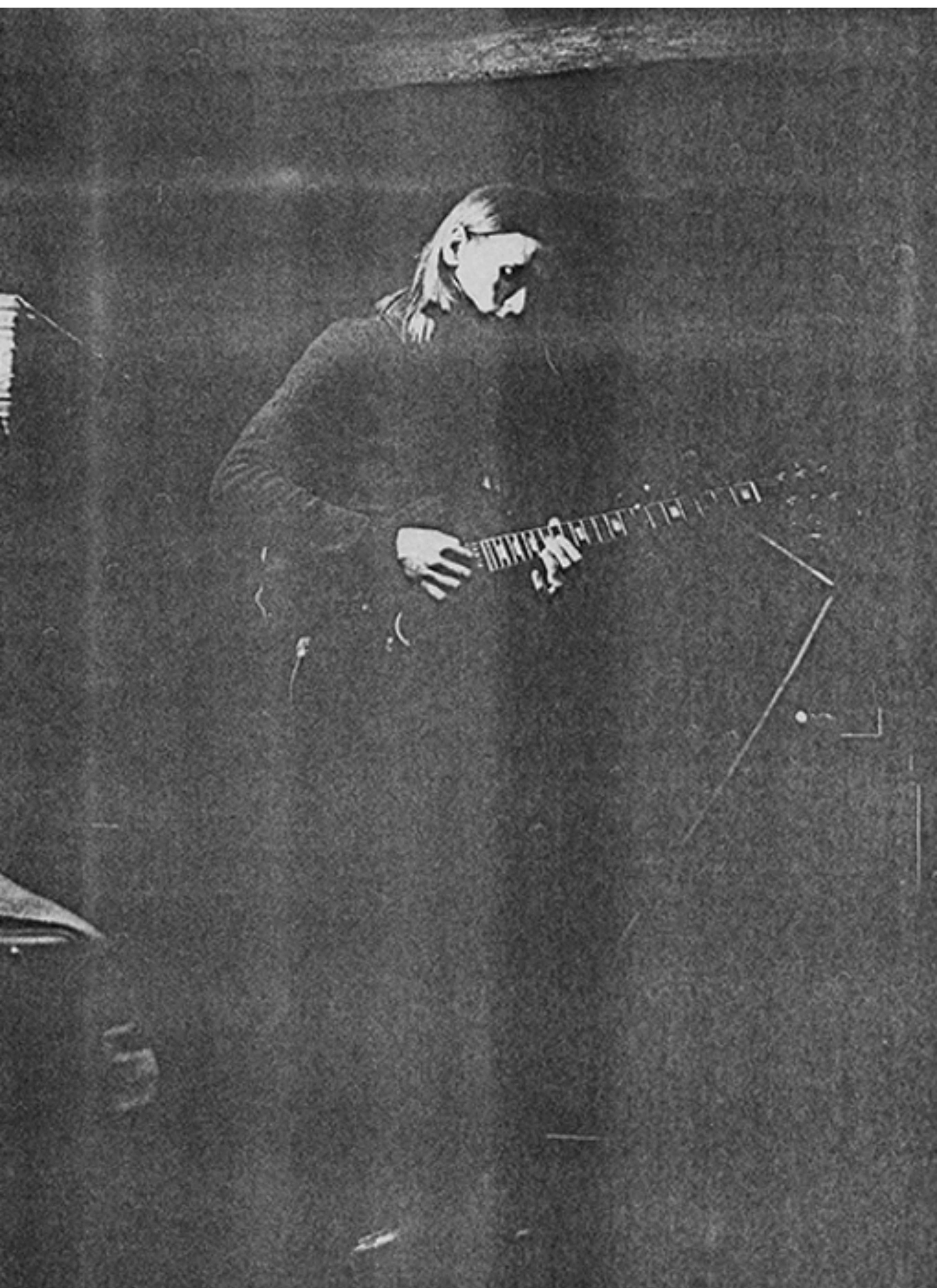
Jirkův malý autorský podíl na repertoáru se dá vysvětlit relativně krátkou dobou jeho existence u nás. Ovšem nutno dodat, že několik Jelínkových věcí leželo bez textu a po jeho smrti už nebyl nikdo, kdo by to zahrál. Kromě skladby Na okraji (částečně Jirkova věc) hráli ETC... jeho vlastní instrumentální skladbu Dubová kulička. Byla na vysoké technické úrovni, melodicky vyvážená, harmonicky logická a celkově lahodící uchu. Stylově byla posazena do stylu jazzrocku a barva instrumentace byla příbuzná kapele Jeana-Luca Pontyho. Velká škoda je, že tato dokonalá kompozice nebyla nikde oficiálně nahrána.

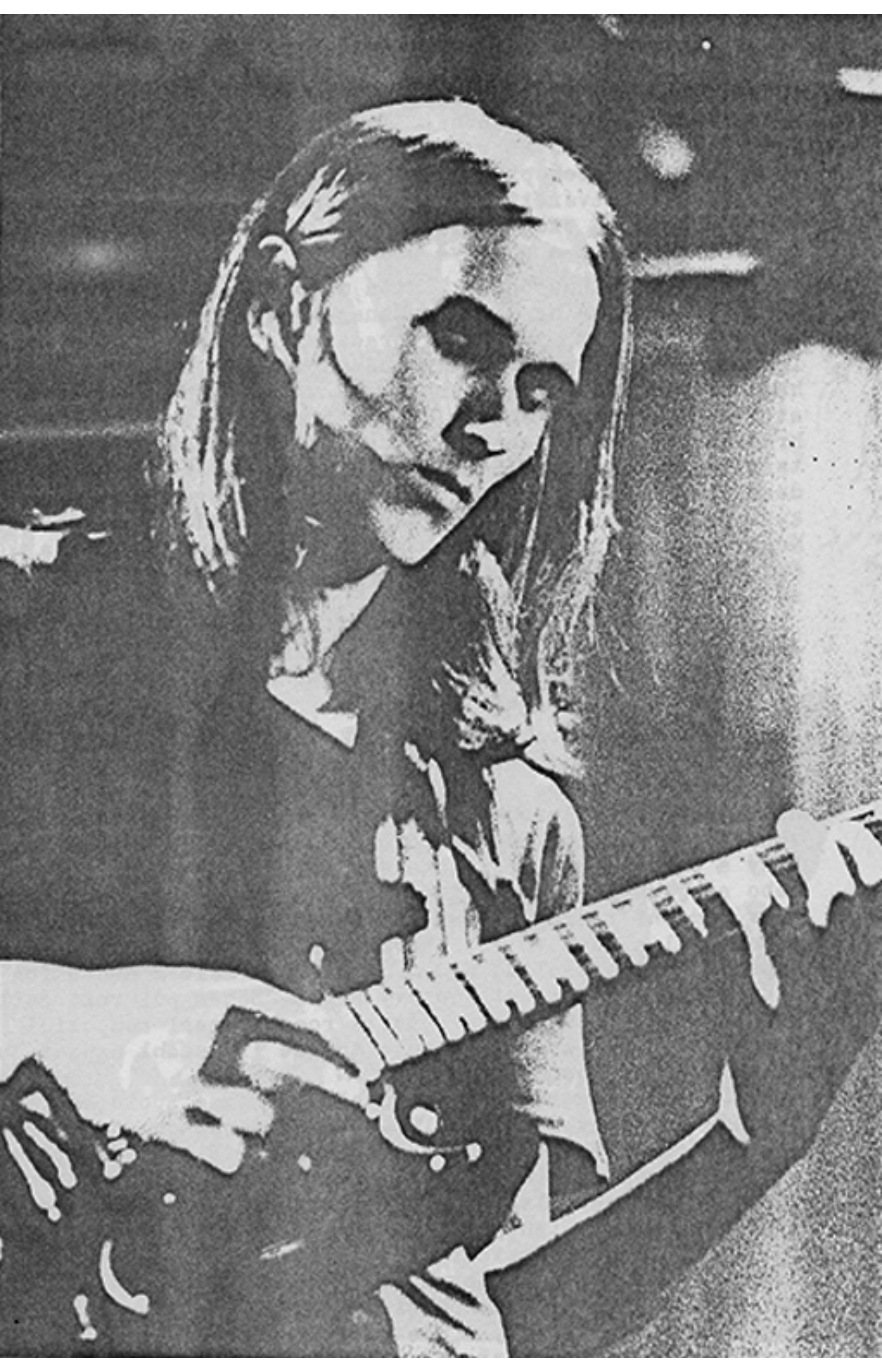
Jelínkovy zásahy do kompozic spoluhráčů nebyly velké. Nebylo totiž zapotřebí, aby se Jelínkovi psalo tzv. na tělo. Byl tím typem instrumentalisty, který zahraje všechno. Měl ovšem svůj styl projevu, jenž byl tak vysoce osobitě vytříben, že jakékoli vyjádření jeho hry bylo pro každou skladbu dokonalé a vyhovující.

Na výsledném zvuku kapely se podílel nemalým dílem. Jeho jemná, rytmicky přesná interpretace vylučovala veškeré

tzv. bigbeatové banality a zvukové surovosti. Nesnášel surový zvuk. Měl rád vyrovnaný, čistý projev. To mělo pochopitelně vliv na celkový projev ETC... .

Jeho úloha v kapele se projevila hlavně v tom, že dbal a stále upozorňoval na chyby v rytmice. Vyžadoval od všech hráčů vždy přesné frázování. Jeho hudební cit mu umožňoval rychle se zorientovat v jakékoli hudební myšlence a přesně vždy okamžitě pochopil, co od něho autor skladby vyžaduje. Sám dokázal dotvářet skladby k úplné dokonalosti. Bylo to dáno tím, že se vždy zcela položil do kompozice, jalově neodehrával noty a poctivě přemýšlel nad každým tónem.

Jelínkova hudební aktivita mimo ETC... se vymezovala, co já vím, pouze na Klapkův Mahagon, kde jsem s Jirkou též nahrával. Důvody, proč spolupracoval s Klapkou, jsou vcelku lehce pochopitelné. Jednak navázal kontakt s Klapkovým Mahagonem již před příchodem do ETC... a jednak mu vyhovoval styl hudby, kterou Klapka dělal, i když k ní měl mnoho výhrad. Na LP desce Mahagonu, kde Jelínek nahrál všechny kytary, je zachováno jeho umění. Plno partů, které na této desce hraje, je přímo jeho práce; myslím aranžérská úprava kytarových partů. Stupeň spokojenosti se dá těžko odhadnout. Kdybych to bral podle sebe, když jsme spolu jezdili na zkoušky Mahagonu, musím říci, že spokojenost nás obou byla dosti značná.##

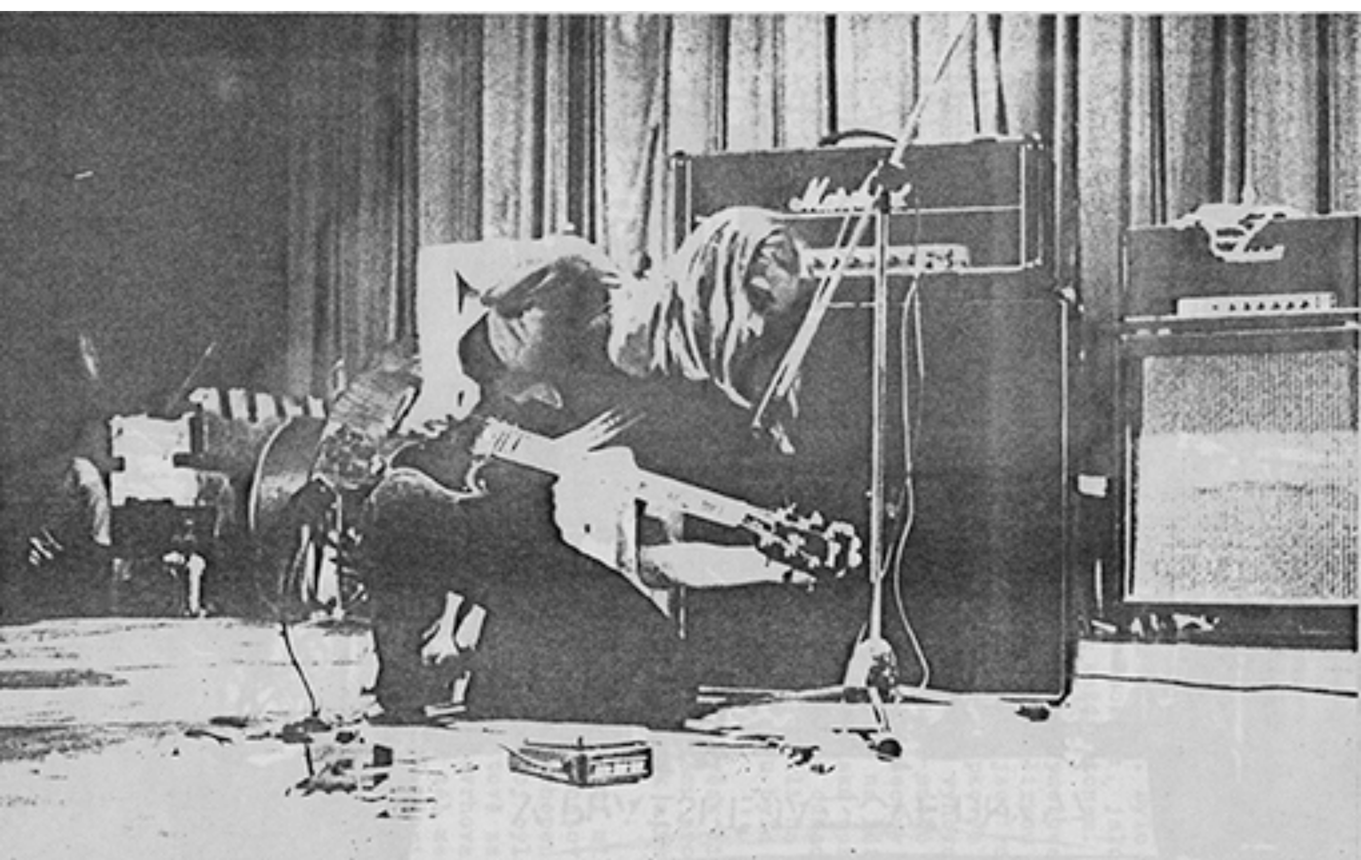
S výsledkem celého nahrávání v březnu 1977 však Jiří Jelínek spokojen nebyl. Hned po vyslechnutí záznamu pro budoucí desku prohlásil, že by to všechno hrál jinak a že to už vůbec nechce slyšet!

J.H.:##Při příchodu do ETC... byl Jelínek velmi mladý hudebník na to, aby se o něm mohlo hovořit jako o hotovém muzikantovi. Přesto již v době svého vývoje byl schopen hrát se špičkou jazzové i rockové sféry. Jeho vývoj byl však pozorovatelný, neboť to byl člověk silně citově založený a působily na něj veškeré vlivy, ať už je zavrhoval, nebo si jich vážil a učil se podle nich. Jelikož měl mezery v hudební teorii, žádal mě, abych ho s hudební teorií seznamoval a poctivě vstřebával vše, co jsem mu z teorie vypsal. Když přišel do ETC... , znal jen málo z hudebních zákonitostí; ztěží četl notový zápis. Během půl roku četl již běžně z listu a po třičtvrtě roce přinesl kompozici Dubová kulička, která dokazuje to, že ji nemohl napsat hudebník bez znalosti harmonie.

Za jeho života, právě v době, kdy jsme spolu hráli, byl náš vzájemný postoj velmi dobrý. Vzájemnou pohodu zvyšovala i skutečnost, že Jirka Jelínek patřil k nejlepším v celé hudební rodině jazzu i rocku. Můj náhled z dnešní doby (odstup pěti let) je jen potvrzením toho, co jsem si o něm myslel již tehdy.

V posledních fázích svého života nemohl již s námi zkoušet a prosil mne, abych ho na nějakou dobu pustil z kapely. Nebyl schopen se soustředit na nic, jednou z posledních Jirkových úvah bylo, že mu vadí jeho zbytečná tělesná stránka. Já jsem samozřejmě udělal všechno, co si přál, neboť jsem jako všichni ostatní věděl o jeho vážné chorobě.

V PRAŽSKÉ JAZZOVÉ DNY '77

Marshall

S Láďou Mišíkem jsme tento problém prodiskutovali a vzali na vědomí.

Podle mého názoru přišla česká rocková scéna o nejlepšího kytaristu, kterého kdy měla. Byl to hudebník, který si vážil všech hudebních stylů, které neměly nic společného s klišé. Kytarista Václav Veselý o něm prohlašuje, že patří mezi elitu světových kytaristů. Já sám neznám inteligentního hudebníka, který by o Jelínkovi neměl podobné mínění.

Jirka viděl do budoucnosti a vývoje hudby jako jeden z mála vyvolených. V kontextu naší hudby byl dál než všichni ostatní; nemá nástupce...

Dnes jsou dobří kytaristé, ne že by nebyli, ale nikdo není tak specifický. Jelínkova specifická technika byla podle názoru kytaristů (Andršta, Pavlíčka, Pokorného, Veselého, basisty Gumy Kulhánka aj.) ojedinělá. Dokázal hrát tlumeným zvukem (hranou dlaně pravé ruky a lehčím stiskem struny levou rukou) i ty nejobtížnější rychlé pasáže ve skladbách. Tento styl hry po něm začali ostatní kytaristé napodobovat. On byl však první, který tento styl přivedl k dokonalosti.

Stejně tak jeho perfektní rytmické doprovody nejsou dodnes nikým z našich kytaristů překonány. Všichni se jeho hře stále obdivujeme. Jiří Veselý, známý jako nesmlouvavý, až despotický rytmik s metronomem v hlavě, s tichým a uznalým obdivem hodnotí Jelínkovu práci s kytarou... Osud zařídil věci bohužel tak, že Jelínek dnes není mezi námi. Spojení Jiřího Jelínka s basistou Veselým by bylo opravdu spojení dvou dokonalých rytmiků.

Jelínek zemřel ve věku 23 let a zanechal za sebou dojem hraničící s genialitou. ""

J a r o s l a v   V o n d r á k

Bubeník Jaroslav Vondrák viděl Jiřího Jelínka poprvé na koncertu amatérských rockových skupin "Beat Show" v obvodním kulturním domě Novodvorská 19. dubna 1974.

Na tomto jednom z prvních vystoupení Expanze již s Michalem Pavlíčkem si Vondrák Jelínka velmi dobře zapsal do paměti, ale vůbec netušil, že se s ním o dva roky později dokonce sejde ve špičkové profesionální kapele, kde pak budou v kontaktu více než půl roku.

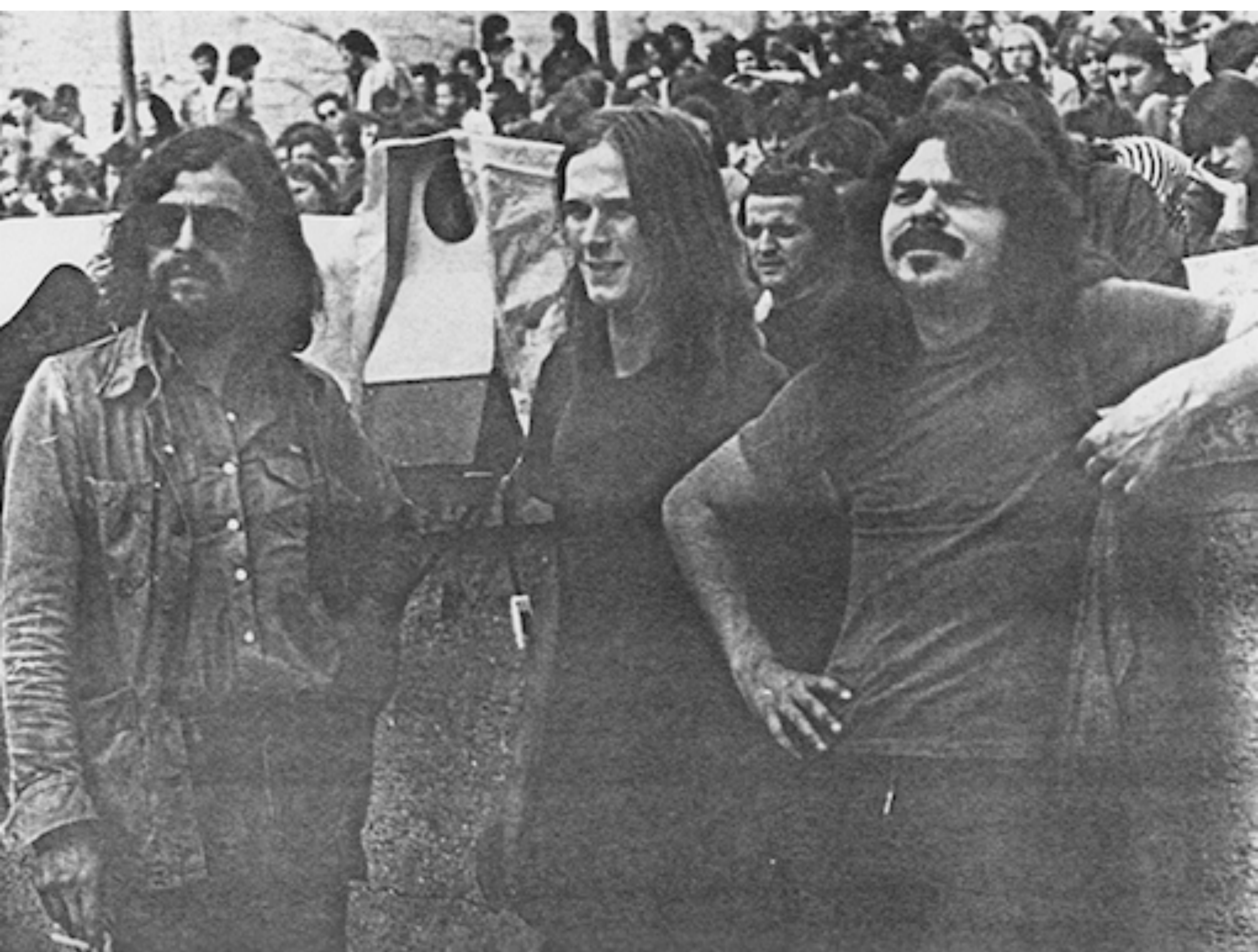
J.V.: "" Výborná spolupráce! Měl jsem ho rád jako člověka...

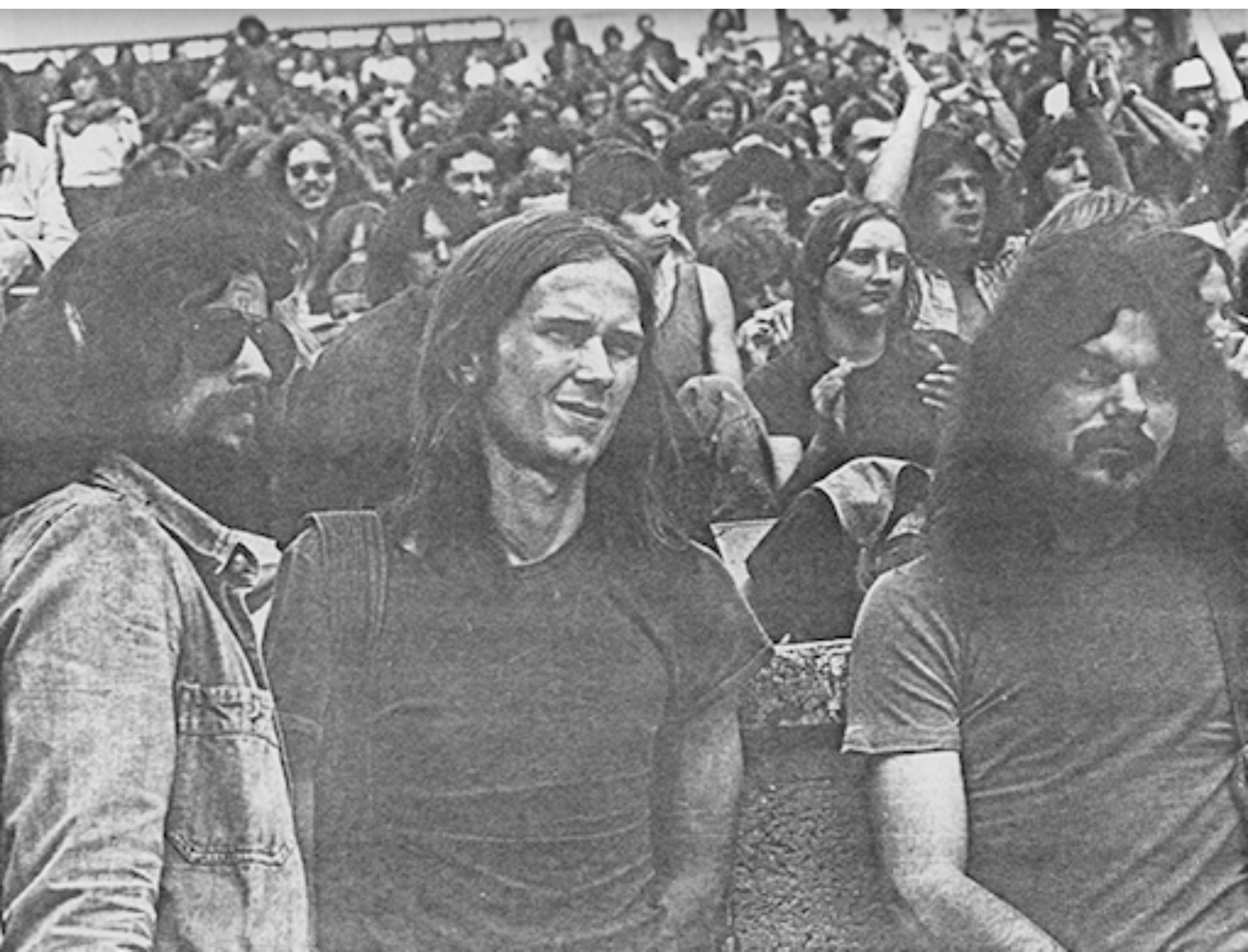
Jeho příchod kapele velmi pomohl, měl s každým trpělivost.

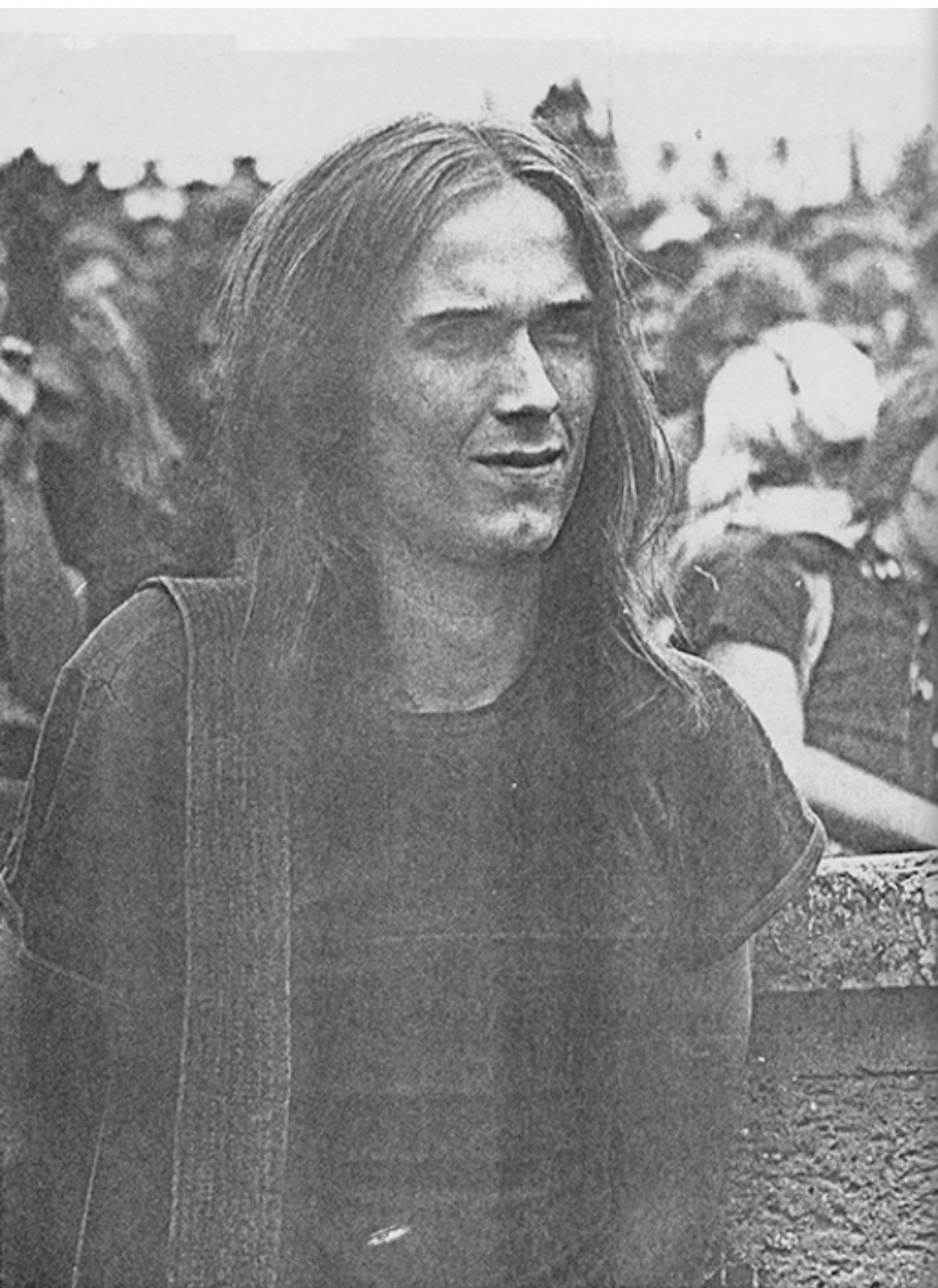
Když přišel, okamžitě se s námi sžil. Měl dobré aranžérské nápady. Náš osobní vztah byl perfektní. Neprosazoval svoje věci, držel se stranou... ""

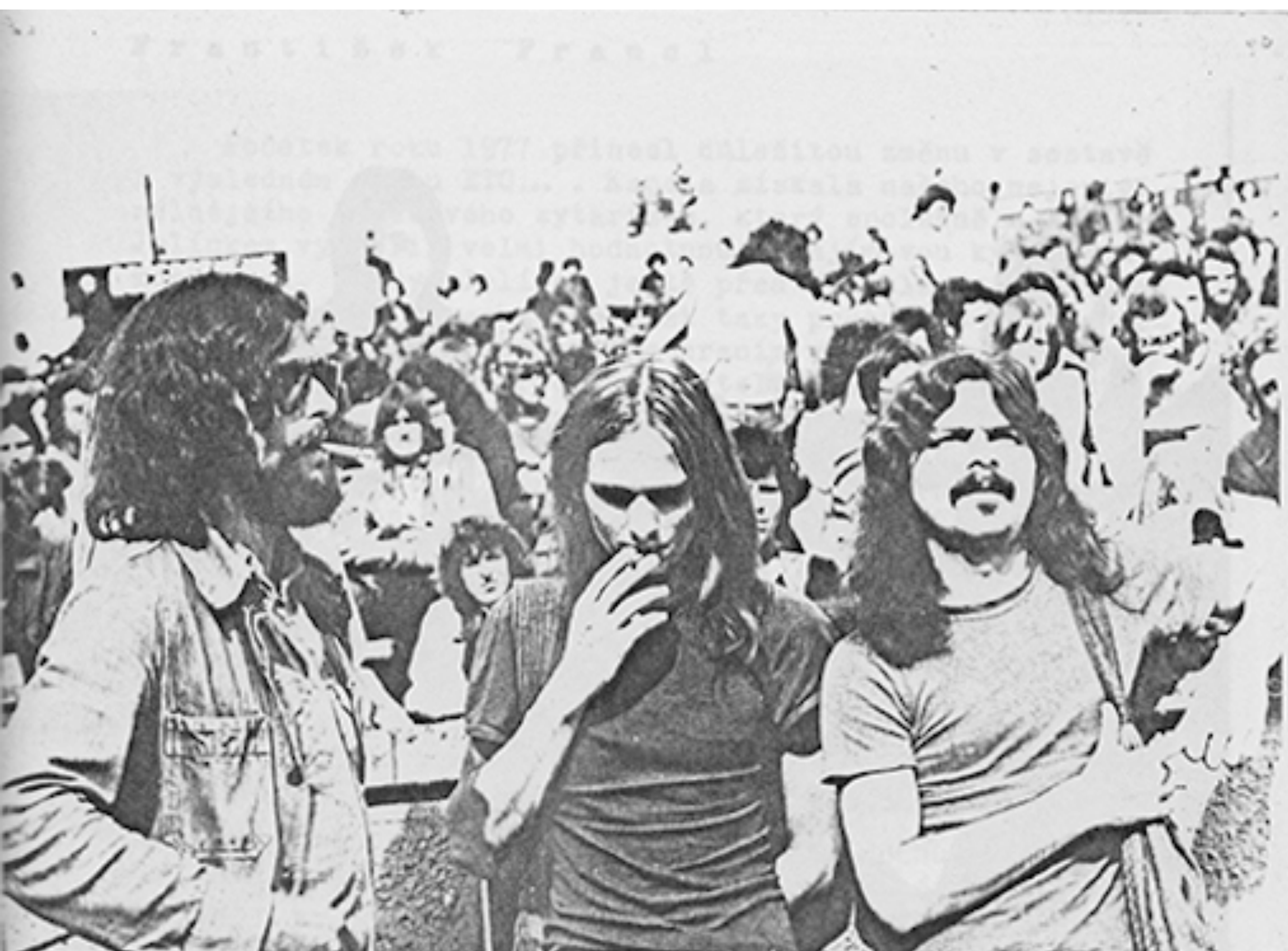

F r a n t i š e k   F r a n c l

Počátek roku 1977 přinesl důležitou změnu v sestavě i výsledném zvuku ETC... . Kapela získala našeho nejoriginálnějšího bluesového kytaristu, který společně s Jiřím Jelínkem vytvořil velmi hodnotnou a zajímavou kytarovou kombinaci. I když Jelínek ještě před Franclovým příchodem uvažoval spíše o varhanách (asi taky proto, že měl za sebou poměrně dost zkušeností s hraním ve dvou kytarách), oba dva hudebníci se rychle spřátelili a porozuměli si především jako lidé.

F.F.: "Jirka byl technický kytarista, mě měli za emotivního kytaristu. Začali mě nabádat, abych hrál sóla, která hrál dřív on. Sám byl tak skromný, že chtěl, abych zahrál to sólo já.

Na mě měl velký vliv; měl režim práce, různá technická cvičení, propracovanou techniku levé ruky, byl větší praktik, ale svým způsobem trošku neefektní. Ten efekt tam chyběl, což je na tom jevišti někdy třeba. Svažovalo se to na mě, nechtěl jsem, protože se mi líbilo, jak on hrál.

Zásadně chodil na zkoušky připravený, měl to připravené ve všech polohách. Absolutně předělával staré věci, skoro všechny byly aranžovány od Jirky. ... Když přinesl něco svého, dělalo se to, ale musel se trochu nudit, když do někoho hustil něco, co mu bylo hned jasné.

Od začátku mi Jirka připadal jako slušný člověk. Považoval jsem ho za rozumného slušného kluka; ten pocit jsem u něj získal strašně rychle, což se většinou nestává. Byl nápadně zadumaný a plachý, nezúčastňoval se 'ž á d n ý velký srandy', hlavně ke konci... . Ta plachost mi připadala zvláštní.

Rozuměli jsme si po technické stránce, Jirka byl technicky zručný. Spolupracovali jsme třeba tak, že Jirka sehnal lepidlo, já dřevo atp.

Jirka byl celkově velmi pracovitý člověk schopný vývoje; v době ETC... na počátku. Byl to jediný člověk, s kterým jsem takhle spolupracoval. S nikým jiným se to nepovedlo."

J a n   N o h a

Nedlouho po Franclovi se v ETC... objevuje další nová tvář, tehdy mladý nadějný muzikant. Tentokrát nebylo důvodem aranžmá pro dvě kytary, ale po odchodu Vondráka akutní nutnost sehnat bubeníka. Nohu "přitáhl" Jiří Jelínek, který mu jednoho dne zatelefonoval, aby si s kapelou zahrál. Jan Noha se pak významně podílel na poněkud pozměněném, ještě bohatším zvuku skupiny do konce července 1977.

J.N.: "Když Jirka něco napsal, dostal jsem part - - to se mi líbilo. Měl to od počátku jasné."

Vzpomínky a ohlasy

J o s e f   J a n d a

Příbramský mlýn, dnes už neobydlené stavení v troskách, odsouzené patrně k brzkému konci, byl často útulkem mladých hudebníků, jejich přátel a známých. Josef Janda si vzpomíná, že již od roku 1972 se o tomto místě dá hovořit jako o středisku příbramského undergroundu smíšeného většinou s pražskými hosty.

Svoji tradici si zde od léta 1974 zavedla i Expanze a v roce 1976 se tady Jiří Jelínek ocitl v roli nového kytaristy ETC... .

Z a   J i ř í m   J e l í n k e m

Za několik dní to bude již pět let, co Jirka Jelínek zemřel, a přece ještě někdy se nemohu ubránit pocitu, že je to jenom zlý sen.

Možná by stačilo počkat u správného autobusu a on by z něho vystoupil s kytarou jako kdysi a řekl: "Ahoj! Jak se máš? Co kluci?" - nebo něco podobného. Potom bychom šli asi na pivo a probrali všechno, co se za těch pět let stalo. Možná by stačilo zajít do té hospody, kde jsme, když kluci přijeli, večer sedávali a on by se objevil mezi dveřmi.

Možná nejsem sám, kdo má občas podobné pocity.

Před nějakým časem jsem seděl u Vládi Mišíka a poslouchali jsme desky. V jednu chvíli přišla řeč na Jirku a najednou jsem cítil, že Vláďa se také vrací někdy do minulého času a hledá onen nedefinovatelný imaginární bod, který snad by mohl být klíčem k situaci. Bohužel, nulový bod, ve kterém by bývalo možno věci zastavit a dát jim jiný směr, je patrně iluzorní přání. Psychické procesy, jimž člověk nakonec podléhá (endogenní deprese u Jirky), bývají dlouhodobou záležitostí a nevznikají ze dne na den. Rozhodně lze těžko připustit, že by momentální situace stresovala Jirku nad mez jeho psychické odolnosti. Vždyť zrovna v té době se splnil jeden z jeho cílů - stal se uznávaným profesionálním hudebníkem. Spíš je nutno hledat prvotní příčiny jeho nemoci v samotném typu jeho osobnosti a v prostředí, jež ho determinovalo zejména v mládí. Na tom jsme se víceméně s Vláďou shodli, ale když zemře fajn člověk a navíc dobrý muzikant, vzpomínky jsou vždycky smutné.

Nedávno jsem potkal Pavla Trnavského. Dali jsme si víno a vzpomínali na dobu, kdy jsme se seznámili, kdy Jirka žil, kdy skupina Expanze hrála v původním složení. To už je osm let, kdy k nám v létě přijeli zkoušet na chalupu. Najednou nám to připadalo jako dávná doba. Tenkrát Jirkovi ještě nebylo ani dvacet let a už hrál dobře. Konečně celá kapela Expanze měla velmi slušnou úroveň na to, že byli amatéři. Jirka hrál na kytaru zn. Hagström a asi za rok po tom si opatřil Gibsona.

Vzpomínali jsme, jak kluci zkoušeli denně i 10 hodin,

na to, jak jsme se chodili v noci koupat. Bubeník z naší kapely se tehdy ženil a my jsme oslavovali, potom už ve sklepě a vzniklé jam session novomanželku, která nebyla na muzikanty moc zvyklá, poněkud vyplašilo. Druhý den jsme měli všichni servané plíce od saxofonů a zničené ruce od bubínků a tamburin. Ráno jsme si porovnávali modřiny a Jirka měl největší.

Měli jsme tam takovou zvláštní židličku, na které bez držení nešlo sedět. Rekord 7, nebo 8 vteřin držel Pavel, ale Jirka na ní jednou večer usnul a vydržel to přes dvě hodiny.

V zimě na Silvestra jsme si udělali maškarní bál, a protože kluci přijeli z Prahy o den dřív, bylo nám líto čekat - měli jsme Nové roky hned dva za sebou. Někdo tvrdil dokonce dva a půl, ale to je nepřesné.

Pamatuju se dobře, Pavel taky. Aby ne. Při jedné návštěvě si půjčil bicykl. Svezl se na něm a musel si potom nechat udělat nové přední zuby. Brada mu naštěstí dorostla sama. Rád na to vzpomíná.

Vídávali jsme se občas, buď když přijeli kluci k nám, nebo na vystoupení Expanze či později i Mahagonu, s nimiž natočil Jirka velkou desku. Mimo singl s ETC... vlastně jedinou. Při koncertě nebudil Jirka dojem klasického rockera zmítajícího se na pódiu, naopak jeho vnější projev byl klidný a mohlo by se říci, že někdy působil až nezúčastněně. To ale jenom na pohled. Ten, kdo chodí muziku i poslouchat, měl obyčejně možnost slyšet kultivovaný hráčský projev svědčící o talentu a zrající bez velké nadsázky od jednoho vystoupení ke druhému. Kdo trochu znal Jirkův přístup k muzice, nebyl ani moc překvapen jeho rychlým vzestupem. Byl ochoten na sobě pracovat, což se nejvíce projevilo začátkem léta 76, kdy začal spolupracovat s ETC... a brzy mezi ostřílené profesionály zapadl. S Frantou Franclem se výborně doplňovali a s padrůňkovským spodkem předváděli kreace, na něž pamětníci dodnes vzpomínají jako na klasické období ETC... .

V soukromém životě se Jirka projevoval jako výrazně senzitivní introvertní osobnost. Působil uzavřeným dojmem, ale poznal-li se s ním člověk trochu lépe a on ztratil svoji přirozenou plachost, byl příjemný a veselý. Byl inteligentní a zajímal se o hodně věcí i mimo hudbu, to jenom pro úplnost. Měl smysl pro absurdní humor a byla mu vlastní jemná ironie, kterou dokázal vztáhnout i na sebe. Jednou jsme se nečekaně sešli na autobusovém nádraží na Florenci. Měli jsme shodou okolností společnou cestu. Bylo léto, horko jako v peci. V autobuse jsme seděli vzadu na čtyřce a bylo tam minimálně 100 °C. Autobus se přes Prahu pohyboval pětimetrovými přískoky, situace jedním slovem nesnesitelná. Nevím, kdo začal první, ale na Karláku už jsme mluvili plynně cizí řečí, kterou jsme právě vymysleli. Když jsme se konečně doplazili na výpadovku, začali jsme hrát 'Blázni jedou na výlet' a v tom hicu nám to šlo senzačně. Nakonec jsme se nemohli bez záchvatu smíchu na sebe ani podívat. Nejlegračnější ale byla reakce lidí, co seděli kolem. Nikdo z nich sice neřekl ani slovo,

přestali se spolu bavit, děsně šilhali a špicovali blatníky, jen aby jim nic neušlo. Možná dospěli k názoru, že nám horkem změkly mozky.

V létě 1977 jsem se přestěhoval do Prahy. Krátce na to, někdy koncem července, jsem Jirku viděl naposled. Bylo to na koncertě ETC... v klubu na Strahově. Byla tam atmosféra jako v prádelně, ale kluci hráli bezvadně. Po kšeftě jsem s ním chvíli mluvil. Nepůsobil neobvyklým dojmem, snad trochu unaveně, ale nebylo divu v tom dusnu. Za nějaký čas jsem se s ním chtěl setkat, byl však už v nemocnici. Jednoho dne mi zavolal známý do práce, že Jirka zemřel.

září 1982
Josef Janda

R a d i m   H l a d í k

Radim Hladík měl možnost poznat Jiřího Jelínka poprvé a naposled v Nymburce na festivalu, kde zasedal spolu s Martinem Kratochvílem v porotě. Expanze se tehdy (7. září 1974) octla na druhém místě (za Combem FH). Stojí však za zmínku, že kdyby záleželo pouze na Hladíkovi, dopadlo by vše opačně.

Dnes, po osmi letech, si Radim ještě vzpomene na "vynikající Jelínkovy 'begleity'" a usedá na zem ve svém podkrovním pokoji k poslechu některých narychlo vybraných pasáží a skladeb s Jiřím Jelínkem...

Po uplynutí asi minuty ukázky z roku 1972 se Radim spontánně zeptal: "Jak je možné, že se o něm tak málo vědělo ?" Trochu mě zaskočil, nedokázal jsem dobře odpovědět a přiměl mě tím k dalšímu obecnějšímu přemýšlení o postavení Jelínka ve společnosti, v níž byl nucen žít a tvořit.

R.H.: "Byl to kytarista, který potřeboval prostor. Zřejmě silná osobnost - kytarová. ... Těžko se mohl snést s někým druhým, takže případné kontraverze řešil asi stáhnutím do sebe, což byla obrovská škoda.

V nahrávkách z roku 1972 je sice trochu cítit vliv Claptona, ovšem Jelínek je rychlejší, ale je to daleko víc Jelínek než třeba později (Expanze 1976)! ... Musel dostat strašnou ránu od života.

Je srovnatelný se světovými kytaristy této muziky - - například s Al Di Meolou. Di Meola je ovšem odvážnější, Jelínek měl patrně pořád nějaké zábrany. ... Nevím, kdo z nich přišel dřív s tím tlumením tónů...

Věci, co si nahrával sám doma, mají větší klid než záznam ETC... 1977. Ale ta Dubová kulička je zahrána skvěle!"

Poslední ukázkou během našeho tříhodinového sezení byly dvě delší instrumentální skladby ETC... ze srpna 1976 - - Mlýn a Touha.

R.H.: "No..., doma hrál nejklidněji. Tam si hrál sólo, doprovod i basu sám, což tady umí málokdo...

Nejvíce ze všeho se mi líbilo to nejstarší - ten bigbeat.

Tam byl on - Jelínek! Všechno ostatní mi už připadá jenom jako odvar.
Kdyby hrál teď, byl by špička. Jenom by mě zajímalo, čemu by věnoval pozornost; možná by se vrátil na začátek.**
Radim Hladík podpořil jednu z nejpravděpodobnějších teorií o Jelínkově podstatě. Snad byl Jiří Jelínek skutečně typem přímočarého sólového hráče, jehož individualita září tak mocně, že ji nelze bez úhony začlenit do jakékoli kompromisní kombinace.

P ř e m y s l F a u k n e r

Tento náš přední baskytarista vyrůstal ve stejném pražském obvodě jako Jelínek, a proto taky velmi dobře věděl o existenci mladého nadaného kytaristy a svého vrstevníka dávno před Expanzí i ETC... . Blíže se však osobně nepoznali, takže Faukner se může z pozice hudebníka dodatečně vyjádřit pouze k magnetofonovým záznamům Jelínkovy hry v rozmezí let 1972 až 1977.
P.F.: **Ty soukromé nahrávky jsou perfektní. To už je vidět hotový člověk, ale kdyby to ještě o kousek víc dotáhl, mohl klidně vystupovat na koncertech jako sólista!
Když má totiž hudebník pocit, že to ostatní nezvládnou, nebo těm jeho věcem nemohou dát žádoucí výraz, má tuto možnost. Mnoho špičkových muzikantů se realizuje jako vedoucí osobnost kapely a současně na sólových akcích.
Možná, že Jelínek překypoval někdy obrovským množstvím nápadů, a proto mají ty domácí nahrávky fragmentární charakter.
Vezmu-li to popořádku, tak z prvních ukázek už je slyšet, že ví co chce - byl daleko dál než jeho spoluhráči.
Co se týče Expanze, sám si pamatuju na vynikající podání skladeb Wishbone Ash.
Od roku 1976 - aspoň podle vyslechnutého - se začal hrozně zlepšovat, rychle se rozvíjelo jeho hudební myšlení a cítění. Možná, že třeba za půl roku udělal obrovský skok a za této tendence bychom dnes bývali mohli skutečně slyšet něco nevídaného, nebo bychom byli svědky vzniku nějakého nového stylu.
Není vyloučeno, že v posledním období nestačil to všechno vydat ze sebe, nestačil náhle a stále se hromadící hudební potenciál vyprodukovat, což mohlo taky přispět k tomu, že to psychicky nezvládl. Mohlo na něj taky přijít období, které dolehne snad na každého v určité fázi vývoje - měl třeba pocit, že se dále nezlepšuje.
K tomu nejkvalitnějšímu, kromě těch soukromých záznamů, bych ještě přiřadil z doby ETC... Dubovou kuličku, kde se objevují jazzové prvky.
Že nechtěl v posledních letech sólovat, zůstával v pozadí a do sólování se vůbec 'necpal', si můžeme vyložit

i tak, že zatím nechtěl lidem hrát podle něj špatná nebo nedokonalá sóla a svou důsledně dokonalou přípravu krátkých sólových úseků chápal třeba jako cestu k pozdějšímu dokonalému hraní bez podobné přípravy."

J a n R e j ž e k

Onoho července přešlo. Jak jinak v červenci. Seděli jsme u dobrého vína. Jak jinak v Pezinku. Řeč se ještě pořád stáčela na koncert, tou dobou už včerejší. Nejmíň mluvil ten, kdo měl nejvíc co říci. Přišlo mi to líto, a tak jsme se poněkud křečovitě představili a seznámili. Nestačil jsem mu prozradit, že ho znám z vystoupení Expanze na Pražských jazzových dnech, nestačil jsem mu toho povědět víc. To bylo moje první a poslední osobní setkání s Jirkou Jelínkem.

Vídal jsem ho pak jen coby divák na koncertech ETC..., kteří prožívali první velký vrchol a on ho pomáhal dobývat. Byli a jsou kytaristé rvavější, efektnější i nápaditější, ale málokterý měl to nejdůležitější. Duši kytaristy. Jirka ano. Řekl bych, že měl i další přednost, pokoru před hudbou, kterou bral jako cíl a nikoli prostředek k živení se. Bohužel, nepřestanu litovat, že se mu v kritické životní chvíli nedostalo stejné pokory před životem...

prosinec 1982
Jan Rejžek

M a r t i n K r a t o c h v í l

Dlouho mlčky a pozorně naslouchal, ale přesto se ještě během poslechu nezdržel komentáře. Zaujala ho totiž "pěkná písnička" Pavla Trnavského z období Expanze i Jelínkovo Palivo. Nejvýše však hodnotí až skladby z let 1976 až 1977, a to zvláště rozhlasové nahrávky (Mlýn, Touha).

M.K.: "To je pěkná muzika. Tohle mě 'bere', Padrůněk takový citlivý a ta kytara - to je můj vkus! Krásný zvuk těch rozkladných 'begleitů'! A jak jim to krásně drží pohromadě... To je to nejlepší od ETC..., co jsem kdy slyšel!"

Kratochvíl rovněž vysoce oceňuje zvuk ETC... z roku 1977, přičemž za vrchol považuje Dubovou kuličku, kterou kapela ve "franclovském" složení často hrála. Martin se bezprostředně po svém návratu z Berklee Scollege of Music octl rovnýma nohama na jednom z těchto koncertů.

M.K.: "Když jsem se vrátil z Ameriky, tak se to všechno zrelativizovalo, zdejší hodnoty poněkud klesly a nepočítal

jsem, že by mě tu mohlo něco překvapit svojí kvalitou.

Hned po příjezdu jsem byl pozván Láďou Padrůňkem na koncert ETC... do klubu č. 1 na Strahově. Byl jsem nečekaně zaskočen a mile překvapen tím, co jsem tam slyšel; bylo to přinejmenším stejně dobré jako to, s čím jsem přišel do styku venku, možná i lepší! Měl jsem pocit, že jsem jinde, že je ta muzika odjinud.

Z té snůšky nahrávek, cos mi pouštěl, mě nejvíc vzaly až ty z pozdější doby, kde se teprve objevují záblesky toho, co je geniální. Zavane to na mě až z toho "rozhlasu" nebo pak z toho posledního. Něco můžeme vidět v krystalické podobě na těch domácích záznamech.

Jelínek vyšel z jednoduché rockové muziky a je až nepochopitelné jeho vyspělé jazzové cítění. Nevím, kde k tomu přišel... Tohleto období ETC... mi nejvíce sedělo a kdybych měl mluvit o novátorství v souvislosti s touto kapelou, pak asi jedině v těchto letech. S Jelínkem to zřejmě souvisí, on to tam nejspíš přinesl, jakožto nesmírně veliká osobnost. Z celkového pohledu šlo spíše o zárodek obrovské osobnosti v začátcích... ##

M i l o š   Č u ř í k

Na Jirku Jelínka samotného si příliš nevzpomínám. Tichý, uzavřený člověk v jeansách a s plátěnkami na nohou, nadějný muzikant. Skupina Expanze hrála totiž na Rokosce pouze jednou, nebo dvakrát, a tak jsem neměl příležitost její členy blíže poznat.

K prvnímu seznámení s kapelou došlo kdesi na okraji Prahy v malém domku, kde skupina zkoušela v obýváku. Tehdy mne celkový zvuk Expanze úplně zahltil, ale když jsem přivykl, zjistil jsem, že kapela ví, 'o čem' hraje. Byli to dokonale opajcovaní Wishbone Ash a další v té době zajímavé rockové skupiny. Myslím si, že právě použití metody kopírování zahraničních vzorů v počátcích působení Expanze spolu s potřebou sebevyjádření dopomohlo souboru během let ke zcela výsadnímu postavení mezi amatéry, u kterých velmi často zajímavé ideje nejsou adekvátně vyjádřeny právě nezvládáním výrazových prostředků. Skupinu Expanzi považuji za jeden z mála souborů, který se pouze vlastním přičiněním plně zprofesionalizoval, a to již v době, kdy měl ještě statut amatérské skupiny. Proto považuji odchod většiny jejích členů do zavedených profesionálních kapel za logický důsledek této skutečnosti. Věčná škoda, že skupina nepokračovala v původním obsazení dále, možná, že by se dostala na samé výsluní českého rocku, jak naznačuje přinejmenším současný přínos M.Pavlíčka rockové hudbě.

prosinec 1982
Miloš Čuřík

O s m   s e t k á n í

19. duben 1974 koncert amatérských
OKD Novodvorská rockových skupin

Nejenom mě, ale i většinu ostatních posluchačů v sále, jejichž věkový průměr se pohyboval kolem 17 let, nejvíce strhl agresívní a důrazný rockový projev Expanze, jež svůj blok načala dvěma skladbami Wishbone Ash. Diváky asi v první řadě fascinoval Pavel Trnavský běsnící za soustavou bicích se dvěma základáky , pak nejspíš Michal Pavlíček stojící až na okraji pódia se svou barevnou kytarou.

Jirka Jelínek zůstával neustále v pozadí na pravém místě od bubeníka a působil velmi skromným dojmem, kromě okamžiku při zahájení, kdy se Expanzi pravděpodobně (nepostřehl jsem to) nepovedl začátek. Hudebníci přerušili a Jirka zareagoval na nevhodný pískot nevyspělého obecenstva spravedlivým rozhořčením. Otočil se do sálu a jeho gesto paží i slova "to se přece stane každému" mě značně zaujala. ... O něco později se ke mně naklonil můj soused a basák naší první nadšenecké skupiny: " Ten kytarista tam vzadu hraje moc pěkný melodie, všiml sis?"

Celkový pocit z kapely byl výborný a pocit z Jelínka (hudby i nápadného chování právě tím, že bylo nenápadné) takový, že jsem na něj od tohoto dubnového večera už nikdy nezapomněl. Všiml jsem si jeho citlivosti, opravdovosti a inteligence.

podzim 1975 koncert Expanze
Strahov (klub č.1)

Díky osobnosti Jiřího Jelínka, který byl ten večer 've formě', bych toto vystoupení Expanze zařadil na první místo mého osobního žebříčku všech navštívených koncertů.

Celá kapela, posilovaná občas pátým dekorativním členem Naďou Vávrovou (splnila i funkci konferenciéra), hrála víc než skvěle. Michal mě oslnil v jedné dlouhé skladbě pomalým táhlým sólem, na Pavlovi se projevovalo vrcholné vypětí nervně křečovitou mimikou ve tváři, jež se stala ještě nápadnější v bílém blikajícím světle rozsekávajícím vše na polohy.

Zde jsem poprvé a naposled viděl Jirku Jelínka zpívat v dost tvrdé skladbě, kde několikrát vystřídal klasické krátké rockové sólo s drsným zastřeným zpěvem, jež do hudby zapadl výborně, ale vzhledem k Jelínkově jemné fyziognomii možná kdekoho překvapil. Jeho velmi dlouhé blond vlasy dostávající se chvílemi až mezi struny černé kytary, nekompromisně hardrockový nebo jazzrockový projev všech hráčů, jemuž nechyběla ani melodičnost a beatová lyrika, větší zvukomalebné plochy a zvláště totální nasazení pozorovatelné hlavně u Trnavského a Jelínka působilo až neskutečně. Skupina, jejíž výkon budil jednoznačně dojem profesionality umožňující vyjádřit nepopíratelné umělecké hodnoty, i jedinečná atmo-

sféra - hudební a vizuální (kapela tonula převážně v zeleném světle) - ve mně tehdy vzbudily krásný pocit a vyvolaly iluzi, či iluzorní představu, že jsem se ocitl v nějakém londýnském klubu.

prosinec 1975 beatový festival
Příbram - kulturní dům

Hlavního konkurenta měla Expanze v jakési jazzově zaměřené skupině, jejíž jméno si již nepamatuji. Proto jsem zneklidněl a trochu zapochyboval o jejím prvenství. Expanze totiž zahrála pouze tři až čtyři kratší skladby, přičemž v jedné z nich hrály obě kytary totéž, což se mi moc nelíbilo.

Naštěstí porota, skládající se ze členů Bohemie (zahlédl jsem na balkóně Kubíka s Kulhánkem), se nedala zmýlit a udělila první cenu přece jen Expanzi, jež získala i cenu diváků a Jiří Jelínek byl vyhodnocen nejlepším hudebníkem celého festivalu. Vyvolali ho na pódium, kde obdržel jako cenu velkého plyšového medvěda světlejší barvy. Toto je můj nejpříjemnější zážitek z festivalu a především silná vzpomínka na Jirku Jelínka v situaci netypické pro jeho život. Projevů uznání, a zvláště těch oficiálních, mnoho nezažil.

podzim nebo zima 1976 koncert ETC...
R-klub

Šel jsem jen kolem, proto jde o kusé a povrchní setkání, pouze o příležitost zahlédnout první 'jelínkovskou' sestavu (Mišík-Hrubý-Jelínek-Padrůněk-Vondrák).

Pozoroval jsem kapelu od dveří přibližně čtvrt hodiny, takže jsem vyslechl dvě až tři skladby. Nejlépe si pamatuju Padrůňka v kostkované flanelové košili a Jirku mi moje vizuální paměť zachovala tentokrát v rámci skupiny...

podzim nebo zima 1976 zkouška části ETC...
Strahov (klub č.1) (Jelínek-Padrůněk)

Abych se vyhnul pověstným bojům o pozici na úzkém a strmém schodišti a mohl obsadit po vpuštění do vnitřních prostor místo téměř u nohou bubeníka, dorazil jsem na Strahov několik hodin před začátkem koncertu, ještě odpoledne.

Dveře nebyly uzamčené, a tak jsem potichu vlezl dovnitř a zůstal stát na konci vstupní chodbičky. Částečně schován za závěsem jsem přímo zíral na zkoušení mých nejoblíbenějších hudebníků.

Oba dva seděli na židlích asi tři až čtyři metry od sebe, Jirka vlevo a Láďa vpravo (z mého pohledu). Mlčeli, jen občas kývnul Padrůněk hlavou s cigaretou v ústech a na mě se začala valit dokonalá hudba, jejíž dynamičnost, rytmická výraznost i krása barvy byla v ostrém protikladu s téměř nehybnými sedícími postavami.

I když si odmyslím působivost a zajímavost tohoto pohledu do zákulisí, nemohu dodnes nic měnit na pocitu, že skladby nezněly bez bicích, houslí i zpěvu hůře či chuději, spíše naopak. Těžko to vyjádřit, měly na mě jakoby čistší dopad. Hudbu produkovanou pouze touto dvojicí bych dokázal se zaujetím poslouchat možná déle než skupinu v plném obsazení, kdy třpytivé a křehké Jelínkovy nuance byly někdy přehlušovány a stírány celkovým šrumcem a i rytmická dokonalost se nepatrně 'rozkřapovala'.

podzim nebo zima 1976 koncert ETC...
Strahov (klub č.1)

Společně se třemi přáteli se mi podařilo obsadit nejbližší místa u kapely. Pravou nohu jsem měl téměř zastrčenu do Vondrákova 'základáku' (jednou se pak na mě řítil padající činel, když se Jarda s bonhamovskou důrazností trochu víc rozjel) a přímo nade mnou stál Jirka Jelínek.

Nejvíc mi seděly instrumentální plochy, kdy si na pódiu často vystačila trojice Jelínek-Padrůněk-Vondrák, čímž ovšem nechci podceňovat housle Honzy Hrubého. Velký počet silných individualit v kapele se může stát problémem...

Poznávat Jirkovu osobnost z tak bezprostřední blízkosti se mi nikdy jindy už nepodařilo. Měl jsem možnost až studovat každý rys jeho obličeje, jeho výraz při hraní a všímat si detailů, které jsou viditelné pouze při tomto nejbližším pohledu.

Stál nehnutě, oči měl stále zvláštním způsobem přivřené, snažil se plně soustředit, ale cítil jsem, že si to žádoucí ponoření do muziky představoval ještě jinak, lépe, než se mu dařilo. Nesledoval očima reakce posluchačů a nebudil tedy dojem člověka, který by chtěl být v kontaktu s diváky, což je ovšem pouze povrchní nepravdivý úsudek. On netoužil jít po povrchu věcí a úplně u něj chyběla složka zhlížení se v 'zrcadle publika' pozorovatelná u mnoha hudebníků. Na tomto koncertu kontrastovalo jeho vystupování s vizuálně nápadnějším a na první pohled poutavějším Padrůňkem. Jirka se toužil dostat do kontaktu s diváky naprosto jinou cestou, cestou vnitřního propojení jeho hudby s posluchačovým nitrem - umrtvit všechny rušivé vlivy, vtáhnout vnitřek člověka obnažený až k té nejcitlivější vrstvě hypnoticky do své kytary, ochrnout dočasně divákovy údy, nechat ho přikovaného k sedadlu, nebo ho donutit mocí své hudby povstat a v tomto stavu ignorujícím existenci hmoty komunikovat s jeho duší.

10. duben 1977 IV. pražské jazzové dny
Lucerna

Seděl jsem jako mnoho jiných na zemi ve střední uličce, kam jsem se po nastoupení ETC... přemístil ze vzdálenějších pozic.

Pro mě jediné vystoupení s Jirkou a Frantou dohromady. Mlhavě si vzpomínám na až příliš nenápadnou funkci Jirky Jelínka, jehož kytaru slyšeli dobře asi jen zasvěcenci, ke kterým jsem v té době nepatřil. Byl jsem proto trochu zklamán zdánlivě nedůležitou úlohou Jirkovy kytary. Myslím, že i na většinu ostatních průměrných beatových fandů musela na tomto koncertě víc působit šťavnatá kytara Franty Francla.

Někteří členové ETC... se pak po půlnoci zúčastnili 'jamu' v R-klubu, který se protáhl až do čtyř hodin a pokračoval by dál, kdyby Láďu Padrůňka nezastavilo vypnutí elektrického proudu. Jirka se tam však neobjevil...

Bylo mi už tehdy jasné, že kombinaci Jelínek-Francl nemohu poznat na jednom jediném vystoupení, a proto jsem se po prázdninách těšil na koncert ETC... v kině Sevastopol (26. září). Z první řady jsem se tam pak mohl dívat na všechny - s výjimkou Jirky Jelínka! Vláďa Mišík ho omluvil, že 'je nemocný' a vyslovil víru v jeho návrat mezi ostatní - "doufáme, že s náma bude zase brzo hrát".

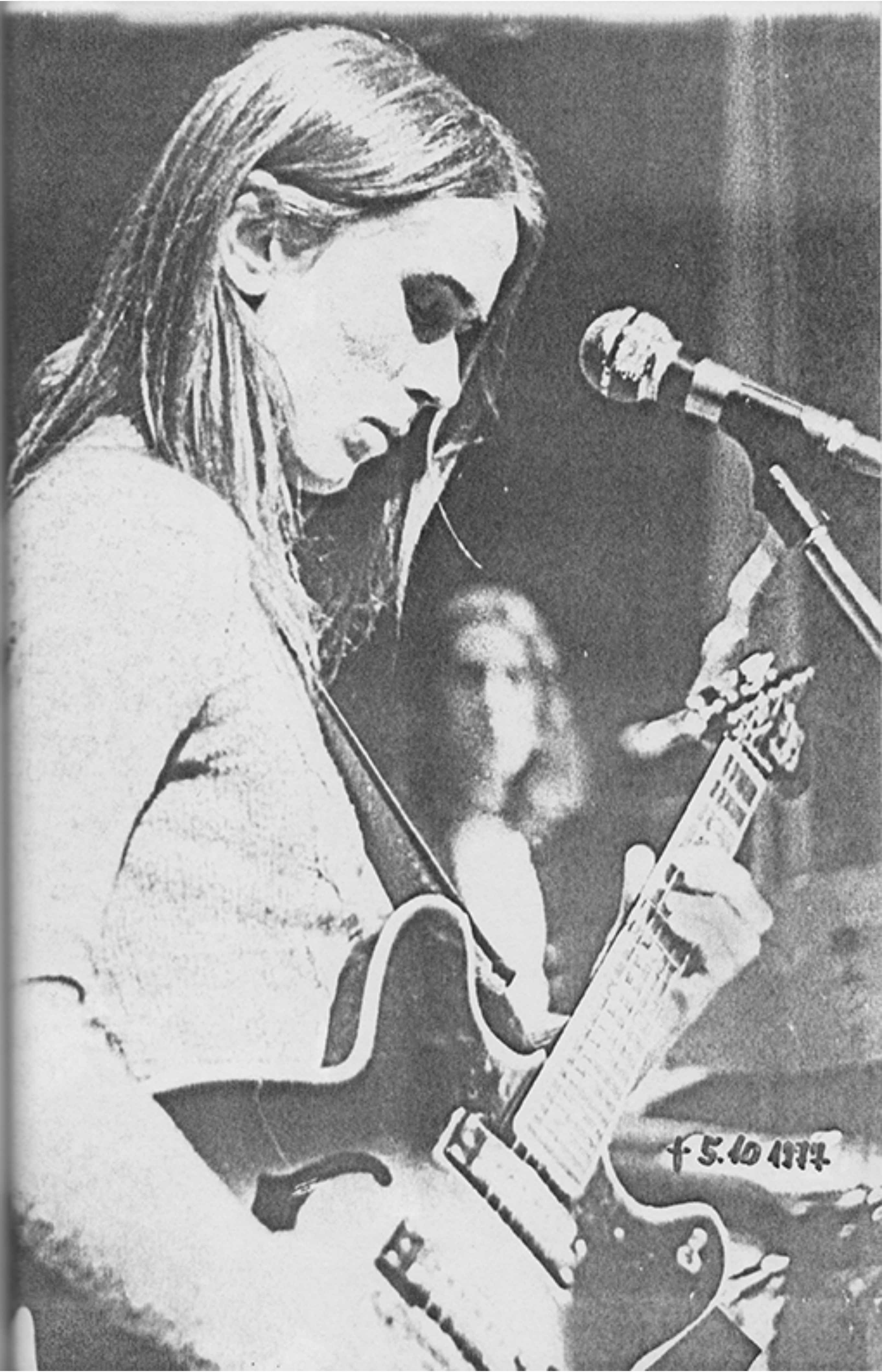
léto 1977
mezi Pohořelcem a Hradčanským náměstím

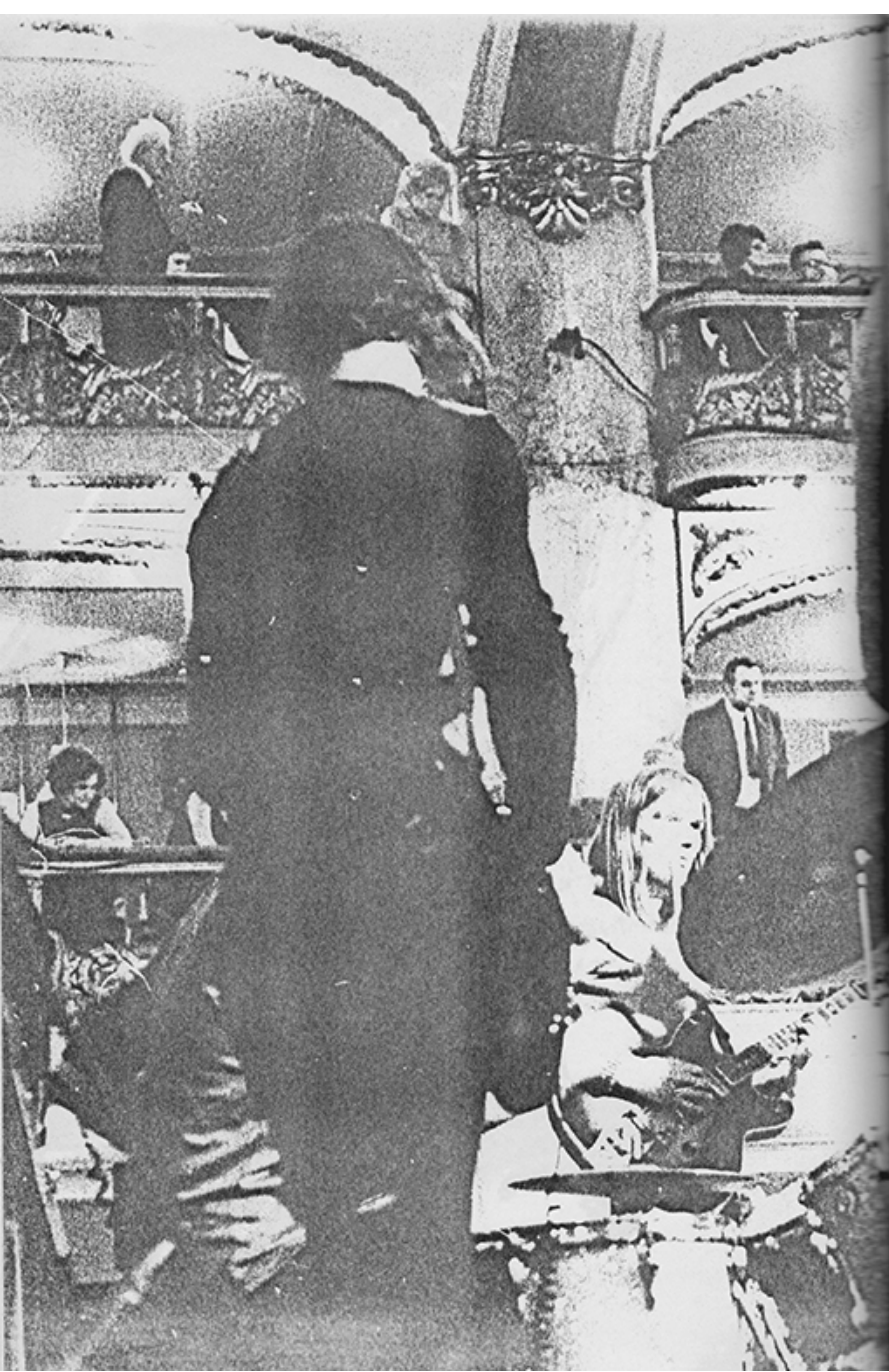
O posledním setkání se asi vždy těžko píše. V mém případě šlo navíc o setkání náhodné.

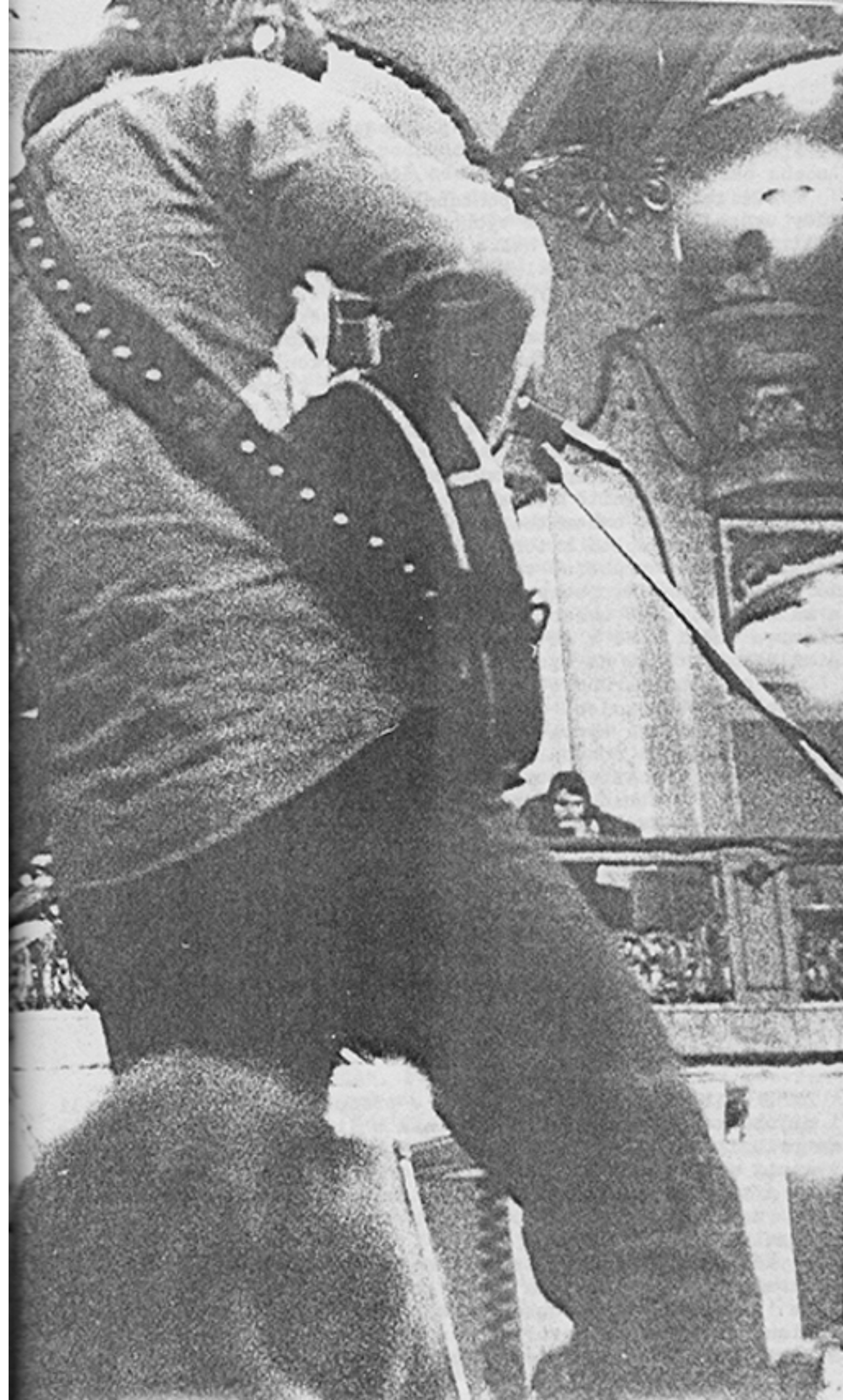
Bylo snad odpoledne, když jsem šel se svou ženou z Pohořelce dolů k Loretě. Vše se vtěsnalo jen do okamžiku. Přecházeli jsme zrovna k protějšímu rohu, kde znovu začíná podloubí (kousek od hospody U černého vola) a právě z opačného směru proti nám vyrazil svižným krokem Jirka Jelínek, v ruce pouzdro s kytarou. Míjeli jsme se přesně na rohu, on pokračoval někam dál k Břevnovu a budil dojem, že spěchá za jistým cílem. Jeho vitální cílevědomost mě překvapila, neboť jsem byl doposud zvyklý pouze na jeho statickou uzavřenost z koncertů.

V této době, jak jsem si později ověřil, se připravoval nový repertoár ETC... a Jirka se na jeho tvorbě podílel nejvíce. Celé léto se nejen sám poctivě připravoval, ale svoje věci rozepisoval do not pro kapelu a pomáhal novému bubeníkovi Pavlu Frištenskému. Po návratu ostatních z dovolené se mělo naplno začít...

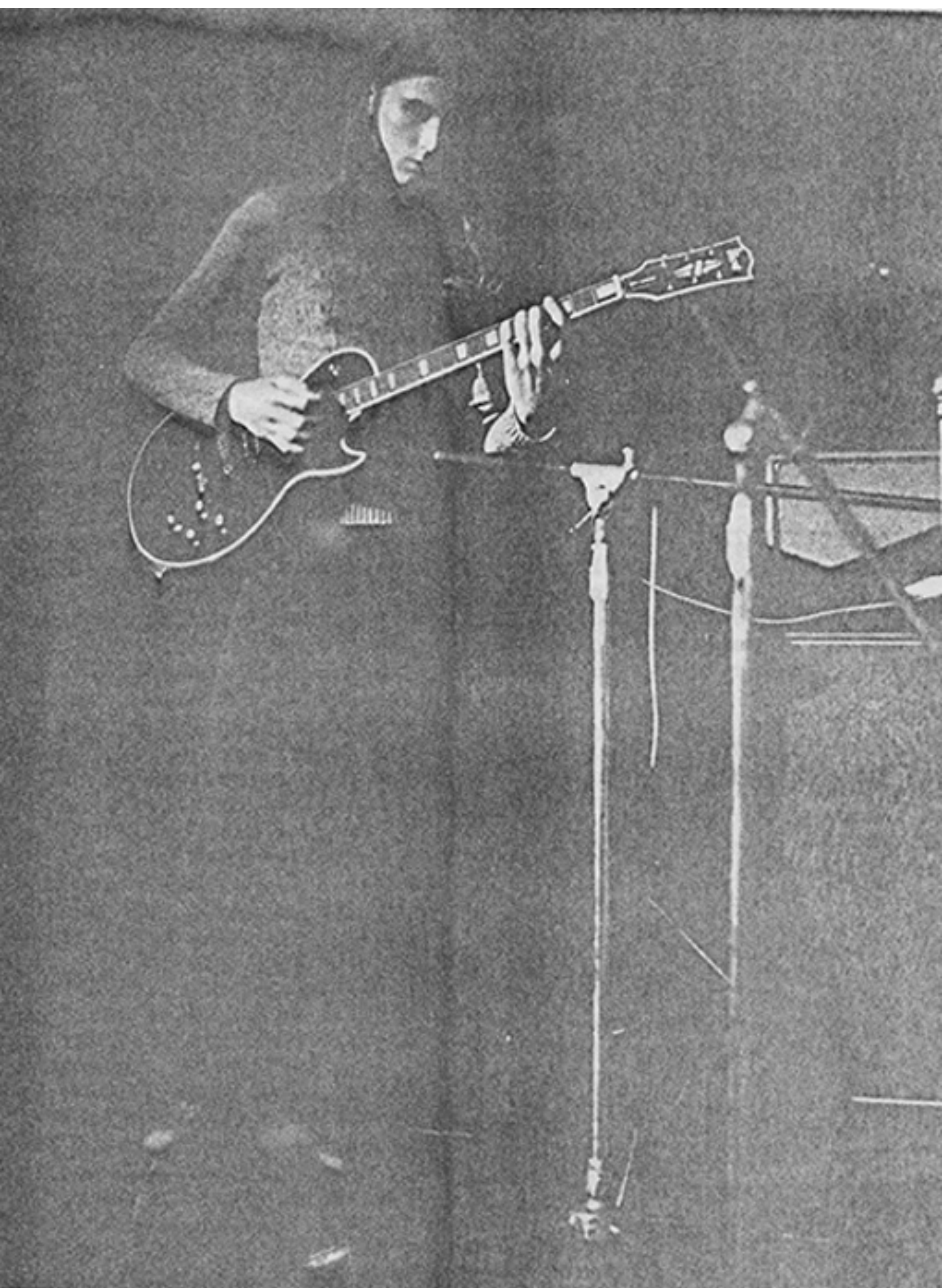
L.P.

† 5.10 1977

BIOGRAFICKÉ ÚDAJE

12.9.1954 - narozen v Praze
asi ve 3 až 5 letech - dlouhodobý pobyt v zahraničí (USA,Canada); "poslouchal americkou pop music a zpíval"
1960-1962 - 1. a 2. třída ZDŠ v Praze
1962-1964 - 3. a 4. třídu absolvoval v Mníšku u Třeboně, kde žil u babičky (rodiče opět v cizině)
1964-1969 - 5. až 9. třída ZDŠ v Praze; do roku 1965 v internátu a od 6. třídy již s rodiči, především s matkou
září 1965 - počátek aktivního zájmu o hudbu
5. června 1966 - první koncert skupiny Smaragd
1969-1971 - učněm odborného učiliště Čs. aerolinií v Praze 6 (dokončil dva ročníky učebního oboru elektromechanik)
podzim 1970-jaro 1971 - kytaristou úspěšného bluesového tria Feeling Free
1971 - první příznaky duševní nemoci, opakovaná léčení na dorostovém oddělení v Praze 8 - Bohnicích
od konce roku 1971 - časté schůzky s Ivanem Čeledou na Vinohradech (jejich důvěrné přátelství končí Čeledovým odchodem z Prahy v roce 1973)
kolem roku 1972 - poznává dobře styl života pražského undergroundu
1972-1974 - pomocným dělníkem v Tiskařských závodech n.p. v Jungmannově ulici v Praze 1
1974-1975 - téměř každodenně v okruhu Expanze (Trnavský, Novotný, Pavlíček), partnerský vztah k Nadě Vávrové
leden 1975-červenec 1976 - pracuje jako zámečník-opravář hasicích přístrojů (servisní středisko Kovoslužby - Průběžná ulice, Praha 10)
2. polovina roku 1975 - vrcholné období Expanze
od července 1976 - profesionálním kytaristou (zaměstnavatel SKKS), měl nejnižší stupeň kvalifikace - 140 Kčs za vystoupení; stálým členem ETC... , nejvíce času tráví s Vladimírem Padrůňkem
19.9.1976 - seznamuje se v Olomouci s Janou Kučerovou, jež se stala jeho družkou
březen 1977 - natočení LP desky Mahagonu (společně s Hrubým)
30.3.1977 - rekvalifikace; ve své kategorii získal nejvyšší počet bodů, ale v politice neprospěl; kvalifikační zařazení II - 170 Kčs za vystoupení
duben 1977 - kontakt se skupinou SBB
14.-15.7.1977 - v Mozarteu natočena SP deska (Schůzka o půl páté, Lady Vamp)
30. července 1977 - poslední koncert (Košetice)
srpen 1977 - zůstává sám v Praze a připravuje nový repertoár (ostatní hráči ETC... jsou na dovolené), ale už koncem měsíce pravděpodobně po jedné, nebo více zkouškách ztrácí zájem o spolupráci s ETC... a 1. září prohlašuje - "najdu si práci"
od 8.9.1977 - léčen ve Výzkumném ústavu psychiatrickém v Praze 8 - Bohnicích na duševní chorobu, která se projevovala těžkou depresí
5.10.1977 - tragicky zemřel

DATA NĚKTERÝCH KONCERTŮ EXPANZE A ETC...

Expanze

19.4.1974 Praha-Novodvorská	18.12.1975 Praha-Rokoska
7.9.1974 Nymburk	13.3.1976 Brno
11.12.1975 Praha-Lucerna	20.3.1976 Praha-Rokoska

ETC...

1976

23.7.	Roudnice	6.10.	Ml.Boleslav	18.11.	Praha-Radio
31.7.	Pezinok	8.10.	Praha-Futur.	19.11.	Brno-kolej
14.8.	Kolín	27.10.	Jihlava	25.11.	Trutnov
23.8.	Ostrava	28.10.	Praha 2	27.11.	Příbram
27.8.	Praha-R-klub	30.10.	Říčany	30.11.	Praha 1
28.8.	Cítoliby	31.10.	Solnice	3.12.	Praha-Lucerna
5.9.	Brno	3.11.	Pardubice	10.12.	Praha-Strahov
10.9.	Teplice	5.11.	Pardubice	14.12.	Cheb
19.9.	Olomouc	9.11.	Praha 1	15.12.	Nymburk
21.9.	Starý Plzenec	11.11.	Liberec	17.12.	Rakovník
30.9.	Chomutov	14.11.	Ml.Boleslav	26.12.	Ml.Boleslav
1.10.	Svítkov	15.11.	Praha-R-klub		

1977

11.1.	Praha-R-klub	19.4.	Gottwaldov	26.5.	Nové Město n.M.
14.1.	Praha-Strahov	20.4.	Praha-Novodv.	28.5.	Holice
26.1.	Jindř.Hradec	22.4.	Pardubice SBB	29.5.	Praha-Čáslavská
27.1.	Kaplice	26.4.	Žilina	11.6.	Litvínov
28.1.	Strakonice	27.4.	Bratislava	20.6.	Praha-Futurum
29.1.	Tábor	29.4.	Havířov	23.6.	Praha-Strahov
5.2.	Svítkov	1.5.	Brno-kolej	24.6.	Pardubice
8.2.	Praha-R-klub	2.5.	Ostrava		Dvůr Králové
9.2.	Česká Třebová	4.5.	Turnov	25.6.	Řevnice
10.2.	Olomouc	6.5.	Praha-R-klub	2.7.	Nymburk
18.2.	Praha-ÚKDŽ pl.	12.5.	Česká Třebová	3.7.	Chudeřice
24.2.	Gottwaldov	13.5.	Praha-M.knih.	8.7.	Nový Bydžov
25.2.	Brno	14.5.	Pardubice	9.7.	Pezinok
26.2.	Praha-Luc.pl.	15.5.	Prachatice	10.7.	Šumperk
28.3.	Praha-Podolí-k.	16.5.	Č.Budějovice	20.7.	Jindř.Hradec
31.3.	Nymburk	17.5.	Kaplice	23.7.	Vinaře
2.4.	Načeradec	18.5.	Český Krumlov	24.7.	Bílina
10.4.	Praha-Lucerna	19.5.	Brno-velodrom	26.7.	Praha-Riegn.sady
12.4.	Plzeň	20.5.	Praha-Strahov	28.7.	Valaš.Meziříčí
15.4.	Bystřice u B.	23.5.	Teplice	30.7.	Košetice

Poznámka:
Přesná data a místa dalších koncertů Expanze jsem nezjistil. Pokud existuje evidence vystoupení skupin vedených pod Svazem lidových hudebníků, dalo by se snadno doplnit. Koncerty ETC... jsou uvedeny téměř všechny, minimálně 90 % realizovaných vystoupení. Není vyloučena ojedinělá chyba jak v datu, tak

i v místě, jakož nelze vyloučit ani možnost, že se Jiří Jelínek některého z uvedených koncertů nezúčastnil.

SEZNAM DOSTUPNÝCH MAGNETOFONOVÝCH NAHRÁVEK

časové určení	hudebníci	název a místo charakteristika	délka záznamu	původní vlastník
léto 1972	Jelínek,Presl, Mlada	Prázdninová nuda Praha 6,před domem převzaté i vlastní improvizace	120 min	Petr Mlada
19.4.1974	Popovič,Jelínek, Pavlíček,Novotný, Trnavský	Beat Show- koncert amatérských skupin Praha 4,OKD Novodv. převzatý repertoár	40 min	Tomáš Jirsa
1.-4.1976	Jelínek,Pavlíček, Novotný,Trnavský, Kratochvílová	koncert Expanze Corea,Cobham,Soft Machine,Urbaniak, Mouzin,Zappa, Trnavský,Rolling Stones,Jelínek	80 min	Pavel Trnav
31.7.1976	Mišík,Hrubý, Jelínek,Padrůněk, Vondrák	Pezinok 76 vlastní repertoár	35 min	Pavol Bori
25.8.1976	Hrubý,Jelínek, Padrůněk,Vondrák	Mlýn a Touha Praha,studio vlastní skladby stereo	15 min	Čs. rozhlas
1976-1977	Jelínek,Benda	Domácí cvičení Praha 6,u Bendy a Jelínek sám doma	15 min 20 min	Luděk Benda Jiří Jelín
1977	Jelínek,Padrůněk	Soukromé nahrávky Praha 6,u Jelínka nápady a jiné verze skladeb ETC...;stereo	30 min	Jiří Jelín Vladimír Padrůněk
20.6.1977	Mišík,Hrubý, Francl,Jelínek, Padrůněk,Noha	koncert ETC... Praha 5,Futurum	75 min	Jan Noha
9.7.1977	M.,H.,F.,J.,P.,N. a j.h. Viklický	Pezinok 77	60 min	Juraj Kurči Ladislav
1977	M.,H.,F.,J.,P.,N.	koncert ETC... pod širým nebem	50 min	Pavel Frište Jan Noha

DISKOGRAFIE

LP Mahagon - březen 1977
SP Já mám schůzku o půl páté, Lady Vamp - červenec 1977

Fotografie v textu I. - IV. kapitoly

strana	popis zleva	rok
12	Mlada, Žáček, Presl, Jelínek	1965
14	Presl, Jelínek, Žáček, Mlada	1968
16	Presl, Mlada, Jelínek, Žáček	1968
18	Jelínek, Žáček, Mlada, Presl	1968
26	Jelínek, Čeleda, Trnavský	1972
30	Jelínek, Trnavský	1974
32	Popovič, Jelínek, Trnavský, Novotný	1974
32	Jelínek, Trnavský, Novotný	1974
35	Pavlíček, Novotný, Trnavský, Jelínek	1974-75
36	Popovič, Trnavský, Jelínek	1975
37	Jelínek, Popovič, Trnavský	1975
38	Popovič, Jelínek	1975
39	Jelínek, Novotný, Popovič	1975
40	Jelínek, Pavlíček	1975
42	Pavlíček, Novotný, Trnavský, Vávrová, Jelínek	1975
43	Novotný, Pavlíček, Trnavský, Jelínek, Vávrová	1975
44	Trnavský, Vávrová, Jelínek, Novotný, Pavlíček	1975
45	Trnavský, Vávrová, Jelínek, Novotný, Pavlíček	1975
46	Jelínek, Pavlíček	1975
47	Jelínek, Pavlíček	1975
48	Pavlíček, Trnavský, Jelínek, Novotný, Vávrová	1975
49	Pavlíček, Vávrová, Jelínek, Trnavský, Novotný	1975
50	Dremla, Jelínek, Trnavský, Novotný	1975
51	Jelínek	1975
52	Jelínek, Trnavský, Novotný, Pavlíček	1975
54	Dědek, Jelínek, Novotný, Trnavský, Pavlíček	1975
55	Dědek, Jelínek, Novotný, Trnavský	1975
56	Trnavský, Novotný, Jelínek, Pavlíček, Vávrová, Dědek	1975-76
57	Jelínek, Trnavský, Novotný, Pavlíček	1975-76
58	Trnavský, Pavlíček, Novotný, Jelínek	1976
59	Trnavský, Jelínek, Novotný, Pavlíček	1976
60	Jelínek, Novotný, Trnavský, Kratochvílová, Pavlíček	1976
64	Jelínek	1976
66	Jelínek	1976
68	Jelínek, Padrůněk	1976
70	Hrubý, Jelínek, Padrůněk	1976
71	Hrubý, Jelínek, Padrůněk	1976
72	Jelínek, Padrůněk, Vondrák, Hrubý, Mišík	1976
75	Jelínek	1976
76	Jelínek, Vondrák, Padrůněk, Hrubý, Mišík	1976
77	Jelínek, Vondrák, Padrůněk	1976
78	Jelínek	1976
79	Jelínek	1977
81	Jelínek, Klapka, Niederle, Dědek, Šolc aj.	1977

82	Jelínek	1977
83	Jelínek,Padrůněk	1977
84	Jelínek	1977
86	Jelínek	1977
87	Jelínek,Padrůněk,Francl,Hrubý	1977
88	Francl,Jelínek,Padrůněk	1977
89	Francl,Jelínek,Padrůněk	1977
90	Jelínek	1977
91	Francl,Jelínek,Padrůněk	1977
92	Jelínek,Noha	1977
94	Padrůněk,Jelínek,Noha,Hrubý,Francl	1977
95	Jelínek	1977

Závěr

Rád bych vyslovil poděkování všem, kteří se podíleli na realizaci tohoto dokumentu.

Na textové části spolupracovali: Ivan Čeleda, Miloš Čuřík, Přemysl Faukner, František Francl, Radim Hladík, Jan Hrubý, Josef Janda, Karel a Růžena Jelínkovi, Aleš Kautský, Vladimír Khol, Martin Kratochvíl, Jana Kratochvílová, Stanislav Kubeš, Jana Kučerová, Vladimír Mišík, Petr Mlada, Jan Noha, Jiří Novotný, Vladimír Padrůněk, Michal Pavlíček, Jaroslav Presl, Jan Rejžek, Josef Šrajer, Pavel Trnavský, Jaroslav Vondrák, Dan Závorka, Pavel Zuman a Zdeněk Žáček.

Fotografie nebo negativy poskytli: Michal Baumbruck, Ivan Čeleda, František Francl, Jaroslav Havlík, Josef Chuchma, Slávek Jíša, Jana Kučerová, Katarína Mišíková, Petr Mlada, Michal Pavlíček, Hana Petřinová, Jaroslav Prokop, Pavel Trnavský a Zdeněk Žáček.

Grafickou úpravu provedla Iva Fialová, jež je autorkou všech titulních listů.

Děkuji rovněž vlastníkům magnetofonových nahrávek, kteří je dali k dispozici, nebo se jinak postarali o jejich využití.

Při tvorbě tohoto soukromého sborníku a pravděpodobně vůbec prvního příspěvku zabývajícího se osobou Jelínka - kytaristy jsem se nemohl opřít o žádnou literaturu z toho prostého důvodu, že neexistuje. Uplynulo více než pět let od Jelínkovy smrti a v našem tisku se neobjevil ani stručný článek o tomto jednom z mála světových zjevů v české hudbě.

Je nezávazným přáním autora, aby dokumentární charakter předloženého textu podnítil někoho odborně fundovaného k napsání všestranně hodnotné a čtivé publikace, která by se přístupnou formou plně zmocnila uměleckého odkazu Jiřího Jelínka, přinesla třeba i nové ověřené poznatky a především byla vydána v některém oficiálním nakladatelství. Pak by In memoriam Jiřího Jelínka mohlo splnit i funkci podkladového materiálu.

